



# Maanpuolustus

N:o 104  
2/2013

## Arktiset alueet



Arktisella alueella käynnissä  
voimakkain ilmastonmuutos

Arktisen alueen  
kansainvälispoliittinen tilanne

Arktinen erillissota ja  
kansainvälinen oikeus

Sydänjää



Haastattelu  
Yhdysvaltain Suomen-suurlähettiläs  
Bruce Oreck

# Maanpuolustus

## Maanpuolustuskurssiyhdistyksen julkaisu

Päätoimittaja:	Yksikön johtaja	Janne Kuusela
Toimituskunta:	Päätoimittaja Uutispäätoimittaja Professori Eversti, viestintäjohtaja Viestintäjohtaja Toimittaja Osastopäällikkö Tieto- ja viestintäjohtaja	Arno Aho Päivi Anttikoski Tuomas Forsberg Jyrki Heinonen Jyrki Iivonen Tuomo Lappalainen Matti Saarelainen Marjo Timonen
Toimitussihteeri:	Majuri	Tatu Mikkola
Toimituksen sihteeri:		Anita Pursiainen
Toimituksen yhteystiedot		
	postiosoite:	PL 266, 00171 HELSINKI
	käyntiosoite:	Maneesikatu 6
	puhelin:	+358 40 149 3649
		(toimisto-aika maanantai – torstai klo 10.00–14.00)
	sähköposti:	maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com
		<a href="http://www.maanpuolustuskurssiyhdistys.fi">www.maanpuolustuskurssiyhdistys.fi</a>

Maanpuolustus-lehdessä esitetyt mielipiteet ovat asianomaisten kirjoittajien omia näkemyksiä eikä niiden tarvitse välttämättä edustaa lehden toimituskunnan tai Maanpuolustuskurssiyhdistyksen kantaa.

MPK:n ja MPKY:n yhteisen rekisterijärjestelmän muutoksen myötä lehti ja muu yhdistyksen posti toimitetaan kotiosoitteisiin.

Maanpuolustus-lehden levikki on 12 000 kappaletta.

Ilmoitushinnat nelivärisenä:		Seuraava Maanpuolustus-lehti ilmestyy syyskuussa.
3. kansi eli takakannen sisäpuoli	1200 €	Lehden ilmoitukset tulee olla toimituksen sihteerillä
Kokosivuilmoitus	1000 €	(maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com) viimeistään
½ sivu	600 €	30.8.2013.
¼ sivu	300 €	Mediakortti on tämän lehden viimeisellä sisäsivulla.

Ilmoittaja pyydetään ottamaan yhteyttä toimituksen sihteeriiin.

Graafikko, kuvatoimitus: Jukka Talari  
Paino: Edita Prima Oy, Helsinki 2013

### Tässä numerossa:

- 4 Pääkirjoitus
- 7 Puheenjohtajan palsta

### Haastattelu

- 8 Yhdysvaltain Suomen-suurlähettiläs Bruce Oreck

### Teema-artikkelit: Arktiset alueet

- 14 Taalas: Arktisella alueella maailman voimakkain ilmastonmuutos
- 18 Palosaari: Arktisen alueen kansainvälispoliittinen tilanne
- 22 Koivurova: Arktinen erillissota ja kansainvälinen oikeus
- 26 Willard: What We Talk About When We Talk About the Arctic
- 31 Haapavaara: Sydänjää

### Muita artikkeleita

- 41 Michelsson: Parikymppisestä Ukrainasta
- 46 Hindren, Rannikko: EU:n kriisinhallinta Malissa
- 50 Möttönen: Kasvavan rajaliikenteen hallinta

### Kirja-arviot

- 56 Kofi Annan: Interventions – A Life in War and Peace

### Puheita ja tervehdyksiä

- 58 Puolustusministerin puhe 205. MPK:n avajaisissa
- 63 Puolustusvoimain komentajan tervehdys 205. MPK:n avajaisissa

### Kuulumisia

- 67 Maanpuolustuskurssiyhdistyksen kuulumisia
- 81 Maanpuolustuskurssien kuulumisia
- 89 Kurssien kokoontumisia
- 97 Yhdistykset toimivat
- 101 Osoitetiedot
- 102 Mediakortti

↑  
[otsikoita klikkaamalla pääsee kyseisen artikkelin ensimmäiselle sivulle](#)

### Valtakunnallisen maanpuolustuskurssin käyneiden

osoitteenmuutokset toimituksen postiosoitteella tai telefax 0299 530 236  
tai sähköposti: maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com

**Alueellisen maanpuolustuskurssin** käyneiden osoitteenmuutokset alueellisille yhdistyksille, yhteystiedot viimeisellä aukeamalla.

## Arktisia näkymiä

Ilmastonmuutoksen vaikutukset ovat moninaiset ja osittain vielä arvaamattomat. Joka tapauksessa, kaikkein voimakkaimmin ne tuntuvat maapallon pohjoisimmilla leveyspiireillä. Samalla pohjoisen arktisen alueen merkitys kansainvälisessä politiikassa on jatkanut kasvusuuntausta. Suomella on arktisena maana luontainen kiinnostus arktisiin asioihin. Vaikka napapiirin pohjoispuolinen osa Suomea on pieni alue arktisen alueen kokonaisuudessa, se on merkittävä osuus Suomen koko maapinta-alasta.

Suomi julkisti Valtioneuvoston kanslian johdolla valmistellun arktisen strategian toukokuussa 2010. Tuon strategian päivitetty versio on määrä julkistaa näinä aikoina. Strategiassa määritellään Suomen tavoitteet arktisella alueella, joita pyritään aktiivisesti edistämään aihetta käsittelevillä kansainvälisillä ja alueellisilla foorumeilla, Euroopan unionissa, pohjoismaisessa yhteistyössä sekä kahdensivuisissa suhteissa. Strategialla edistetään Suomen EU-vaikuttamista tilanteessa, jossa unioni on luomassa omaa arktista politiikkaansa sekä jäsennetään Suomen kantoja suhteessa muiden valtioiden arktisiin linjauksiin.

Venäjän hallinto on todennut hyvin selkeästi, että maan pitkän aikavälin kehitys ja kilpailukyky maailmanmarkkinoilla ovat sidoksissa arktisen alueen luonnonvaroihin. Venäjä panostaa arktisen alueensa kehittämiseen ja pyrkii varmistamaan johtavan roolin luonnonvarojen ja kauppareittien hyödyntämisessä. Syyskuussa 2008 Venäjän turvallisuusneuvostossa hyväksyttiin arktinen politiikkaohjelma. Venäjän arktinen strategia esiteltiin lokakuussa 2010. Strategian tärkeimpiä osa-alueita ovat liikenne, energia, turismi, ympäristö ja teollisuus.

Pohjoisen arktinen alue on yhä näkyvämmiin esillä myös Pohjois-Amerikassa. Kanadan arktinen politiikka on jo pitkään ollut varsin aktiivista ja viime vuosina asia on saanut enemmän huomiota Yhdysvalloissakin. Nykyään arktinen alue on yksi Yhdysvaltain asevoimien Euroopan voimaryhmän USEUCOM:n erityisseurannassa olevista strategisista kohteista. USEUCOM:n arvion mukaan luonnonvarojen hyödyntäminen ja niihin liittyvät aluekiistat tuskin tulevat aiheuttamaan merkittävää konfliktipotentiaalia arktisella alueella, koska taloudelliset intressit ajavat muiden näkökulmien edelle.

Merkittävin koko arktisen alueen kattavan yhteistyön rakenne on Arktinen neuvosto, joka on ainoa kahdeksan arktisen valtion yhteistyöfoorumi. Mielenkiinto pohjoisen arktista aluetta kohtaan ylittää kuitenkin huomattavasti alueen maita pidemmälle. Tarkkailijan statusta Arktisessa neuvostossa ovat hakeneet mm. Kiina, Etelä-Korea, Japani, Intia, Singapore, EU:n komissio sekä seitsemän järjestöä kuten Greenpeace ja

öljyn- ja kaasuntuottajien kansainvälinen etujärjestö. Ensimmäisenä asialla oli Kiina, joka on lähettänyt arktiselle alueelle useampia tutkimusretkikuntia ja ylläpitää tutkimuskeskusta Huippuvuorilla.

EU:n hakemaa tarkkailijan statusta perusteltiin kesäkuun 2012 Komission tiedonannossa mm. sillä, että EU on maailman vahvin ilmaston muutoksen vastaisten kansainvälisten toimien edistäjä, kolme sen jäsenmaista kuuluu Arktiseen neuvostoon ja EU on määränpää suurelle osalle arktisen alueen tuotteista. Lisäksi EU korostaa voimakkaasti tutkimus- ja kehityshankkeitaan sekä niiden unionin rajat ylittävää rahoitusta.

Kiirunassa 15. toukokuuta pidetyssä ministerikokouksessa Arktinen neuvosto hyväksyi kaikki tarkkailijan asemaa hakeneet maat tarkkailijoikseen. Myös EU:n hakemukseen suhtauduttiin pääosin myönteisesti. Tarkkailijajäsenyyden ehdoksi kuitenkin asetettiin se, että EU sallii Kanadan alkuperäiskansan inuiittien perinteisillä menetelmillä pyydystämien ja valmistamien hylkeennahkatuotteiden myynnin EU:ssa.

Suomalaisin silmin katsottuna meriliikenteen Jäämerellä kasvu ja alueen luonnonvarojen hyödyntäminen avaavat uusia mahdollisuuksia. Suomen arktinen asiantuntemus, osaaminen ja tutkimus ovat kansainvälisesti tunnustettuja. Omien yhteiskuntatoimintojemme ylläpitoon tarvittavalle merenkulun osaamiselle, sääennustamiselle, ympäristöteknologialle, energiantuotannolle sekä lukuisille muille ratkaisuille on varmasti kysyntää laajemminkin. Poikkitieteellinen ja pitkäjänteinen arktinen koulutus ja tutkimus luovat pohjan osaamiselle. Lapin ja Oulun yliopistot, Ilmatieteenlaitos ja VTT ovat tässä edelläkävijöitä.

Arktiset olot vaativat maamme infrastruktuurilta olosuhteiden vaihtelun kestämistä ja niihin sopeutumista. Runsaslumisena talvena 2009–2010 kansainvälisillä uutiskanavilla raportoitiin suomalaisesta ”snow-how:sta” ja Helsinki-Vantaan lentokentän toimivuudesta kaikissa sääolosuhteissa. Ympärivuotisen merenkulun mahdollistamiseen taas on haettu innovatiivisia ratkaisuja aina 1800-luvulta alkaen. Ulkomaankaupan kehityksen myötä oli merenkulku kyettävä turvaamaan myös silloin, kun kaikki satamamme olivat jään peitossa. Sittemmin suomalaiset telakat ovat rakentaneet enemmän vaativien jääluokkien jäänmurtokalustoa kuin minkään muun maan telakat. Noin 60 prosenttia maailman jäänmurtajista on valmistettu Suomessa.

Arktisen alueen yhteistyötä kehitetään hyvässä hengessä. Myös alueen ulkopuoliset tahot nimenomaan tukevat yhteisiä pelisääntöjä ja Arktisen neuvoston kaltaisia

vakiintuneita instituutioita eivätkä pyri haastamaan niitä. Turvallisuuskysymykset kohdistuvat ensisijaisesti ilmastonmuutokseen ja alueen hauraaseen ympäristöön. Meriliikenteen ja muun toiminnan lisääntyminen kasvattavat onnettomuuksien riskiä vaikeissa sää- ja jääolosuhteissa. Näiden riskien hallitseminen edellyttää mm. infrastruktuurin, meriturvallisuuden ja navigointijärjestelmien kehittämistä sekä alueen ympäristöongelmien huomioimista ja niihin vastaamista.

Luonnonvarojen hyödyntäminen arktisissa ääriolosuhteissa on edelleen hyvin kallista, vaikeaa ja riskialtista toimintaa eikä kansainvälisillä suuryrityksilläkään ole kaikkea tarvittavaa teknistä osaamista ja kalustoa. Esimerkiksi Alaskassa aktiivisesti toimiva Shell päätti helmikuussa 2013 luopua loppuvuodelle pohjoisessa suunnitelluista öljynetsintätoimista törmättyään toistuvasti teknisiin ongelmiin. Myös arktisilta valtioilta puuttuvat yhtenäiset toimintamallit vakavien onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi.

Jaettu tietoisuus riskeistä ja yhteisten pelisääntöjen tukeminen on hyvä lähtökohta yhteistyölle. Tarvetta on varmastikin edelleen sekä poliittisen yhteistyön tiivistämiselle että toiminnallisen koordinoinnin kokonaisvaltaiselle kehittämiselle. Vain näitä edistämällä voidaan tehokkaasti ennaltaehkäistä kriisejä ja tarvittaessa myös hallita niitä. Lukuisilla eri foorumeilla esillä olleita ideoita ja hahmotelmia on ryhdyttävä toteuttamaan käytännössä, jotta yhä kasvavaa volyyymiä erilaisia aktiviteetteja voitaisiin harjoittaa arktisella alueella mahdollisimman turvallisessa ympäristössä. Arktisen neuvoston Kiirunan ministerikokouksessa hyväksymä öljyntorjuntasopimus oli askel positiiviseen suuntaan.

*Janne Kuusela*



Suomen arktinen suurlähettiläs Hannu Halinen ja Puolustusministeriön kansliapäällikkö Arto Rätty pohjoisnavalla huhtikuussa 2013

## Arktinen ulottuvuus

Vuoden 2013 teeman käsittely alkoi jo viime vuoden puolella, kun armeijankenraali Makarov ja Naton pääsihteeri Anders Fogh Rasmussen omissa puheissaan sivusivat aluetta. Teemavuoden tilaisuudet aloitti tasavallan presidentin puhe turvallisuuspolitiikan illassa 17. 1.2013. Maaliskuussa Norjan Puolustusvoimien komentaja kenraali Harald Sunde esitelmöi aiheesta ”Security Challenges in the High North”. Mikä tekee arktisesta alueesta niin kiinnostavan?

Merijään sulamisen myötä alueesta tulee helpommin saavutettava. Kesäinen merijää on vähentynyt yli 40 prosentilla verrattuna 1970-luvun loppuun, jolloin jäiden satelliittiseuranta aloitettiin. Arktisen alueen arvioidaan olevan kesäjäistä vapaa vuoteen 2050 mennessä. Tällä on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

Arktisen merijään sulaminen lyhentää (pohjoisen) Euroopan ja Aasian etäisyyttä laivaliikenteessä 35–60 prosenttia ja säästää rahdin kuljetuksessa 10–20 päivää suuntaansa. Lisäksi noin 13 prosenttia maailman tutkimattomista öljyvaroista sekä noin 30 prosenttia maailman kaasuvaroista arvioidaan sijaitsevan alueella. Maaperä on rikasta, esimerkiksi rautamalmia on alueella runsaasti. Merien auetessa myös turismi tulee kasvamaan huomattavasti.

Suuret taloudelliset intressit voivat johtaa valtioiden väliseen kilpailuun uusista resursseista. Alueesta kiinnostuneiden valtioiden joukko on jo nyt kasvanut myös alueen ulkopuolelle. Erityisesti Venäjä ja Kiina tavoittelevat poliittista ja taloudellista vaikutusvaltaa alueella, jota aiemmin pidettiin vain marginaalisesti kiinnostavana. Kehitys voi johtaa arktisen alueen valtioiden kasvavaan tahtoon puolustaa omia intressejään. Tästä esimerkkinä ovat Venäjän asevoimien suunnitelmat ja joukkojen sijoittelu alueella.

Arktisen alueen taloudellinen ja poliittinen merkitys on tunnustettu viime vuosien aikana. Tällä on kauaskantoisia vaikutuksia myös pohjoismaiden turvallisuuden kannalta.

*Kari Jordan*

Ambassador Bruce Oreck

Haastatteluajankohta: 10.4.2013

Haastattelijat: Janne Kuusela ja Jyrki Iivonen

# Political Situation in US

## and bilateral opportunities between US and Finland

**P**resident Obama began his second term this year and faces a multitude of challenges. What are his chances for solving them?

– It seems like in the not so distant past there were fewer crises – and that is in a sense a false notion. The history of the world is really far more about crises than it is about easier times. I think we are back into a cycle, where crises are the “new normal”.

If you think about president Obama’s first term and now the second term he has recently begun, he has faced one major challenge after

another – there has been the financial crisis, Arab spring, Fukushima and Syria just to mention a few – and right now North Korea is again making headlines.

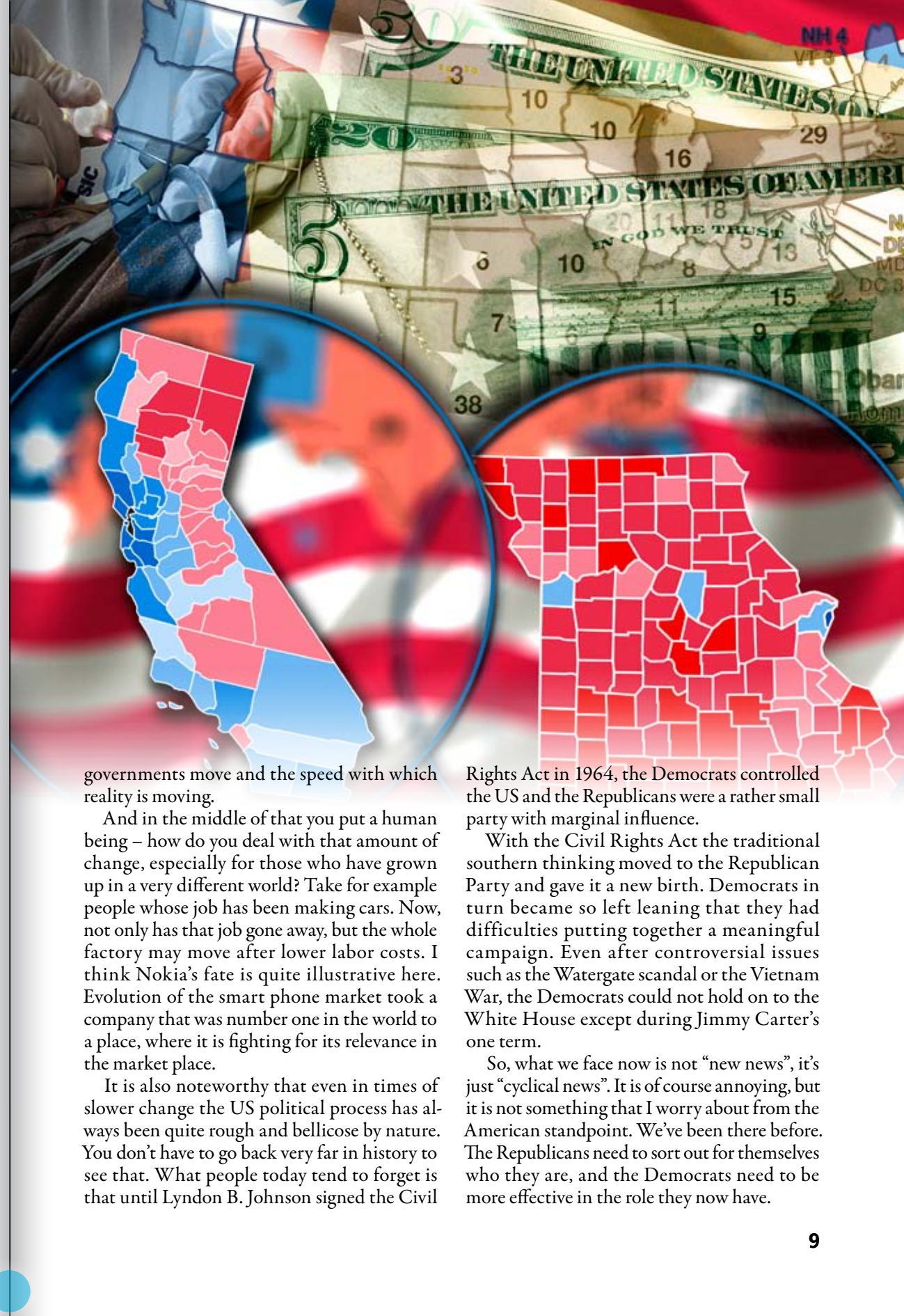
In domestic politics there is no shortage of challenges either. The President has to deal with issues such as public spending, taxation, health care etc. Somehow the world has moved past either simple problems or simple solutions. One can seldom expect to definitely “solve” these problems, but in the end you can make progress and move along the arch of progress towards a solution.

At the same time, the world is changing faster than it ever has. I read an interesting fact the other day: the human brain holds an average of about three terabytes of information. Today, every single day, new data that is being thrown out to the Internet and other media is three million terabytes. The information overflow is just overwhelming, and the speed of it just seems to increase.

**Is US domestic politics really as polarized as it is portrayed? Are there any chances for constructive dialogue between Democrats and Republicans?**

– This question also flows back to what I just said about the constant overflow of new data. The political processes are by their design slow, with a certain amount of in-built bureaucratic inertia and slowness that keeps them from radically swinging one way or the other.

It is of course frustrating when you want rapid change, but at the same time it creates stability to the system. That process has not been able to keep up with the pace of change. There is a gap between the speed with which



governments move and the speed with which reality is moving.

And in the middle of that you put a human being – how do you deal with that amount of change, especially for those who have grown up in a very different world? Take for example people whose job has been making cars. Now, not only has that job gone away, but the whole factory may move after lower labor costs. I think Nokia’s fate is quite illustrative here. Evolution of the smart phone market took a company that was number one in the world to a place, where it is fighting for its relevance in the market place.

It is also noteworthy that even in times of slower change the US political process has always been quite rough and bellicose by nature. You don’t have to go back very far in history to see that. What people today tend to forget is that until Lyndon B. Johnson signed the Civil

Rights Act in 1964, the Democrats controlled the US and the Republicans were a rather small party with marginal influence.

With the Civil Rights Act the traditional southern thinking moved to the Republican Party and gave it a new birth. Democrats in turn became so left leaning that they had difficulties putting together a meaningful campaign. Even after controversial issues such as the Watergate scandal or the Vietnam War, the Democrats could not hold on to the White House except during Jimmy Carter’s one term.

So, what we face now is not “new news”, it’s just “cyclical news”. It is of course annoying, but it is not something that I worry about from the American standpoint. We’ve been there before. The Republicans need to sort out for themselves who they are, and the Democrats need to be more effective in the role they now have.

It is a natural and universal phenomenon that when you are overwhelmed, you tend to retreat intellectually to comfortable places. You may become so idealistic that you won't let the facts interfere with your belief system. You can point it out to all sorts of ways, such as xenophobia, isolationism or racism for example.

The interesting challenge in the US is that the media markets have become so segmented that you can pick the news channel or the entertainment channel that reflects your own ideology. So it's no longer about getting informed, but about getting an echo of your own thinking. Another worrying feature is that people's political choices tend to be based more on fear instead of positive policies, more about being against something than standing for something.

But there is one thing that doesn't necessarily come across in the media. If we forget about Washington for a minute and really get out into the heartland of America, and it doesn't matter whether you are Republican or Democrat, Americans, from the perspective of a country and a nation, tend to be very optimistic. I don't think that has changed.

Americans are still very creative and entrepreneurial, willing to take risks, and so the American dream is still very much alive. Of course income disparity and the social issues attached to it are a huge problem, but people still believe that you can accomplish whatever you dream and have very much of a "yes we can" type of mindset.

**US Defence Spending is facing remarkable budget cuts. What kind of effects may this cause to the US military presence and possibilities to fulfill commitments to US Allies worldwide?**

– I actually think that the spending cuts are a good thing. And I'm not saying this as a pacifist – the world is still a dangerous place. But US military spending doubled between 2001–2010. Being a businessman, I know you can't grow a business that rapidly without systems becoming either wasteful or duplicative.

After a decade of explosive growth, there is actually a tremendous development opportunity from a purely business viewpoint; to hold on for a minute and consider carefully what is

necessary and what is not. This is a great time for the system to pause and get rid of things that are wasteful, redundant or frankly no longer applicable. Also many things the military needs today can simply be bought off-the-shelf, with often brings lower prices and even better technology.

Of course there is and will be a plenty of political debate about this, but I don't see the budget cuts as actually fundamentally changing any strategies that would put our relationships at risk or the security of our country at risk. It rather enforces us to evaluate what are we doing in a smart way and what not so smart.

Again using an example from the business-world, I can take any company on the planet, tell them that you will have to squeeze out ten per cent from your budget by this time next year, and everyone will be screaming that "oh my god – you're putting us out of business!" But once they realize that the budget cut is coming, they're going to quickly scrub their operations and at the end of the year they will be doing better, spending less money and having higher performance.

Furthermore, taking North Korea or some terrorist organizations as an example: Would they be deterred if the US were to have one more aircraft carrier or some more missiles or a new type of helicopter? I doubt it, because that is not the issue. We may be more effective because we have drones than before we had drones, but for their part, people who are opposing democratic processes and open government are not deterred by us just adding new weapons systems.

For today's complex security challenges, it was quite illustrative that the State Department official Anne Smedinghoff, who was killed in Afghanistan on 6th April, was handing out schoolbooks for children when she was attacked. Of course there will now be questions about whether American diplomats should be out there delivering books? My answer is that of course they should. Just imagine the effect of delivering books for schools in terms of making a generational change in thinking. I think the return on that investment is very high. That's an incredibly important piece of our strategic policy.



**How would you characterize the future of transatlantic relations in the age, when so many other parts of the world are rapidly gaining political and economical significance for the US? And how do you see the status of Finnish–US bilateral relations?**

– I think that transatlantic relations are excellent. But having said that, we all know how the US and Europe have enjoyed a long-standing special relationship ever since the US gained independence. Now, during the past twenty years, we've had the rise of developing economies with all kinds of geopolitical and economic concerns. But that doesn't mean that Europe and the US can no longer have good and close relations.

The Finnish–US bilateral relations are great. The conversation for me is never about what is the status of cooperation – the key questions are what are our opportunities and where



should we be going with our relationship. I believe very strongly in the potential of economic diplomacy.

Today, businesses are moving so much faster than governments. Businesses must adapt quickly to changing economic cycles, changing trade conditions and changing consumer trends, or they simply disappear. The extent to which we can use our shared values in business, becomes a very important bilateral diplomatic tool.

To mention one opportunity as an example, we should think about enhancing our economic relationship with Russia. Economics is just one piece of the overall equation, but as US–Chinese relations have shown, it can be a very central element. The US and China have different political systems, different legal systems and many other major differences in our societies and ways of thinking. But what we certainly share is willingness to do more trade and business. The immense economic relations provide us the opportunity to find new ways of closer collaboration every day. It is not perfect and often moves slower than we would like, but it does bring us together.

In Russia that opportunity exists now with the rising middle class and the younger generation. And Finland could have many kinds of roles when US businesses engage Russian markets. Finland is ideal for example from



the point of view of logistics, as well as having a Western business environment. Above all Finland has a built-in interest to find common ground and shared values with Russia: if Russia succeeds, Finland succeeds. This is one great bilateral opportunity for Finland and the US. We just have to find new ways of doing this kind of diplomacy. What we have now is a totally different ballgame compared to the traditional US–Russian strategic negotiations.

We are committed to our bilateral relationship with Finland and investing in it. These days the US State Department is not spending a whole lot of new money for building infrastructure, but we are spending money in Helsinki. The Innovation Center in this embassy is the first of its kind in the world, in finding new ways to use the power of diplomacy.

The Innovation Center here is just another statement demonstrating that our goal is joint prosperity and that we have to get on the game

and innovate in every aspect. You can either lead or follow, and I think leading is always a better choice. Especially for a small country such as Finland, you cannot afford not to be innovative. By building this Center I'm saying "Hey – let's innovate together!" Now it is up to Finnish businesses to proactively engage with us.

**When you leave Finland, what are you planning to do next?**

– The President will indeed put a new ambassador in Helsinki in next few months. I came from the private sector and I will go back to the private sector. I have no idea what that job is going to be, I'm open to any possibilities. In general, I try to focus on what I'm doing right now instead of spending very much time thinking what I might do next. I have enjoyed very much my time in Helsinki, I know this will come to an end and I know there are still many things I want to do before I leave.



# LÄHELLÄ.

Metsä Group on reilusti metsäteollisuusyhtiö. Toimintamme keskittyy pehmo- ja ruoanlaittopapereiden, kartongin ja sellun tuotantoon sekä monipuolisten puutuotteiden valmistukseen ja puunhankintaan. Monet tuotemerkkimme ovat tuttuja kotien jokapäiväisestä arjesta.

Kaikki tuotteemme ovat kestävän kehityksen kärjessä. Niiden pääraaka-aine on pohjoisissa metsissä vastuullisesti kasvatettu uusiutuva puu. Lisäksi ne ovat täysin kierrätettäviä.

Lisää vastuullisia ratkaisuja ja hyvinvointia arkeesi osoitteessa [metsagroup.fi](http://metsagroup.fi)

**ELÄMÄ ON TÄYNNÄ HETKIÄ LÄHELLÄ METSÄÄ.**



Pehmo- ja ruoanlaittopaperimme helpottavat arkea ja edistävät terveyttä. Tuttuja tuotemerkejämme ovat Lambi, Serla, Katrin ja SAGA. Lisäksi räätälöimme tuotteita kaupan omille tuotemerkeille.



Pääjohtaja Petteri Taalas  
Ilmatieteen laitos

# Arktisella alueella on käynnissä Maailman voimakkain ilmastonmuutos

**I**lmastonmuutos on ollut ihmiskuntaa kiinnostava kysymys kautta aikojen, sillä sääolosuhteet säätelevät elinolosuhteita voimakkaasti. Ilmastomme on vaihdellut kautta aikojen muun muassa jääkausivaihtelun muodossa, jolloin säätelevänä tekijänä on toiminut maan asema aurinkokunnassamme. Muun muassa Etelämantereen jääkairauksien seurauksena tiedetään, miten ilmähän koostumus ja ilmasto on vaihdellut satojen tuhansien vuosien skaalassa. Ihmisen on kyennyt muuttamaan ilmastoa jo viime vuosikymmeninä paikallisesti. Kasvillisuuden hävittämisen myötä Välimeren ja Lähi-Idän alueiden paikallinen ilmasto on muuttunut, ja maatalousolosuhteet vaikeutuneet.



Ruotsalainen fyysikko Arrhenius osoitti reilut sata vuotta sitten, että hiilidioksidipitoisuus vaikuttaa ilmastoon. Kyse on hiilidioksidin kyvystä pidättää maan lähettämää lämpösäteilyä ilmähän alaosaan. Teollistumisen, maapallon väestön moninkertaistumisen, fossiilisten polttoaineiden käytön räjähdysmäisen kasvun ja metsäkadon ansiosta ilmähän koostumus on muuttunut, ja muun muassa hiilidioksidin ja metaanin pitoisuudet ovat korkeimmalla tasolla noin miljoonaan vuoteen. Edellisen pitoisuus on kasvanut noin 40 %, ja jälkimmäisen noin 160 % sitten 1700-luvun. Päästöjen kasvu on viimeisten 20 vuoden aikana ollut aiemmin ennakoitua rivakampaa. Erityisesti Aasiassa on tapahtunut voimakasta päästöjen kasvua samalla kun teollisuutta on siirtynyt suuressa määrin erityisesti Kiinaan. *Kuvassa 1* on päästöjen kehitys suurimpien päästäjien osalta.

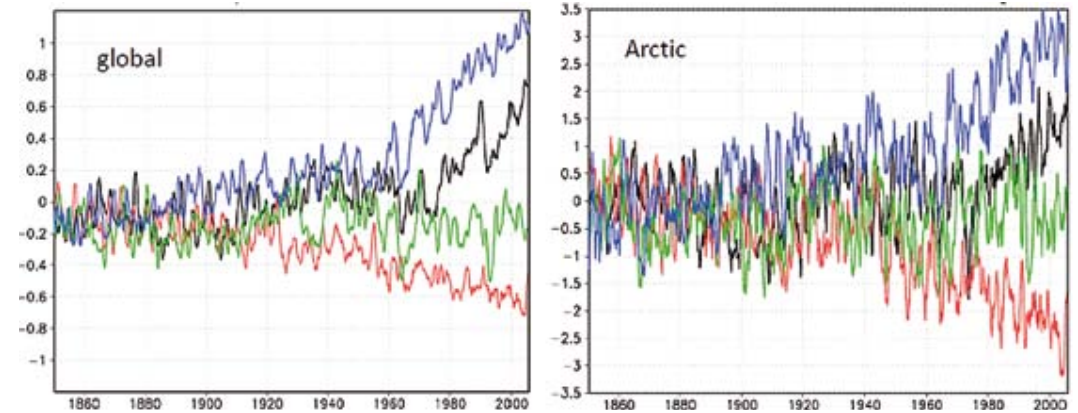
Tähän mennessä on havaittu globaalin lämpötilan nousu vajaan asteen verran, valtamerien pinnan nousu vajaalla 30 cm:llä, kaikkien jäätiköiden sulaminen, merien lämpeneminen,

alempaan ilmähän kosteussisällön kasvu, keski-ilmähän viileneminen sekä helleaaltojen ja tulvien yleistymisen.

Muutokset ovat olleet suurimpia arktisella alueella. Alueen lämpötila on noussut noin 2 astetta, eli yli kaksinkertaisesti muuhun maailmaan verrattuna. Tämä johtuu alueen lumi- ja jääpeitteen sulamisesta, mikä vaikuttaa paikallisiin säteilyolosuhteisiin. *Kuvassa 2* on esitetty lämpötilan muutos koko maailmassa ja arktisella alueella sekä arvioitu muutoksen riippuvuus ihmistoiminnan kasvihuonekaasuista ja hiukkasista sekä luonnollisista tekijöistä. Hiukkaset ovat viilentäneet ilmastoa merkittävästi. Ilman näitä olisimme havainneet merkittävästi suurempaa lämpenemistä.

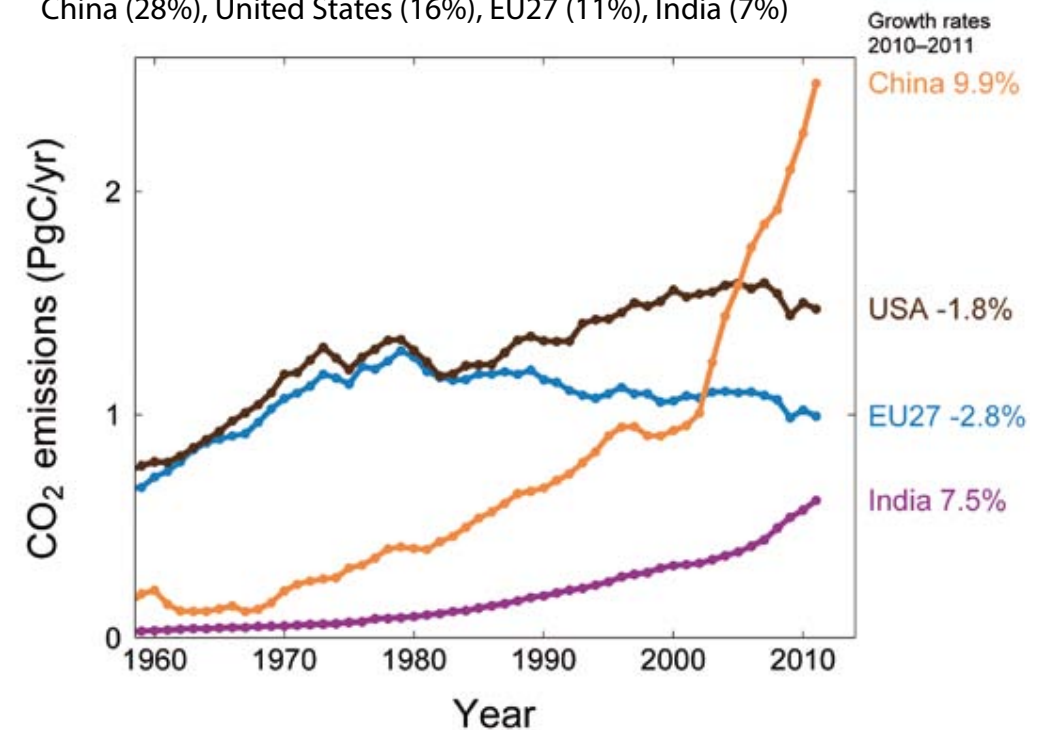
Arktinen merialue on aiemmin ollut niin sanotun monivuotisen jään peittämä.

Kuva 1. Globaaliin ja arktisen alueen lämpötilaan (musta käyrä) vaikuttaneet tekijät 1850-2010, °C: kasvihuonekaasujen päästöt (sininen), luonnon tekijät (vihreä) ja ihmisen tuottamat hiukkaset (punainen)



Kuva 2. Suurimmat CO<sub>2</sub>-päästäjät ja päästöjen kehitys 1960-2011.

Top four emitters in 2011 covered 62% of global emissions  
China (28%), United States (16%), EU27 (11%), India (7%)

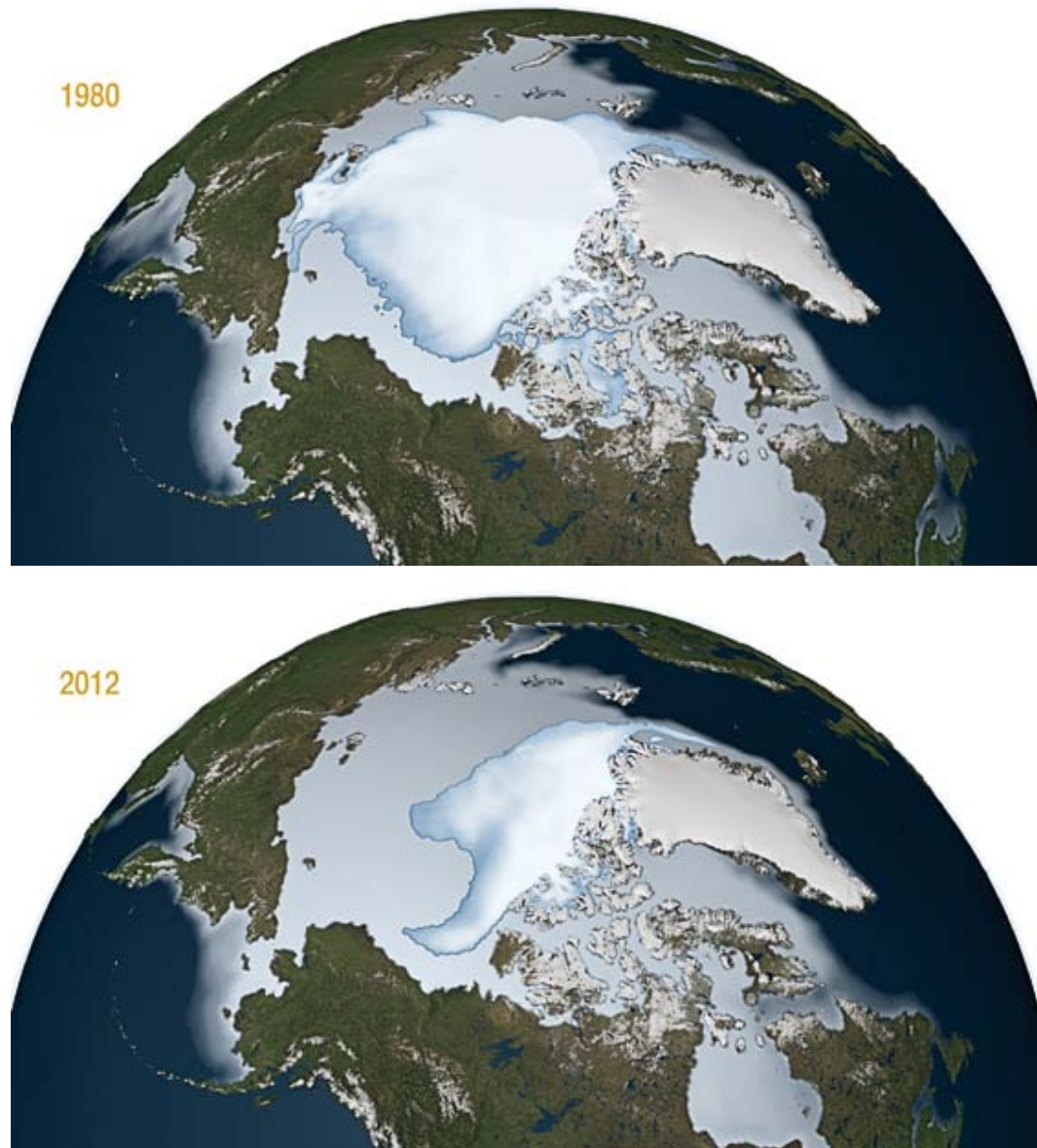




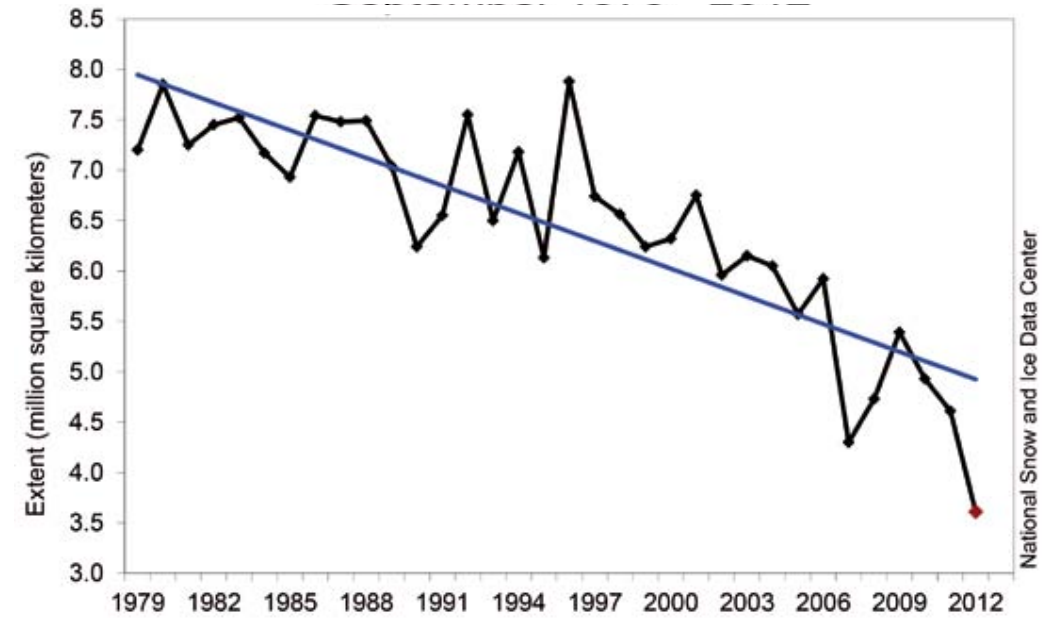
Monivuotinen jää ei sula kesälläkään. Vuodesta 1980 vuoteen 2012 monivuotisen jään määrä on huvennut alle kolmasosaansa (kuva 3). Pääosa alueen jäästä on tällä hetkellä yksivuotista Itämeren tapaan. Jään peittävyys on myöskin havaittu kutistuneen aiemmin arvioitua nopeammassa tahdissa. Kuvassa 4 on esitetty jään peittävyys kehitystä syyskuussa, jolloin jääpeitteellä on vuotuinen minimi.

Arktisen alueen muutosten on osoitettu vaikuttavan koko pohjoisen pallonpuoliskon sähän. Ensimmäisten mallisimulointien mukaan on mahdollista, että arktisen muutos aikaansaisi niin sanottua mantereista säätyyppiä suosivia ilmastopiirteitä. Sitten vuoden 2007 on koettu varsin suurta sään vaihtelevuutta ja rikottu useita ennätyksiä. Esimerkiksi viimeisten 30 vuoden lumipeitteen minimi havaittiin

**Kuva 3. Monivuotisen jään määrä pohjoisella napa-alueella vuosina 1980 ja 2012.**



**Kuva 4. Arktisen alueen merijään peittävyys vuosien 1970–2012 syyskuussa.**



alkuvuonna 2012 pohjoisella pallonpuoliskolla, kun taas alkuvuosi 2013 on ollut saman jakson lumisin. Vuosi 2012 oli USA:n yli satavuotisen mittauksien lämpimin. 2010 koettiin ennätysellinen helleaalto Venäjällä ja Suomessa, ja samaan suursäätilaan liittyvät ennätystulvat Pakistanissa. Tarvitsemme kuitenkin vielä lisätutkimusta erottaaksemme luontaisen vaihtelun ihmisen aiheuttamasta ilmastomuutoksesta.

Arktisen muutoksen sekä alueen kaasu- ja öljyvarojen myötä intressi pohjoisia alueita kohtaan on voimakkaassa kasvussa. Jääolojen muutos helpottaa alueen merenkulkua ja muuta taloudellista toimintaa. Toistasataa alusta purjehti viime vuonna Koillisväylää pitkin. Ympäri vuotinen merenkulku on mahdollista jäämurtoavustuksella, ja osan vuotta jääkelpoisilla aluksilla. Alueen meriväylät ovat matalia, joten esimerkiksi suurimmilla konttilaivoilla ei voida purjehtia. Lisäksi alueelta puuttuu turvallisuusinfrastruktura, kuten sää-, meri- ja jääpalvelut sekä eteläisemmillä alueilla toimivat viestiliikenneyhteydet. Suomessa on runsaasti arktisten olosuhteiden logistiikan, palvelujen, infrastruk-

tuurien ja alusten osaamista. Tälle osaamiselle on kasvavaa kysyntää arktisella alueella.

Muutoksen jatkuessa liikennöinti pohjoisnavan yli Euroopasta Pohjois-Amerikan länsirannikolle helpottuu, samoin luoteisväylän käytettävyys. Tällä hetkellä merikuljetukset ovat varsin edullisia, mikä vähentäneet intressiä siirtää kuljetuksia suuressa skaalassa jääolojen ja matalien väylien haittaamille pohjoisille reiteille. Alueen öljy- ja kaasuvarojen hyödyntämisen aloittaminen riippunee näiden maailmanmarkkinahinnoista. Pohjois-Amerikan liuskeöljy- ja kaasuesiintymien käyttöönotto saattaa vaikuttaa arktisen alueen resurssien käyttöönottoon.

Uusien fossiilisten luonnonvarojen löytäminen ja käyttöönotto ei ole koko maailman mittakaavassa ongelmatonta. Mikäli kaikki löydettyt varat otetaan käyttöön, ilmakehän hiilidioksidipitoisuus uhkaa nousta vaarallisen korkeaksi. 2000-luvulla syntyneet lapsemme ja lastenlapsemme tulevat kokemaan maapallon asuinkelpoisuuden heikkenemisen, mikäli päästöjen kasvua ei saada käännettyä laskuuralle.

# Jäitä poltellessa

## Arktisen alueen kansainvälispoliittinen tilanne

**T**uoreet satelliittikuvat pohjoisnavasta näyttävät, että 1970-luvun tilanteeseen verrattuna jäätä on kadonnut noin kolme kertaa Suomen pinta-alan verran. Äskettäin NASA ilmoitti, että viime vuonna saavutettiin uusi ennätys arktisen merijään minimimäärässä. Sama synkkä ennätystahti koskee myös Grönlannin jäätiköitä. Sulaminen tekee mahdolliseksi öljy- ja kaasuvarojen, mineraalien sekä kalavarantojen entistä tehokkaamman hyödyntämisen. Se myös lyhentää kuljetusreittejä Aasian, Euroopan ja Amerikan välillä. Tämän seurauksena muutoksen tuulet puhaltavat kansainvälisessä politiikassa arktisella alueella. Luonnonvarojen ja merireittien lisäksi avoimia kysymyksiä liittyy muun muassa ympäristöön, mannerjalustojen rajoihin sekä alkuperäiskansojen oikeuksiin ja elinkeinoihin.

Arktinen alue tavataan määritellä napapiirin pohjoispuoliseksi alueeksi. Kansainvälisen politiikan näkökulmasta keskeistä on se, mitkä valtiot ovat arktisia valtioita – ja mitkä niistä taas Jäämeren rannikkovaltiota, joilla on oikeudet merenpohjan öljy- ja kaasu- ja mineraalivaroihin. Niin sanottuun A5-ryhmään kuuluvat maat, joilla on rantaviivaa Jäämerellä: Kanada, Yhdysvallat, Venäjä, Norja sekä Tanska. Näistä viimeinen, eli Tanska, kuuluu rannikkovaltioihin Grönlannin ansiosta. Saarivaltio Islanti jää A5-ryhmän ulkopuolelle (ja pääsaari niukasti myös napapiirin eteläpuolelle), vaikka se omasta mielestään onkin täysiverinen arktinen rannikkovaltio. A5-maat ovat kuitenkin jättäneet Islannin pois rannikkovaltioiden tapaamisista ja yhteisistä poliittisista julkilausumista. Muita arktisia maita ovat Suomi ja Ruotsi. Alueella elävillä arktisilla alkuperäiskansoilla on valtioiden ohella oma roolinsa aluetta koskevassa kansainvälisessä politiikassa. Arktisiin valtioi-



hin viittaavan A8-termin ohella käytetäänkin toisinaan termiä A8+, joka sisältää myös arktisten alkuperäiskansojen kansainväliset järjestöt. Esimerkiksi alueen näkyvimmissä yhteistyöfoorumissa, arktisessa neuvostossa, aleutiin, athabaskien, gwichien, inuiittien, saamelaisten ja Venäjän pohjoisten alkuperäiskansojen järjestöillä on varsin merkittävä rooli.

Viime vuosina arktinen alue on tullut globaalin mielenkiinnon kohteeksi. Monet ei-arktiset maat ovat kiinnostuneita uusista merikuljetusreiteistä Aasian, Euroopan ja Amerikan välillä. Koillisväylä ja Luoteisväylä tarjoavat huomattavasti lyhyemmät reitit verrattuna perinteisiin Suezin tai Panaman kanavan kautta kulkeviin reitteihin. Parin viikon säästö kuljetusajassa on taloudellisesti houkuttava. Arktisen alueen globalisaatio liittyy myös kalastukseen. Vesien lämmitessä siirtyvät tietyt kalakannat kohti pohjoista ja eri maiden kalastuslaivastot seuraavat perässä. Esimerkiksi Kiina, Japani ja EU

pyrkivät hyötymään merioikeuden takaamista mahdollisuuksista kalastukseen ja merenkulkuun Jäämeren kansainvälisillä vesillä. Etelä-Korea, Kiina ja EU ovat hakeneet arktisen neuvoston tarkkailijajäsenyyttä. Kiinalainen jäänmurtaja Snow Dragon liikkuu jo arktisilla vesillä. Merireittien ja luonnonvarojen lisäksi myös arktisilla ympäristömuutoksilla on globaalit ulottuvuutensa. Jäätiköiden sulaminen näkyy merenpinnan nousuna eri tavoin eri puolilla maapalloa. Esimerkiksi Bangladeshissa merenpinnan nousu on uhka rannikkoseudun maatalousalueille. Tilanteeseen Bangladeshissa vaikuttaa myös Himalajan jäätiköiden sulaminen ja siitä aiheutuvat muutokset jokien vesien määrässä. Eroosion vuoksi menetettyjä maanviljelysmaita on korvattu hakkaamalla nurin mangrovemetsiä. Niinpä sekä mangrovemetsissä elävä bengalintiikeri että arktisen alueen jääkarhut menettävät elinalueitaan pohjimmiltaan saman ilmiön vuoksi.

### Rauhanomainen muutos kylmän sodan jälkeen

Kylmän sodan lopulla arktisella alueella oli oma roolinsa kun suurvaltojen välisille jännitteille haettiin ratkaisuja. Sitä ennen alue oli pitkään ollut idän ja lännen välisen asevarustelun näytämö. Arktikselle leimaa antavia seikkoja olivat niin sukellusveneet, ydinaseet, ohjukset kuin teorian voimatasapainosta ja klassisesta turvallisuusdilemmasta. Arktiset maa- ja merialueet olivat tärkeitä Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton strategioissa. Sotilaallisesta näkökulmasta alue oli siis keskeinen, mutta muuten marginaalissa.

Kylmän sodan loppuvaiheissa arktiset ympäristökysymykset olivat sopivalla tavalla matalan kynnyksen asioita, joihin turvallisuuspoliittisten jännitteiden keskellä oli mahdollista tarttua. Gorbatschovin Muurmanskin puhe sekä arktinen ympäristönsuojelustrategia olivat avauksia, jotka lopulta johtivat alueellisen yhteistyön syntymiseen niin ympäristönsuojelussa, talousasioissa, kulttuurissa kuin matkailussa. Arktisella alueella kylmä sota päättyi ilman konflikteja, eikä aluetta nähty kansainvälisessä politiikassa enää vain sotilaallisena kysymyksenä.

Arktisen alueen nykyiselle kansainvälispoliittiselle tilanteelle antaa leimansa ilmastonmuutos. Se on tuonut alueen uudella tavalla

esille myös yleisessä keskustelussa. Kansainvälisen median maalailema kuva sulavasta Arktiksesta on varsin synkkä ja konflikteja korostava. Otsikoissa näkyvät sanat kuten ”arktinen kilpajuoksu”, ”uusi kultakuume” ja ”resurssikamppailu” tai jopa ”arktinen sota” (BBC News 25.10.2005, Arctic Council News 5.3.2008, National Geographic News 23.8.2007, euobserver 7.11.2008). Usein uutisoinnista paistaa läpi romanttinen, mutta virheellinen käsitys pohjoisesta asuttamattomana valkoisena alueena kartalla, joka voidaan Amundsenin ja muiden naparetkelijöiden tyyliin valloittaa ja julistaa kuuluvaksi omalle isänmaalle. Myös kylmän sodan tarina tuntuu yhä vaikuttavan mielikuvien taustalla, vaikka idän ja lännen ideologinen vastakkainasettelu arktisella alueella on kadonnut.

Tiedeyhteisön valtavirran näkemys arktisen alueen tulevaisuudesta korostaa kuitenkin enemmän rauhanomaisen muutoksen jatkuvuutta kuin konfliktivisioita. Aluetta voidaan esimerkiksi pitää esimerkkitapauksena siitä, miten onnistuneesti kansainvälinen oikeus voi toimia. Huolimatta napa-alueiden merenjään sulamisesta YK:n merioikeusyleissopimus säätelee aluevaatimuksia koskevia kysymyksiä. Rannikkovaltiot ovat yhteisellä julistuksella todenneet, että aluekysymysten ratkaiseminen tapahtuu merioikeussopimuksen puitteissa. Tähän asti maat ovat noudattaneet YK:n sopimusta ja kansainvälistä merioikeutta tutkiessaan, missä niiden mannerjalustan ulkoraja sijaitsee. Tieteellinen todistusaineisto esitetään YK:n asiantuntijatoimikunnalle, joka antaa suositukset valtioille siitä, miten niiden tulisi ulkorajansa määritellä lainsäädännössään. Mitään taistelua luonnonvaroista ei siis ole käynnissä. Paljon huomioita herättänyt Venäjän lipun pystyttäminen Pohjoisnavan alle ei sekään ollut mikään alueen valtaamisyritys. Tapahtuma liittyi tieteelliseen operaatioon, jossa erilaisilla seismografisilla mittauksilla ja merenpohjaa kartoittamalla haettiin YK:lle esitettävää todistusaineistoa.

Myös rannikkovaltioiden kansallisiin intresseihin kuuluu alueen pitäminen vakaana. Arvioiden mukaan noin neljäsosa maapallon jäljellä olevista öljyvaroista sijaitsee arktisella alueella (US Geological Survey 2008). Tarjolla on hyvin potentiaalinen öljyn- ja

kaasuntuotantoalue, jossa ei ole avoimia konflikteja, poliittista väkivaltaa tai suuria sotilaallisia jännitteitä. Tällainen öljyntuotantoalue ei maailmanpolitiikan mittakaavassa ole kovin tyypillinen, vaan useat nykyiset öljyntuotantoalueet esimerkiksi Afrikassa ja Lähi-idässä ovat poliittisesti epävakampia ja pinnan alla kytevien tai jopa avoimien konfliktien värittämiä. Myös suurten öljy- ja kaasualan yritysten intresseissä on vakaa öljyntuotantoalue. Niiden kannalta on sitä parempi, mitä nopeammin ja johdonmukaisemmin arktiset rannikkovaltiot sopivat aluerajoista. Kun valtioiden väliset omistuskysymykset ovat selkeät, porauslupien hakeminen ja turvallisuus- ja pelastussuunnitelmien laatiminen on helpompi toteuttaa. Lisäksi arktisilla alueilla toteutettavat porausoperaatiot ovat teknisesti niin haastavia, että usein vaativat avointa kansainvälistä yhteistyötä onnistuakseen.

Kansainvälisen merioikeuden lisäksi arktisen alueen vakautta tukee jatkossakin alueellistumiskehitys, joka alkoi jo kylmän sodan loppuvaiheissa ja on jatkunut sen jälkeen aktiivisena. Edellä mainittu arktinen ympäristönsuojelustrategia toimi tärkeänä alkusysäyksenä tälle kehitykselle. Alueella vaikuttaa nykyisin lukuisia hallitustenvälisiä organisaatioita (esim. arktinen neuvosto, Barentsin euroarktinen neuvosto), aluehallintojen välisiä järjestöjä (Barentsin alueneuvosto, pohjoinen foorumi), tieteellisiä yhteistyöjärjestöjä (arktinen tiedekomitea, pohjoinen tutkimusfoorumi, arktinen yliopisto), kansalaisjärjestöjä ja alkuperäiskansojen järjestöjä. Yhdessä ne muodostavat vaikiintuneen kansainvälisen yhteistyön kokonaisuuden, jota usein kutsutaan arktisen hallinnan nimellä (arctic governance).

### Arktinen paradoksi: polttamalla öljyä saamme lisää öljyä

Arktisia öljy- ja kaasuvaroja koskee arktinen paradoksi, joka kaikessa yksinkertaisuudessaan aiheutuu siitä, että polttamalla öljyä ihmiskunta saa lisää öljyä. Mitä enemmän käytämme öljyä ja kaasua ja edistämme ilmastomuutosta, sitä nopeammin pääsemme käsiksi jäiden alaisiin öljy- ja kaasuvaroihin, joiden käyttö tulee lämmittämään ilmastoa entisestään.

Ympäristöjärjestöt ovatkin vaatineet porauskieltoa jään alta vapautuvilla arktisilla

alueilla. Porauskieltoa vaativat tahot ovat esittäneet, että arktisten öljy- ja kaasuvarojen hyödyntäminen symboloi ihmiskunnan ahneutta ja osoittaa piittaamattomuutta tulevista sukupolvista. Myös EU:n arktinen politiikka korostaa ympäristönormeja, kestäväää kehitystä, arktisen ympäristön herkkyyttä ja ilmastomuutoksen torjuntaa. Arktisten alkuperäiskansojen reaktiot ovat kuitenkin usein olleet toisenlaisia. Vaatimukset porauskiellosta on koettu uuskolonialismiksi: esimerkiksi Grönlannin varauksministeri totesi, ettei inuiitteja voi kieltää hyötymästä siitä, mistä muut ovat vapaasti saaneet hyötyä (Inuuteq Holm Olsen, Guardian 15.10.2010). Teollisuusmaat ovat vapaasti saaneet käyttää öljyä oman talouskehityksensä tueksi. Sen vuoksi inuiittien mukaan on väärin vaatia, että alkuperäiskansat eivät moraalisista tai ympäristönsuojelullisista syistä saa hyödyntää alueeltaan löytyviä öljy- ja kaasuvaroja. Samaan tapaan on todettu, että teollistuneista maista esitettävät vaatimukset estävät talouskasvua ja kehitystä Arktiksella ja pitävät yllä romanttista käsitystä alkuperäiskansoista, joiden kaikki ”perinteiset” elämäntavat tulisi säilyttää ja turvata kehityksen ja talouskasvun aiheuttamalta uhalta. Tätä ajattelutapaa on osuvasti kutsuttu alkuperäiskansojen muumioimiseksi. Öljynporaus on toki herättänyt ristiriitaisia tunteita myös inuiittien sisäisessä keskustelussa. Yhtäältä on katsottu, että se öljyteollisuus ja ilmastomuutos uhkaavat perinteisiä elinkeinoja kuten metsästystä, kalastusta ja hylkeenpyyntiä. Toisaalta on esitetty, että energiabisneksen taloudelliset hyödyt toisivat työpaikkoja, talouskehitystä ja avittaisivat Grönlantia kohti itsenäisyyttä.

### Suomi – arktinen sisämaavaltio?

Suomen näkökulmasta Jäämeri on samaan aikaan lähellä ja kaukana. Rantaviivan puuttuminen tekee Suomesta tavallaan arktisen sisämaavaltion, jolla ei ole suoraa pääsyä Jäämeren öljyyn, kaasuun tai mineraaleihin. Jos alueen isoista asioista päättäminen jää rannikkovaltioiden A5-ryhmän sisäiseksi, Suomi on auttamattomasti ulkona. Kansainvälisessä politiikassa sisämaavaltioiden keinoihin on perinteisesti kuulunut vaikutusvallan hakeminen yhteistyön kautta. Suomi onkin pyrkinyt kom-



pensoimaan tilannetta tukemalla arktisia avauksia niin EU:ssa, Pohjoismaiden neuvostossa kuin arktisessa neuvostossa.

Yritys päästä Brysselin kautta Jäämerelle on kuitenkin ollut vastatulessa. EU on pyrkinyt esittämään itsensä arktisena toimijana, esimerkiksi vetoamaan siihen, että se on merenkulussa maailmanlaajuisesti merkittävä ja jäsenmaidensa Tanskan, Ruotsin ja Suomen kautta arktisella alueella läsnä. Rannikkovaltiot ovat kuitenkin pitäneet EU:n ulkona alueen päätöksenteon ytimessä. Euroopan komissio ei ole onnistunut pääsemään edes arktisen neuvoston tarkkailijajäseneksi. Linjaukset koskien hylkeenpyyntiä ja tuotteiden myyntiä ovat tehneet hallaa EU:n imagolle alkuperäiskansojen keskuudessa. Myöskään pohjoisen ulottuvuuden politiikkaa ei ole muutamista avauksista huolimatta saatu ”palautettua takaisin pohjoiseen”.

Pohjoismaiden ministerineuvosto on herännyt pohtimaan rooliaan ja politiikkaansa arktisissa kysymyksissä. Pohjoismaiden yhteistyötä arktisissa asioissa sivuttiin myös vuoden 2009 Stoltenbergin raportissa. Siinä esitettiin ympäristö, ilmastomuutos, meriturvallisuus sekä etsintä- ja pelastuspalvelut alueina, joilla yhteistyötä tulisi tuoda entistä konkreettisemmalle tasolle. Islannin ilmavalvonnan lisäksi raportissa visioitiin myös pohjoismaista jäänmurtokykystä valmiusjoukkoa (maritime response force) sekä amfibioyksikköä. Pohjoismaisella tasolla haasteita yhteistyölle aiheuttaa kuitenkin se, että Jäämeren rannikkovaltioina Norjalla ja Tanskalla on erilaiset lähtökohdat kuin muilla pohjoismailla. Myös Suomen

pyrkimykset arktisen neuvoston vahvistamiseen ovat kohdanneet samantyyppisiä ongelmia. Rannikkovaltioiden ryhmä pitää mielusti kysymykset koskien mannerjalustaa, merirajoja tai luonnonvarojen asialistan ulkopuolella – vaikka teemoilla voidaankin nähdä olevan yhteys kestävään kehitykseen ja ympäristönsuojeluun, jotka arktiselle neuvostolle kuuluvat.

Viime vuonna suomalaiset jäänmurtajat Nordica ja Fennica olivat avustamassa öljyjätti Shellin koeporauksia Jäämerellä. Shell kysyi ensin apuun ruotsalaisia jäänmurtajia, mutta Ruotsin kieltäytyttyä käännettiin Suomen puoleen. Suomalaisen jäänmurtajien osallistuminen Shellin koeporausoperaatioihin toi uudella tapaa ympäristökysymykset esille suomalaisessa keskustelussa. Ympäristöjärjestö Greenpeace aktivistit nousivat jäänmurtajille jo Hietalahden telakalla Helsingissä. Myöhemmin suomalaisista jäänmurtajista levisi maailmalle kuvia, joissa Greenpeacen alukset pyrkivät häiritsemään niiden matkaa kohti Arktista. Arktiseen paradoksiin liittyvät ympäristö- ja moraalikysymykset tulevat myös jatkossa olemaan osa arktista kansainvälistä politiikkaa. Ilmastomuutoksen vuoksi globaali huomio arktista aluetta kohtaan kasvaa jatkuvasti. Samaan aikaan kansainvälinen merioikeus ja monenlaiset järjestöt ja foorumit ovat saaneet rinnalleen Jäämeren rannikkovaltioiden välistä uudenlaista yhteistyötä. Kaiken kaikkiaan alueen kansainvälispoliittinen tila näyttäisi säilyvän vakaana ja rauhallisena kiivaasta keskustelusta ja luonnonvarojen ja mannerjalustojen kartoittamisesta huolimatta.

# Arktinen erillissota ja kansainvälinen oikeus

**J**os mediaan ja muutamaan kansainvälisten suhteiden tutkijaan on uskominen, arktinen alue on seuraava sota näyttämö. Syitä tälle on monia. Keskeisimmin media on väittänyt konfliktin johtuvan alueen luonnonvaroista. Ilmastonmuutoksen paljastamat luonnonvarat houkuttavat valtiot merenpohjan valloitukseen, joka saattaa eskaloitua jopa aseelliseksi yhteenotoksi. Ajatus on, että Arktisen jäämeren rantavaltiot saattavat ajautua arktiseen alueelliseen konfliktiin taisteltaessa näistä mittaamattoman arvokkaista luonnonvaroista. Tarkastelen sitä, onko tällainen "erillissota" mahdollinen. Väitän, ettei se ole. Arktiset rantavaltiot noudattavat, niin tylysäntä kuin se kuulostaa, YK:n merioikeusyleissopimusta. Arktisen erillissodan mahdollisuus on mitätön.

## Mitä media meille kertoo?

Juoni on lyhykäisydessään seuraava. Ilmastonmuutos sulattaa arktisen merijään ja mahdollistaa viimeinkin alueen monenlaisen taloudellisen hyötykäytön, ennen kaikkea sen valtaviin ja strategisesti turvallisten öljy- ja kaasuvarojen hyödyntämisen. Yhdysvaltain geologisen tutkimuslaitoksen arvion mukaan alueella sijaitsee noin 30 % löytämättömistä kaasuvaroista ja 13 % löytämättömistä öljyvaroista. Ei ole siis ihme, että Arktisen jäämeren rantavaltiot pyrkivät turvaamaan mahdollisimman suuren osan näistä strategisesti tärkeistä luonnonvaroista. On myös oletettavaa, että valtiot turvautuvat sotavoimiin, jos niiden strategiset intressit ajautuvat pahasti ristiriitaan; onhan arktinen alue viimeinen "öljyprovinsi", jonka luonnonvarat on saatava turvattua.

Onko tälle median tarinalle todisteita? Venäläiset tekivät aikeensa selviksi jo elokuussa



2007 pystyttämällä lippunsa Lomonosovin vuoriharjanteeseen Pohjoisnavan alle. Kanadan silloinen ulkoministeri Peter MacKay reagoi lipunpystyttämiseen ja sanoi haastattelussa, että tämä ei ole enää 1300–1400-lukua, jolloin valtiot valtasivat eri osia planeettaa pystyttämällä lippujaan. Hänen mielestään Venäjä ei pysty lipun pystyttämällä valtaamaan Arktisen merenpohjaa. Mutta Arktisen jäämeren pohjan ei annettu olla rauhassa MacKayn lausunnon jälkeen. Tämän jälkeen seurasi juttuja siitä, miten vuorollaan Norja, Tanska, Kanada ja Yhdysvallat olivat valtaamassa osia Arktisen jäämeren pohjasta.

## Miksi tämä median tarina on vain tarina?

Tosiasiassa alueella ei missään vaiheessa ole ollut taistelua luonnonvaroista alueen valtioiden välillä. Tämä on aika pysähdyttävä ajatus. Kaiken tämän median suoltaman "informaation" jälkeen voimme todeta, että jos toimittajat olisivat tunteneet kansainvälistä merioikeutta,

he olisivat jo venäläisten lipunpystytyksen aikaan ymmärtäneet, että arktisen jäämeren rantavaltiot seuraavat vain yhteisesti hyväksytyjä sääntöjä. Tämä kuulostaa aika uskaliaalta väitteeltä maailmassa, joka aika harvoin näyttää seuranneen kansainvälisen oikeuden sääntöjä ainakaan sodan ja rauhan asioissa. Mitkä siten ovat todisteet, että valtiot todella ovat seuranneet kansainvälisen merioikeuden sääntöjä, eivätkä pyrkineet vain maksimoimaan omia resurssi-intressejään?

Ensinnäkin, valtiot eivät missään vaiheessa ole väittäneet mitään muuta. Ne ovat johdonmukaisesti kertoneet, että ne seuraavat vain kansainvälisen merioikeuden ja YK:n 1982 merioikeusyleissopimuksen sääntöjä. Yhdysvallat, joka ei ole YK:n merioikeusyleissopimuksen jäsen, on julkituonut sen, että merioikeusyleissopimus kirjaa kaikkia valtioita sitovaa kansainvälistä tapaoikeutta. Näin totesi myös Venäjän ulkoministeri Sergey Lavrov vastatessaan kollegalleen Mackaylle. Lavrov totesi, että kyllähän lippuja voi pystyttää muihinkin tarkoituksiin kuin alueiden valloituksiin, kuten silloin kun Yhdysvallat valloitti kuun; se oli tieteellinen utroteko, jota tämä lipunpystytys Pohjoisnavan alle edusti. Lavrov totesi, että lipunpystytyksen sisältänyt tutkimusmatka oli osa tieteellistä työtä, jota Venäjä piti tehdä YK:n merioikeusyleissopimuksen velvoitteet täyttääkseen. Samalla tavoin kaikkien näiden maiden ulkoministeriöt vastasivat. Ne jopa kaikki viisi kokoontuivat yhdessä Grönlantiin ja allekirjoittivat Ilulissatin julistuksen, jossa ne sanoivat, että ne seuraavat vain kansainvälistä merioikeutta mannerjalustoihin liittyvien oikeuksien täsmentämiseksi. Mutta voimmeko luottaa asianosaisten omaan sanaan? Ovatko ne todella seuranneet näitä YK:n merioikeusyleissopimuksen sääntöjä?

## Mitä säännöt sanovat?

Mannerjalustaan liittyvät rantavaltion oikeudet ovat kehittyneet vähitellen toisen maailmansodan jälkeen. Yhdysvallat aloitti tämän kehityskulun. Presidentti Truman antoi sodan jälkeen julistuksen, jonka mukaan merenpohjan luonnonvarat sen läheisillä vesillä kuuluvat Yhdysvalloille. Muut rantavaltiot seurasivat USA:n esimerkkiä ja vähin erin kansainvälinen tapaoikeus takasi kaikille rantavaltioille tietyt

resurssioikeudet niiden läheisillä merenpohjan alueilla. Ongelmaksi jäi, miten pitkälle nämä mannerjalustaoikeudet ulottuivat. Tästä päästiin sopimukseen vasta, kun YK:n merioikeusyleissopimus saatiin neuvoteltua 1973–1982. Tässä "merten perustuslaiksikin" sanotussa kansainvälisessä sopimuksessa perustetaan monimutkainen menettely mannerjalustan ulkorajan määrittämiseksi.

Jos rantavaltio on perustellusti sitä mieltä, että sen mannerjalusta ulottuu yli 200 meripe-ninkulman (noin 370 kilometriä), sen pitää 10 vuoden määräajassa jättää tieteellis-teknisen datan sisältävä hakemus merioikeusyleissopimuksessa perustetulle niin sanotulle mannerjalustarajatoimikunnalle. Tämä on tieteellinen geofyysikoista ja geologeista koostuva 21-jäseninen elin, jonka tehtävänä on tutkia rantavaltion jättämä hakemus ja sen jälkeen tehdä suositus, missä mannerjalustan ulkorajan tulisi merioikeusyleissopimuksen (erityisesti artiklan 76) mukaan sijaita. Vaikka mannerjalustarajatoimikunta antaa vain suositukset rantavaltioille, näillä on myös oikeudellista merkitystä. Artiklan 76 (8) mukaan, vasta kun rantavaltio piirtää mannerjalustansa ulkorajat näiden suositusten mukaisesti, tämä raja on lopullinen ja sitova.

## Ovatko Arktiset valtiot sitten seuranneet näitä sääntöjä?

Arktiset valtiot ovat seuranneet näitä sääntöjä ja menettelyä tarkasti. Venäjä on itse asiassa käyttäytynyt mallioppilaan tavoin. Se jätti hakemuksensa mannerjalustarajatoimikunnalle jo ennen sen määräämistä, vuonna 2001, ensimmäisenä valtiona maailmassa. Nähtävästi se teki tämän liian nopeasti, koska toimikunta 2002 palautti Venäjän hakemuksen sille takaisin täydennettäväksi Arktisen jäämeren osalta. Toimikunta totesi, että Venäjän on toimitettava lisää dataa. Tätä teknis-tieteellistä näyttöä Venäjä sitten on hankkinut, myös tuolla väärintulkitulla "lipunpystytys" retkikunnallaan.

Norja on menestyksellisesti jättänyt hakemuksensa ja saanut jo suositukset toimikunnalta, joiden pohjalta se piirtää myös arktisen mannerjalustansa ulkorajoja. Kanadan määräämisenä hakemuksensa tekemiselle on 2013 (se tuli jäseneksi 2003) ja Tanskan 2014, ja kumpikin

valtio pyrkii hakemuksen määräaikaan mennessä toimittamaan. Yhdysvallat, joka ei ole merioikeusyleissopimuksen jäsen, tekee omia tutkimuksiaan, ja pyrkii vetämään oman ulkorajansa samojen sääntöjen pohjalta, jotka ovat myös tapaoikeutta eli sitovat myös muita kuin merioikeusyleissopimuksen jäseniä. Käytännön ongelma Yhdysvalloille on, että se ei voi jättää hakemusta mannerjalustarajatoimikuntaan. Toimikunta prosessin hyvä puoli valtiolle on, että se saa yleisen oikeudellisen hyväksynnän mannerjalustansa rajoille.

### Miksi valtiot seuraavat näitä sääntöjä?

Ei ole epäilystä siitä, etteivätkö valtiot seuraisi näitä kansainvälisen merioikeuden sääntöjä. Tämä on asiantuntijapiireissä kiistattomana pidetty tosiasia. Mutta miksi ne sitten seuraavat joitain kansainvälisen oikeuden sääntöjä? Eikö sotilaallisesti voimakkaalle valtiolle olisi paljon parempaa politiikkaa haukata niin iso pala merenpohjaa kuin mahdollista? Eivät kai valtiot sentään ole mitään sokeasti sääntöjä seuraavia kunnan kansalaisia?

Mannerjalustan laajuuteen liittyvät säännöt neuvoteltiin kompromissiratkaisuna, kuten monet muut asiat YK:n merioikeusyleissopimusta neuvoteltaessa. Rantavaltiot, joilla oli vain piskuinen oikeudellinen mannerjalusta, saivat neuvoteltua itselleen 200 meripeninkulmaan ulottuvat merenpohjaoikeudet. Valtiot, joilla oli luonnostaan laaja mannerjalusta, saivat neuvoteltua säännöt, jotka mahdollistavat sen kaikkein tärkeimmän. Artiklan 76 monimutkaiset säännöt varmistavat, että hyvin suurella todennäköisyydellä rantavaltiot saavat sisällytettyä kaikki ne merenpohjan alueet, joissa on öljyä ja kaasua.

Sama pätee Arktisella alueella. Kaikki alueen valtiot ovat hyvin tietoisia siitä, että sääntöjä seuraamalla ne pystyvät varmistamaan resurssi-intressinsä. Voisi jopa sanoa, että olisi aika tyhmää olla seuraamatta tällaisia sääntöjä. Minkä ihmeen takia joku rantavaltio alkaisi kyseenalaistaa yhteisesti sovittuja oikeudellisia sääntöjä, jotka ovat sille itselleen erittäin edulliset taloudellisesti, ja takaavat samalla sen mannerjalustarajojen pysyvyyden ja hyväksyttävyyden kansainvälisessä yhteisössä?

### Miksi niin harva tiesi merioikeuden säännöistä?

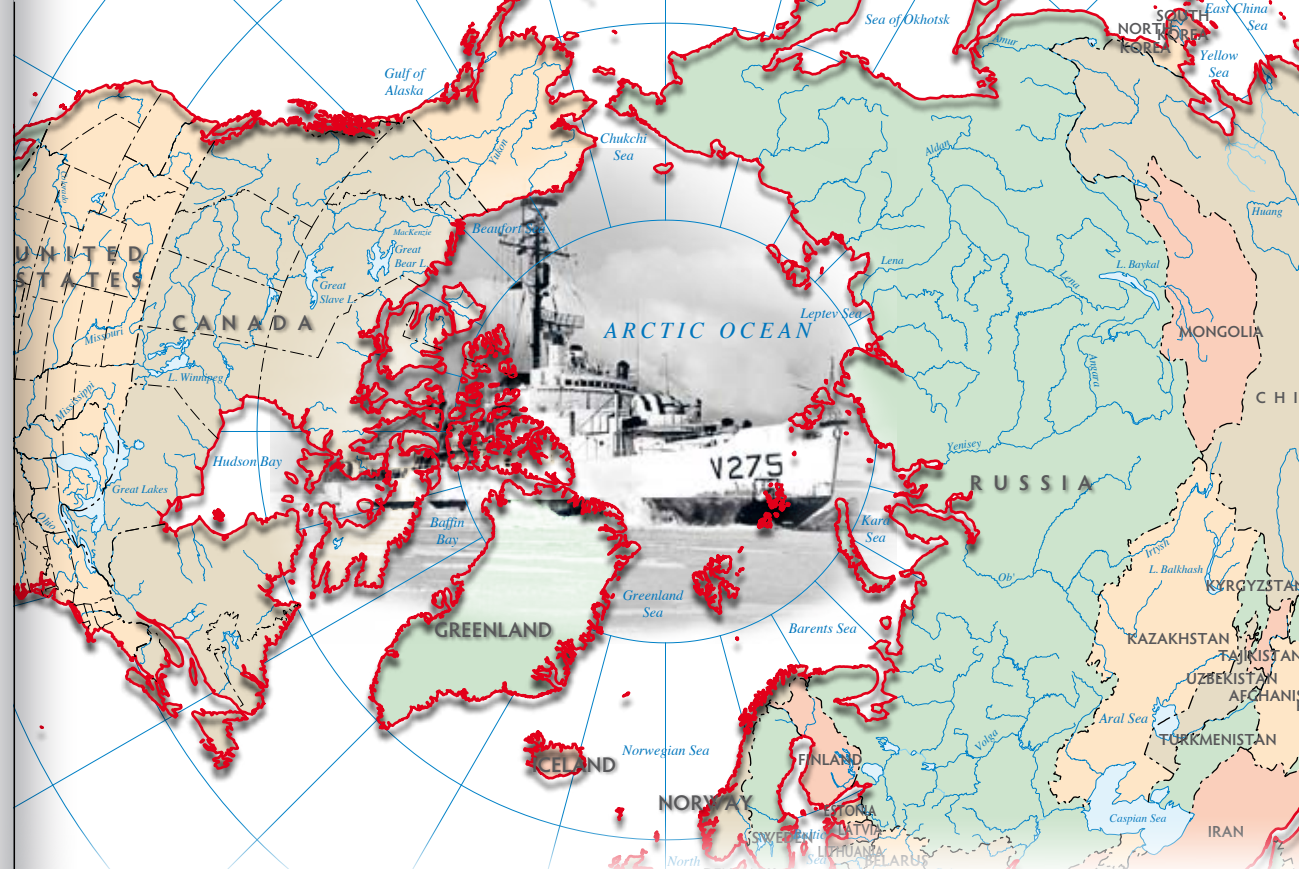
Venäjän ”lipunpystytyksen” jälkeen oli vaikea kertoa kenellekään, että kyseessä on itse asiassa kehityskulku, jonka perusteet neuvoteltiin 1973–1982 – silloin, kun YK:n merioikeusyleissopimus neuvoteltiin. Vaikuttihan siltä, että Venäjän lipunpystytyksestä elokuussa 2007 alkoi, ei pelkästään vahvemman Venäjän aika kansainvälisessä politiikassa, vaan ylipäänsä klassisen geopolitiikan aikakausi arktisella alueella.

Jos ei tunne kansainvälistä oikeutta – ja valittavan harva tuntee – voi olla hämmentävää, että jo 1970-luvulla pantiin alulle menettelyt mannerjalustan ulkorajan määrittämiseksi. Kansainvälisen oikeuden aikajänne on monesti hidas, ja asiat etenevät omaan verkkaiseen tahtiinsa. Kompromissi mannerjalustan ulkorajasta, ja siihen soveltuvasta mannerjalustarajatoimikunta-prosessista saavutettiin 1970-luvulla. Itse sopimus allekirjoitettiin vuonna 1982 mutta tuli voimaan vasta 1994. Rantavaltioilla on kymmenen vuotta aikaa jäseneksi tulostaan etsiä teknis-tieteellistä tietoa, jolla ne voivat perustella mannerjalustarajatoimikunnalle, miksi niiden ulkorajan pitää sijaita juuri tietyssä paikassa. Tämä on erittäin haastava prosessi, etenkin arktisella jäämerellä.

On hyvä, että nykyään löytyy enää harvoja tutkijoita, jotka väittäisivät, ettei kansainvälisellä merioikeudella ole keskeistä roolia myös arktisella alueella. Tämä on tulos valtavasta määrästä tutkimusta, joka vähitellen kirjoitusten ja seminaari keskustelujen kautta alkoi vaikuttaa siihen, miten asiantuntijayhteisö asiaa arvioi. Tieteen itse korjaavuus tuntuu toimineen tässä tapauksessa. Ikävä kyllä media ei tunnu tekevän korjausliikkeitä. Vielä tänäkin päivänä saa laatumedioista lukea siitä, ettei kylmä sota ”koskaan poistunut arktiselta alueelta” tai että taistelu luonnonvaroista voi johtaa sotilaalliseen yhteenottoon.

### Arktista erillissotaa ei tule

Median ja joidenkin tutkijoiden, aluksi suuima ajatusmalli perustui vääriin premisseihin. Kun ei tiedetty, että asiaa sääntelee YK:n merioikeusyleissopimus, oli mahdollista olettaa, että valtapoliittiset laskelmat johtavat valtioiden jännitteiden lisääntymiseen siitä, kuka



kontrolloi ja hyötyy alueen resursseista. Nyt kun tiedetään, että merioikeusyleissopimus soveltuu alueella, arktisen erillissodan uusin versio on saanut palstatilaa. Tässä hahmotelmassa hyväksytään se, että valtiot noudattavat kansainvälistä merioikeusyleissopimusta, mutta tästä huolimatta arktiset alueriidat saattavat johtaa aseellisiin yhteenottoihin. Keskeisimmän on otettu esiin taistelu Pohjoisnavasta. Eräät tutkijat ovat esittäneet, että esimerkiksi Lomonosovin harjanteeseen, joka kulkee Pohjoisnavan ali, on kolmella valtiolla päällekkäisiä vaateita. Tanska (Grönlanti), Kanada ja Venäjä katsovat kaikki, että Lomonosovin harjanteesta suurin osa kuuluu niiden mannerjalustaan. Koska nämä vaatteet ovat päällekkäisiä, eikö ole luonnollista, että niistä saadaan aikaan kiista näiden kolmen valtion välille?

YK:n merioikeusyleissopimus jättää rajariidat valtioiden itsensä päätettäväksi. Mannerjalustarajatoimikunnalla ei ole toimivaltaa, jos valtiot kertovat sille, että kyseessä on rajariita, ja että ne haluavat sen ratkaista itse (eivätkä esimerkiksi tee yhteistä hakemusta mannerjalustarajatoimikunnalle, jonka jotkut valtiot ovat tehneet). Ilulissatin 2008 julistuksessa Venäjä, Kanada, Tanska, USA ja Norja

sitoutuivat sopimaan riitansa rauhanomaisesti, erityisesti niissä tapauksissa, jos niillä on päällekkäisiä mannerjalustavaateita. Tähän voimme myös luottaa. USA:n geologisen tutkimuskeskuksen mukaan näillä alueilla ei ole mitään taloudellisesti arvokasta, ei ainakaan öljyä tai kaasua. Aika vaikea on uskoa, että nämä kolme valtiota tästä asellisen yhteenoton saisivat aikaan.

Arktista erillissotaa ei tule. Näin voimme suurella varmuudella sanoa. Mannerjalustojen ulkorajat tullaan yksi kerrallaan käsittelemään mannerjalustarajatoimikunnassa. Jos päällekkäisiä vaateita valtioiden välille tulee, nekin tullaan neuvottelemaan seuraavan noin kahdenkymmenen vuoden aikana. Jos haluamme pohdiskella arktisia sotaskenaarioita, on niiden syitä syytä etsiä muualta kuin arktiselta alueelta. Voimme esimerkiksi pohtia kehityskulkua, jossa Venäjän ja Pohjois-Atlantin liiton NATO:n välit huononevat, jolloin NATO:n ja Venäjän välinen yleinen jännite purkautuu myös arktisella alueella. Ylipäänsä voidaan sanoa, että arktinen alue kannattaa pistää mieleen rauhan työssijana – paikkana, jossa kylmän sodan karu todellisuus muuttui vähin erin sopuisaksi yhteiseloksi.

**Jed Willard**

founding Director of the Public Diplomacy Collaborative at Harvard Kennedy School

# What We Talk About When We Talk About the Arctic

**I**n March of 2013 a visiting scholar presented his doctoral research to a packed room at Harvard University. He predicted that Russia, being an “autocratic state,” would precede Canada and the US in deploying “military force beyond its national borders” in the Arctic. During his presentation, he cited a “massive military buildup since 2007” in the Arctic, a region which had previously been, as he described it, “a frozen mass of nothing.” He suggested that “Russia is sending their largest, most strategic assets [and] firepower” to the Arctic, leaving the Americans, Canadians, and most “provocatively” the Norwegians responding with assets and exercises of their own. These are “not isolated incidents,” he pointed out, but “a conscious projection of power.”

The sixty or so attendees were constructively critical of the researcher’s methodology, yet not one questioned the assumptions underlying his thesis. When the sole Arctic scholar in the room, a Dane, mentioned the Arctic Council, the legal frameworks governing state behavior in the region, and the idea that increased patrols along Russia’s north coast might have to do with increased traffic there, the audience – mostly Harvard PhD candidates – laughed.

## “An arena for conflict”

“America Needs a Coast Guard That Can Fight: As the Arctic becomes an arena for conflict, the United States’ forgotten naval force will need to cowboy up” (Op-ed title by James Holmes, Professor of Strategy at the US Naval War College, in a March 2013 Foreign Policy)

“We have been surprised at how little the general audience knows, or actually cares about the Arctic,” says Shell International’s Government Relations Advisor Floris van Hövell, “it’s gener-



## On the author

Jed Willard currently acts as the founding Director of the Public Diplomacy Collaborative at Harvard Kennedy School, applying social sciences to international communication challenges and bringing together public diplomacy scholars and practitioners across sectors, disciplines, and national boundaries.

Over the past decade, Willard has been pleased to help a select number of governments and other international actors to understand prevalent and emerging narratives – the drivers of public opinion and sentiment – creating strategies and structures to effectively engage citizens around the globe. His research is based on the concrete communication needs of these countries..

ally not high in their thoughts.” Media descriptions of the Arctic as a new Wild West, where armed bands compete for resources across an empty landscape, are all too common, and do not provide illumination. “There is one ‘reality’ in the media, and one reality that is real,” explains Gustaf Lind, Sweden’s Ambassador to the Arctic and current Arctic Council SAO Chair. Lind describes having been brought on Al-Jazeera specifically to discuss the “militarized Arctic,” and having to patiently explain that the Wild West descriptions were “simply not the case.” He surprised his hosts by detailing how the eight Arctic nation states (the A8) “agree on most items and have joint concerns [such as] lack of infrastructure and lack of investments.” Cooperation is an absolute requirement, he explained. “We’re all pragmatic and low-key up here... it’s very far from the media image.”

Why is the prevalent narrative about the Arctic so divorced from reality? One answer is pure lack of interest. For Americans outside of Alaska and the shipbuilding industry, the Arctic seems very far away. Many Americans forget that the US has been an Arctic nation since 1867, and only pay attention when the potential for armed conflict or access to new resources catches their eye. And for some Continental European audiences, the Arctic is only an abstract idea – one that might potentially distract attention from Mediterranean or Black Sea narratives. “With European audiences,” explains van Hövell, “the main presupposition is the perception that the Arctic is one homogenous, pristine environment which has had no development activities and should be viewed the same as the Antarctic. There is very little knowledge about the decades of industrial development that have taken place in the region or the fact that due to decades of research a lot is known about the Arctic.”

“We have been poor communicators in the Arctic Council,” admits Sweden’s Lind. “We need to keep decision-makers working on the real issues. We can’t let them get distracted by mythical issues, because the real issues are real, and difficult.” American Army Colonel Daniel Neuffer, former Senior Arctic Strategist for US European Command, believes strongly in countering the conflict narrative. “The Arctic

is not a zone of conflict,” he explains, “don’t make it harder than it already is.” Navigating the real Arctic is “too expensive, too large, too harsh,” making military aggression very unlikely. “Peaceful cooperation amongst the Arctic nations is the most rational approach,” Neuffer concludes, “if you start going kinetic up there, you cut off the resources for everybody, and that doesn’t make sense from either a military or a business perspective.”

“In a world where perception is reality,” advises Roberta Graham, Assistant Commissioner with Alaska’s Department of Commerce, Community, and Economic Development, “the Arctic Council needs to move quickly from its role as a political facilitator to the A8 and work toward building a credible narrative that underscores the polar region’s growing importance to the world. [The Council] hasn’t demonstrated the capability to communicate its story or the importance of the region let alone the Council’s work. Outside of talking to each other, there’s been no attempt to court the media, no attempt to engage the world or capture the imagination, no social media effort.”

According to Ambassador Lind, however, under Sweden’s Chairmanship the Arctic Council has in fact begun an effort to improve its public diplomacy: its capacity to tell the Arctic story. “We now have a communication group,” he explains, whereas previously the Council was “not used to media attention.” Lind’s professional team has upgraded the online presence of the Council and created a mechanism to quickly approve and coordinate media responses among the A8 governments, and with a Council strategic communication plan adopted in May of 2012, more changes and more coordination may be on the horizon.

Coordinating messages between eight sovereign states is no small task. “There is A5 [Arctic Ocean littoral states] versus A8 tension already,” notes Colonel Neuffer, “the US strategy is to be more inclusive... the Russians tend to prefer the A5... we need synchronization of message.”

The Canadian government, for their part, will attempt to counter both the military-competition narrative and the empty-Arctic narrative under their chairmanship of the Council in 2013-2015. “Development for the People of the North,” will be the overriding theme dur-

ing Canada's chairmanship, reports Aaron Anable, Consul and head of foreign policy and diplomacy at Canada's Consulate General in New England. Messages to the media and public will align with this overarching theme, he says, and will counter narratives about empty spaces and conflict with emphases on sustainable communities for the Arctic's populations, the need for responsible economic development, and the rule of law in the region.

Emphasizing the peoples of the Arctic may help coordinate messages with the Council's permanent participants, the six international organizations representing the region's indigenous groups, but will the Council be able to coordinate messages between the eight governments? Finland, for example, prefers existing slogans such as "High North – Low Tension" and "Friendly Arctic." The latter phrase, says Emilia Honkasaari, Communications Coordinator at Finland's Embassy in the US, "has been long in use within the Arctic Council." "Our aim," she adds, "is to keep things this way, peaceful and in harmony even with the challenging developments that may occur, and a growing interest towards this region."

"From a Finnish point of view, one of the most important elements in our communication has been that the Arctic area is not a remote area somewhere far in the North. One third of our country is situated above the Arctic Circle, and functions as any other part of the country with modern infrastructure, education, businesses and services. In our pictures from the Arctic there are often cities or people, not polar bears (which we by the way do not even have!)."

### The Arctic is open to interpretation

Aligning the A8 behind a single slogan is not necessarily essential, but agreeing on – and aggressively promoting – a general Arctic narrative may very well be. Correcting prevalent public counter narratives about the Arctic is about more than getting the story right. The vision of an empty, Antarctica-like polar region where states compete for resources can lead to frames inimical to the interests of the A8.

"China," says Finnish Defense Forces Colonel Vesa Virtanen, currently researching Great Power interests in the Arctic at Harvard, "sees

that the Arctic has a lot of energy and minerals, which China would like to use in order to keep its growth in the future."

"China's attitude to the Arctic is shown in the People's Liberation Army Navy's Admiral Yin Zhou's announcement in March 2010, when he said that [the] 'Arctic does not belong to any particular nation and is rather the property of all the world's people.' According to him 'China must play an indispensable role in Arctic exploration as it has one-fifth of the world's population.' China sees that the Arctic is the inherited wealth of all human kind. This of course affects the Chinese policy in the region."

"China is a rational actor," notes another Colonel, America's Neuffer, "they think in a long-term, systematic manner." Promoting an image of the Arctic as empty space without clear governance may well be useful to non-Arctic states with interests in the region, whereas the narrative of an inhabited, rules-based Arctic benefits the A8. Meanwhile, Neuffer continues, "certain Arctic nations view non-Arctic nation involvement in discussing or administering the region" as a question of "why are these guys even in the room?"

Not that Chinese presence in the Arctic is inherently troublesome for the A8. "China has huge scientific expeditions in the Arctic," points out Virtanen, "the most recent manifestation of this new Chinese strategic interest is... last fall's voyage of the world's biggest non-nuclear icebreaker, Xuelong, from China to Iceland. China also buys mines, oil stocks and builds a lot infrastructure in the Arctic." Research, investment, and infrastructure are much needed in the Arctic. Even so, the Arctic Council and A8 would be well-advised to pay close attention to the power of alternative visions of the region.

The new global forum "Arctic Circle," launched by Iceland's President Olafur Grimsón, seems to be investing heavily in talking about the Arctic. "We realise that there are other nations in Asia and Europe that have legitimate concerns and enterprises in the Arctic," President Grimsón was quoted by The Guardian as saying, "and it's important to involve them in a co-operative effort." Reuters recently reported that Grimsón had been meeting with officials from the governments of China, India



and Singapore, and that "the first agenda item of these discussions was when these countries would get a seat on the Arctic Council."

Some Arctic-engaged private sector entities have also been working to tell the region's story. "It has been important to address the misconceptions and 'bust' the myths about the Arctic," explains Shell's van Hövell, "we have researched across the public, special publics (academia/scientists/governments etc) and those that are engaged in energy issues." While close communication collaboration with companies like Shell presents challenges for the Arctic Council, sharing audience research could be fruitful. Understanding public preconceptions, says van Hövell, focuses our communications in countering the misconceptions that are in the public domain.... Generally we have found that less than 5 % of those that we have polled are aware of oil and gas activities in the region. Academia and special publics have a greater awareness, but their attitudes are mainly driven by what they see and hear in the media so a lot of the time this is quite one sided."

Since understanding audiences and preconceptions is an essential, and often expensive, aspect of public diplomacy, a degree of cooperation with Shell and other interested parties – possibly including the Arctic Circle forum, on some topics – could be valuable to the Arctic Council. "It is only positive that the non-Arctic audiences also understand what is happening in the Arctic," says Finland's Honkasaari, "and that we find ways to enhance collaboration that benefit the Arctic."

### Seizing the Narrative

According to Alaska's Graham, Russia's ambassador-at-large for Arctic issues, Anton Vasiliev, outwardly advocates for more collaboration and communication. He has suggested the Arctic Council needs to move from words to deeds and has talked about a path to sell the Arctic to the public, namely through Arctic economic cooperation, an Arctic Chamber of Commerce and better overall communications.

Exact coordination of messages is not always a requirement in public diplomacy, so long as the cooperating messengers agree on the general narrative they wish to support and which narrative they wish to counter. The Arctic as a challenging, yet populated, environment where decisions about allocating diverse resources are made in a rules-based environment can be communicated in various terms suited to audience preconceptions and media selection. In order to compete with the counter-narrative (the Arctic as a lawless, empty zone of military competition for petroleum and sea lanes) however, a more robust communication structure than currently exists in the Arctic Council will be required.

"Remember the World Trade Organization's failed public diplomacy following the disastrous Seattle ministerial?" Graham asks,

"After the 'Battle in Seattle,' WTO members decided that communicating the benefits of trade liberalization was too difficult.... For its part, the WTO started focusing on just the organization – its structure and its agenda. Then came the Cancun Ministerial and other series

of global protests followed by global trade bashing, the near death of the Doha Development Agenda and the WTO. Reading through the Arctic Council's new communications strategy is eerily reminiscent of the WTO approach in which nothing is agreed until everything is agreed. In other words, the Arctic Council has adopted the very communications structure that ruined the WTO's public diplomacy."

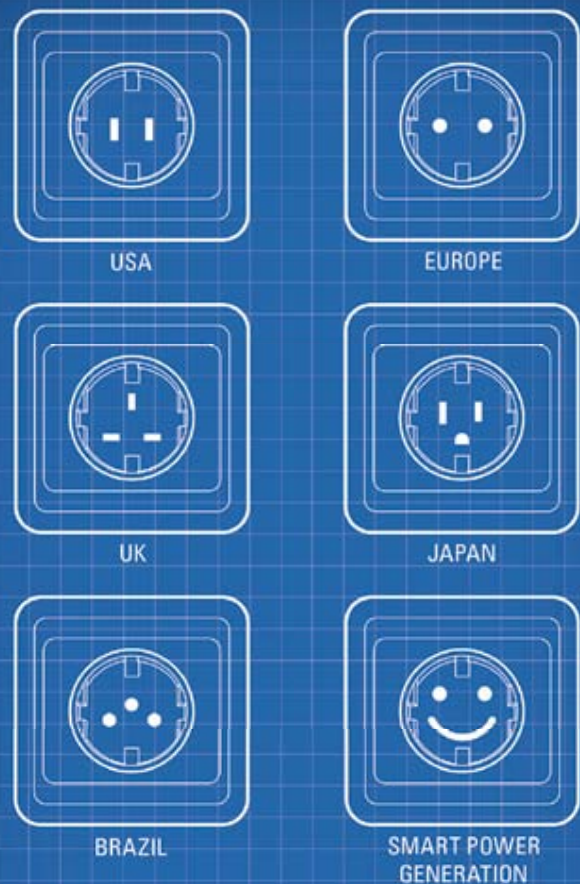
Agreement within the Arctic Council on the broad narratives to be promoted or countered could free individual states and other Arctic actors to use effective, timely, specific, and diverse messages and messengers while continually promoting a larger, consistent picture of the Arctic. The US Coast Guard, with a soon to be released "Arctic Strategy," the Canadian International Centre for the Arctic Region, and other entities within the A8 charged with promoting foreign policy can

add additional voices behind a coordinated narrative.

"The Arctic Council is more open and engaged today, yes," explains Colonel Neuffer, "they are countering the alarmist perspective, but the need now is to be able to do so right away, to stop the misinterpretations, and that requires cooperation."

The Arctic has always been with us, but only recently has the region begun to occupy the mindset of non-Arctic populations and actors. Many of those populations possess false and potentially troublesome notions about the Arctic, while some of the actors have their own stories to tell about the region along with the communication mechanisms with which to tell them effectively. How, and how efficiently, the Arctic Council and individual Arctic nations will educate the public and promote or counter narratives about the region remains an open question.

Willard: What We Talk About When We Talk About the Arctic



## MAAILMA KAIPAA PUHDASTA SÄHKÖÄ. TÄÄLTÄ PESEE.

Wärtsilän Smart Power Generation on taloudellinen ja luotettava tapa tuottaa puhdasta sähköä. Yksin se ei ratkaise kaikkea, mutta se optimoi kokonaiset energiajärjestelmät ja mahdollistaa tuulivoiman suurimittaisen käyttöönoton. Ratkaisun oivallisuus on jo todettu muun muassa Brasiliassa, Yhdysvalloissa ja Virossa. Lue lisää: [www.smartpowergeneration.com](http://www.smartpowergeneration.com)

ENERGY  
ENVIRONMENT  
ECONOMY



## Heikki Haapavaara

Kauppalehti Option reporteri ja maanpuolustuskurssi 136:n veteraani  
Kuvat Jarmo Vehkakoski

# Sydänjää



**H**yiseltä 80 leveyspiiriltä löytyvät yhä naparetkelijäin rajuimmat alkuaineet: pimeys, jää, tuuli ja pakkanen. Koillisväylän valloitus A.E. Nordenskiöldin 1878–1879 avaamalla reitillä on huima kokemus. Vuoden 2012 lopussa reitin mursivat suomalaiset Fennica ja Nordica.

Onnitelkaa! Tässä sitä maataan jäissä Aasiassa, Venäjän koillisimmassa osassa Pohjoisella jäämerellä. Viikko sitten en arvannut, että elämä toisi minut joskus tänne. Olemme legendaarisen Wrangelin maan vieressä. Tuo kuuluisa saari siintää jääkentän takana 14 merimailin päässä laivamme, monitoimimurtaja Nordican, paapuurin lanteelta. Kauempana seisoo sisarus Fennica.

Wrangelin saari on pitkulainen ja tuhansien neliökilometrien kokoinen. Pysyvä asutus on neuvostohistoriaa, mutta kiikarilla rannalta erottaa vielä rakennuksia ja ehkä aallonmurtajan. Saaren keskellä kohoaa jylhä vuoristo. Sieltä kasvaa lukuisia jokia. Saaren täytyy olla kuukauden mittaisen kesänsä aikana lohestus- ja ravustusparatiisi. Paikan ainutlaatuisuus tiedetään, sillä iso osa saaresta on rauhoitettu. Siellä kasvaa lukuisia ainutlaatuisia kasveja ja sammaleita. Kesän lyhyydestä huolimatta siellä pesii ja vieraillee runsaasti lintulajeja. Eniten kiihottaa se, että saaren jääkarhujoukko on Venäjän arktisten alueiden suurin. Sadat emot synnyttävät siellä vuosittain. Myös harmaavalaat ja maitovalaat viihtyvät sulan aikaan näillä vesillä.

Odotamme täällä päivien ajan, että paikalle tulee venäläinen ydinmurtaja, joka saattaa meidät ja laivat läpi Koillisväylän Eurooppaan ja kotiin. Odotamme, koska myöhästyimme edellisestä saattueesta. Wrangelin maan kupeeseen tulimme juuri Alaskasta, jossa suomalaislaivat olivat olleet kesätöissä Shellin öljynporausten tukena. Nyt pitäisi lähteä kotia kohti. Edessä on kerrankin tarpeeksi pitkä matka, tuhansia kilometrejä. Suuri syy retkeen on se, että Koillisväylällä on vahva suomalaisperusta eli **A.E. Nordenskiöld**.

Yritämme tähyttää karhuja, mutta ne pysyttelevät piilossa. Yhtenä yönä laivan viereltä lumesta kuitenkin löytyvät pimeässä syntyneet jäljet. Ja jippii: myöhemmin näemme emon ja kaksi poikasta. Ne ovat pienen railon laidalla hyljemetsällä. Petoperhe tekee vaikutuksen. Kuinka ne voivat elää täällä ja tällaisissa oloissa?

*Kysymyksessä on maantieteellisen tehtävän suorittaminen, koillista tietä Kiinaan ja Japaniin tunkeutuminen, johon tarkoitukseen maailman etevimmät kauppavallat ja rohkeimmat merenkulkijat jo enemmän kuin kolmen vuosisadan kuluessa kilvan*



olivat pyrkineet, ja jonka toimen täyttämisen, jos asian käsittää vanhan maailman kiertämiseksi, jo vuosituhsia on ollut maantieteilijäin hartaan toivona. Niin suurenmoisen retken kuin nyt ehdoteltu, aiottu kenties kaksivuotiseksi ja varustettu omalla laivalla, lukuisalla isopalkkaisella laivaväellä ja suurella tiedemiesthistöllä, täytyi tietysti tulla hyvin kalliiksi.

**K**oillisväylä elää suuressa buumissa. Lauhat talvet tekevät reitistä kilpailukykyisen ja Venäjällä näyttää olevan halua kehittää sen infrastruktuuria. Meillä suomalaisillakin on Arktikassa iso intressi. Olemme jäänmurtajarakentamisen ja arktisen osaamisen specialistikansa. Tämäkin näkyy tämän matkan käytännössä, sillä Fennica ja Nordica kokeilevat reittiä ja mittaavat sen tuomia säästöjä. Molemmat laivat menivät Alaskan öljykenkille Atlantin ja Panaman kautta.

Koillisväylä on vaihtoehtoinen reitti Atlantin ja Tyynenmeren välillä. Sen pituus on 6 500 kilometriä. Valtaosan vuodesta meritie on jäässä. Koko väylä on ollut auki tavallisesti vain kaksi kuukautta vuodessa, koska reitin itäosa on pysynyt niin väkevästi jäätyneenä.

Vuonna 2012 Koillisväylän jääpeite oli niin ohut heinäkuun kolmannella viikolla, että laivaliikenne voitiin aloittaa. Ilmaston lämpeneminen pienentää arktisen alueen jääpeitettä ja Koillisväylän ennustetaan olevan auki yhä pidempään. Väylän taloudellisen merkityksen arvioidaan kasvavan, koska sitä käyttämällä voi lyhentää Aasian ja Euroopan välistä laivaliikenteen etäisyyttä 5 000–8 000 kilometriä. Venäläiset jäänmurtaajat avustavat Koillisväylää kulkevia kauppalaivoja. Venäjällä on arvioitu tarvittavan jopa 1 500 uutta alusta väylälle. Siinäkin meillä suomalaisilla on hieno ja jo Arctechin telakalla aloitettu vuosikymmenien mittainen laivojen myyntiurakka.

Jäämerellä ollessamme suuri uutinen oli se, että nesteytettyä maakaasua kuljettava valtava norjalainen jäävahvistettu LNG-alus Ob River kulki ydinjämmurtaajien avustamana Norjasta Pohjoista meritietä pitkin Japaniin. Ob Riverin matkaa pidetään tulevaisuuden airuena. Suomalaisaluksista Koillisväylän läpi purjehtivat Fennican ja Nordican ohella kesäkaudella Nest Shippingin jäävahvistelut tankkerit Palva ja

Stena Poseidon. Nordica oli vuoden viimeinen alus väylällä.

*Kahtena viimeisenä päivänä olimme purjehtineet seutua, joka uudemmilla kartoilla on maaksi merkitty. Tästä kävi selväksi, että pohjois-Sipirian kartta on oikaistava. Vegan matka on kartalle pantu, eikä ole syytä epäillä, että Taimur-niemen itäranta olisi väärälle kohdalle joutunut.*

**W**rangelin juurella odotellessa teen Nordican kannella pieniä lumitöitä 17 asteen pakkasessa. Olen saanut ensimmäisiksi ystävikseni konemestarin **Pertti Pietikäisen** ja laivan sepän **Vesa Kukon**. He tekevät uusia kulkureittejä vuonna 1994 valmistuneeseen Nordicaan. He opettavat: ”Eniten töitä sähkö- ja konepuolella on telakoinnin jälkeen. On se kumma.” Huumorintajuiset veikkoset ovat heti valmiita kaikkeen hurjuuteen. He ovat taikoneet laivan verstaalla piirroksien mukaisen rapumerran. Meillä on tarkoitus nostaa yli 20 metrin syvyydestä valtavia kuningasrapuja, joita tiedän siellä olevan edellisen pohjoisen Tyynenmeren matkani perusteella. Syötiksi löytyvät isot mustekalapalaset. Ravustaessamme ongimme samalla laiskasti isoon virveliin rakennetulla pohjaongella.

Ja kas: seuraavana aamuna lunastan puheeni, sillä merrassamme on yksi kuningasrapu. Se tosin pakenee ennen kuin saamme nostettua sen jääsohjosta murtajan kannelle. Merta lasketaan takaisin pyyntiin ja seppä säntää hitsaamaan merralle entistä tehokkaampaa ja suurinieluisempaa uutta sisarta.

Seuraavat tunnit näyttävät Pohjoisen Jäämeren luonteen. Yhtenäiseltä näyttävä jääkenttä alkaa nirskua ja vinkua ja liikkua viiman tai merivirran voimasta. Välillä jään nopeus on kaksi solmua. Tämä on se pelottava ilmiö ja kuolemankyyti, joka lienee vienyt lukuisia naparetkeilijöiden laivoja haaksirikkoon ja miehistöt kuolemaan. Jopa uuden ja nykykaisen, mutta perinteisellä tavalla rakennetun kauppa-aluksen teräsrunko vaurioituu kovassa liikkeessä olevan jään paineesta. Jään liike on yllättävää. Se kiskaisee mertammekin ikiajoiksi merenpohjaan.

*Jään ankara liikkuminen yöllä vasten jouluun 15 päivää, antoi meille ankaran muistutuksen siitä, ett'ei asemamme aukealla ran-*



Arktinen parivaljakko. Toimittaja Heikki Haapavaara (vas.) ja valokuvaaja Jarmo Vehkakoski viettivät syksyllä kuukauden Jäämerellä ja Alaskassa

*nikolla suinkaan ollut niinkään turvallinen, vaan että laivamme mahdollisesti vallan äkkiä ja ilman edelläkäypää varoitusta voisi musertua pirstoiksi.*

**E**nsimmäisenä Koillisväylän läpi purjehti suomalainen Adolf Erik Nordenskiöldin johtama retkikunta 1878–1879. Sen lippulaiva oli S/S Vega. Se höyrysti lännestä itään ja talvehti Itä-Siperian rannikolla. Me tulemme nyt päinvastoin Tyyneltämereltä Atlantille. Jo ennen Nordenskiöldiä tiedettiin, että Koillisväylä on olemassa. Sitä vain ei oltu kukistettu.

Ennen häntä täällä seikkailivat alankomaalainen **Willem Barents** ja venäläistynyt tanskalainen **Vitus Bering**. Barents pääsi 1598 Novaja Zemljalle asti. Bering lähti idästä, Kamtsatkasta 1725, mutta ei myöskään löytänyt väylää. Pohjoisen Tyynenmeren ja itäisen Jäämeren sumuissa hän ei tiennyt tarkkaan edes purjehtimaansa reittiä. Mekin maistamme ja haistamme kuuluisia sumuja. Ilman nykyajan laitteita ne olisivat pelottavia.

Nordenskiöld oli syntynyt vuonna 1832 Helsingissä, ja hän kuoli vuonna 1901 Dalbyssä Ruotsissa. Hän kuului ruotsalaiseen aatelissukuun. Hänen isänsäkin oli tiedemies, jolta Nordenskiöld peri intohimon tieteeseen ja tutkimusmatkoihin. Nordenskiöld teki kaksi professoriluokan yliopisto- ja tiedemiesuraa, ensimmäisen Suomessa ja toisen Ruotsissa. Luopaava alku Suomessa katkesi, kun hän joutui

ruotsalaismielisenä toistuvasti venäläisten epäsuosioon ja päätyi lopulta Tukholmaan ja sai Ruotsin kansalaisuuden 1860. Hän teki tutkimusmatkoja Huippuvuorille ja pyrki etsimään reittiä kaikkien seikkailijoiden himoitsemalle Pohjoisnavalle. Läpimurto oli Koillisväylän seilaaminen. Se teki hänestä maailmanluokan supertähden. Nordenskiöldin persoona ja kyvykyys avautuvat kauniisti hänen Koillisväyläretkestä kirjoittamassaan teoksessa Vegan matka Asian ja Europan ympäri (Vegas färd kring Asien och Europa I–II).

Nordenskiöld oli tarkan työn tekijä eikä matkustanut umpimähkään, vaikka liikkui aivan uusilla alueilla. Hän oli sekä utelias että rohkea. Hän kartoitti, selvitti maantiedettä ja teki geologisia tutkimuksia. Hän oli eläin-, kasvi- ja tähtitieteilijä ja alkuperäiskansojen parissa jopa kansatieteilijä ja rotututkija. Taitelijat ikuistivat retkikunnan näkemää taidokkain piirroksin. Nordenskiöld yhdisti retkiinsä myös luonnonvarojen hyödyntämisen. Siinä suhteessa ympyrä on sulkeutumassa: 180 vuotta Nordenskiöldin syntymän jälkeen ihminen miettii tosissaan Arktikan rikkauksien käyttöä.

Nordenskiöld operoi myös käytännössä, vaikka hänen Huippuvuorten fosfaattikaivoksensa jouduttiinkin lakkauttamaan kannattamattomana. Samoin kävi hänen kaivoshankkeilleen Suomessa.

*Liiottelematta uskaltaa väittää, ettei yhdelläkään tutkimusretkelle Cock'in Tyvenellä*

merellä tekemäin kuuluisan matkain ajoilta, ole ollut edullisempaa tutkimusalaa tarjolla, jos vaan jääsubteet sallivat tarkoituksenmukaisella höyrylaivalla tähän mereen tunkeutumista.

Sitten viiden vuorokauden makaaminen päättyy. Yöllä Beringinsalmen suunnasta alkaa näkyä valoja, jotka lähenevät. Sieltä tulevat saattajat. Niitä onkin kaksi! Ne ovat ydinmurtajat Rossija ja Vaigatš. Rossija on maailman tehokkain jäänmurtaja 75 000:lla akselihevosvoimallaan. Alus on jo vuodelta 1985, mutta peruskorjattu vuosituhatien alussa. Vaigatš on Wärtsilän telakalta 1990-luvun taitteessa valmistunut polaarimurtaja – lajinsa viimeinen Suomessa tehty dinosaurus yhdessä sisaralukensa Taimyrin kanssa.

Näyttävät 150-metriset murtajat tekevät kätevät taskuperuutukset suomalaislaivojen eteen, ja jääluotsit siirtyvät pienempien suomalaisalusten helikopterikannen alle näppärästi. Muutamia satoja tuhansia euroja maksava luotsaus kohti Barentsinmerta alkaa viivyttelämättä. Saattueessa liki kolmanneksen pienemmät suomalaislaivat näyttävät yhtä isoilta kuin venäläisännät, sillä ydinmurtajien laidat ovat matalat.

Oma jääluotsimme on minskiläinen **Sergei Myndra**. Hän on koulutukseltaan merikapteeni ja Jamal-murtajan entinen ensimmäinen perämies. Hän esittelee ylpeänä oman laivastonsa. Päällimmäisenä jää mieleen se, että Rossijassa on yli sata merimiestä ja Vaigatšissa hiukan alla sata. Pelkästään ydinreaktoreista huolehtii kummassakin liki puolensataa spesialistia. Suomalaismurtajan miehistössä seilaa vain 21 miestä ja naista.

Myös Myndra katsoo Koillisväylän tulevaisuutta suurin odotuksin. ”Tänä vuonna saatoimme 49 alusta. Ob Riverin matka oli jonkinlainen huippu. Uskon, että väylän läpi kulkevien laivojen määrä tuplautuu ja taas tuplautuu nopeasti.”

Läntisen lipun alla laivoista lienee kulkenut 34, koska juuri tuo luku esiintyy viime vuoden väylätilinpäätöksen ennätyksenä.

Murtajasaattoa Myndra pitää välttämättömänä, koska väylällä ei ole muita turvallisuusrakenteita. Logistiikkaa hän pitää myös pulmana. Pitäisi pystyä toimimaan niin, että sekä Tyyntenmeren että Atlantin päässä olisi jatkuvasti

pari kolme murtajaa nopeasti käytettävissä. Väylää on rasittanut se, että pohjoiseen panostaminen on ollut Venäjällä parinkymmenen viime vuoden ajan liian vähäistä.

”Helpotusta on tulossa, sillä Pietarissa on aloitettu uuden ja suuren polaarimurtajan rakentaminen. Se valmistuu ehkä kolmen, ehkä viiden vuoden kuluttua.”

Saattueemme venäläislaivoista liikkuu kiinnostavia tarinoita. Sanotaan, ettei Rossija voi mennä lämpimille leveysasteille, koska sen reaktorit eivät silloin jäähtyisi kunnolla. Juttu jää vahvistamatta. Toisen laivalegendan mukaan Vaigatšiin rakennettiin Helsingissä kaunis talvipuutarha, kasvihuone, jossa kasvatetaan vihanneksia ja salaatteja kuukausia kestävien arktisten purjehdusten aikana.

Kun kysyn asiasta, Myndra luulee, että meillä on sellainen Nordicalla: ”Näytä se! Ainutlaatuisia.” Kysymyksen kääntyessä uudelleen Myndra puistelee päätään. ”En ole kuullutkaan Vaigatšin kasvihuoneesta. Sellaista ei tänään siellä ole. Tuoret kasvikset suoraan laivalta olisivat kyllä viikkojen purjehduksilla tarpeen.”

*Kerpuukki-tauti etenkin neiteinä talvina, vaivaa ihmisiä, niin varakkaita kuin köyhiä, niin vanhoja kuin alaikäisiä. Eräs paikalla asuva vallasnainen sanoi keitettyjä muuraimia rommin kanssa parhaaksi lääkkeeksi kovintakin kerpuukkia vastaan. Kuinka erinomaisen hyvää se onkaan terveydelle, sekä ett'ei kukaan tätä lääkettä hyljeksi, paitsi kenties joku liian paatunut raittiuden ystävä.*

Nyt matka vie kohti länttä, mutta sitä varnten on kurotettava pohjoiseen 80:llä leveyspiirillä saakka. Päivän valo hiipuu ja pian loppuu kokonaan. Onneksi ennätämme nähdä pakolliset hylkeet, joita on jäällä välillä kymmenittäin. Karhut pysyvät piilossa. Jääluotsia surettaa huono onnemme. Hän näyttää railoja ja jäämuodostumia, joiden ääressä karhut tavalisesti viihtyvät. Tosin neljän murtajan saattue – historiassakin ainutlaatuinen – pitää sellaista ääntä, ettei reippainkaan jääkarhu voi pitää sitä houkuttelevana.

Ei katseleminen pimeyteen lopu. En ole missään nähnyt niin kirkasta ja kaunista tähti-taivasta kuin täällä. Planeettojen ikuista retkeä ja niiden vaiheita voi seurata paljaalla silmällä. Revontulet ovat henkeäsalpaavan kauniita.



Niihin rakastuu. Luonto ei säästele omassa valoshowssaan. Muistamme radion luontoilasta keskustelun mahdollisista äänistä. Voiko revontulet myös kuulla? Laivan kannella Wärtsilän dieselit peittävät mahdolliset äänet. Kun tietoliikenneyhteys vielä toimii, jääasiantuntijamme **Jouni Vainio** lähettää arvoituksemme Ilmatieteen laitoksen revontulitutkijalle **Kirsti Kauristielle**.

Hän vastaa: ”Joo, on ollut juttua revontulien äänistä. Revontulia synnyttävät prosessit tapahtuvat noin sadan kilometrin korkeudella ja niin harvassa ilmakehässä, ettei sieltä oikein ääni kantaudu. Sama prosessi, joka aiheuttaa tulet, ei siis voi sitä korvinkuultavaa ääntä aiheuttaa. Monet ihmiset kuitenkin väittävät kuulevansa ääniä, siihenä tai kohinaa useimmiten, joten asiaa on Aalto-yliopistossa tutkittu myös hyvin tarkkojen mikrofonien avulla. Kovin systemaattista vastaavuutta optisten ja akustisten havaintojen välillä ei tietääkseni ole havaittu. On spekuloitu sellaisella, että revontuliin liittyvät sähkökentän vaihtelut jotenkin kytkeytyisivät ilmasähkökenttään ja siten esimerkiksi pakkaspäivinä voisivat generoida pieniä sähköpurkauksia ilmakehän alemmissa kerroksissa.”

”Toiset taas sanovat, että ääni syntyy korvien välissä eikä niiden ulkopuolella.”

Pian tietoliikenneyhteydet katkeavat kokonaan. Saan Kauristielta vastaukset seuraaviin

kysymyksiin vasta Euroopassa. Hän kertoo, kuinka revontuliväri syntyy: ”Avaruudesta saavat varatut hiukkaset, pääosin elektronit, törmäävät yläilmakehän happi- ja typpi-atomeihin ja molekyyliin, seurauksena happi ja typpi siirtyvät niin kutsuttuun virittyneeseen tilaan. Kun tämä viritys purkautuu, siitä syntyy revontulivalo. Törmäyksistä happiatomeihin tulee vihreää ja punaista valoa. Vihreä valo syntyy noin 100 kilometrin korkeudella, punainen korkeammalla, noin 150–200 kilometrin korkeudessa. Typpimolekyyleistä syntyy purppuran sävyjä, sinipunaista, joka on tyypillisesti vihreiden revontulien alareunassa.”

*Välyjen eli revontulien palaminen on samalla maailmallinen (kosminen) ja maallinen ilmiö, joka toisaalta rajoittuu maapallon ilmapäiriin ja on maa-maineittisuuden kanssa läheisessä yhteydessä, toisaalta riippuu vielä vähän tunnetuista, ajoittain auringon utukehässä tapahtuvista muutoksista, jotka auringonpilkuina meille näkyvät.*

Päivistä takoutuu suloista ketjua. Tuntuu vaupautavalta, kun ei ole käyttänyt kännykkää moneen viikkoon. Ylhäällä pohjoisessa katkeavat myös miehistön nettiyhteydet, sillä satelliittit jäävät niin alas taivaanrantaan, että laivan rakenteet alkavat peittää antennit. Aurinko unohtuu ja kellon ajat alkavat mennä todella

sekaisin, kun siirtelemme kellojamme joka toinen päivä parilla tunnilla kohti Euroopan aikaa.

Yritän toimia niin, että avaan joka päivä Kauppalehden Jäämeren-konttorin heti aamiaisen jälkeen. Konttori sijaitsee laivan komentosillan alla kahdeksannella kannella. Pidän konttoria auki iltaan asti. Päivästä riippuen opettelen myös töitä kannella, konehuoneessa ja komentosillalla. Saan ajella laivaa pitkät matkat. Konehuoneessa teemme yhteen neljäsentä koneesta venttiiliremontin. Aivan alhaalta puretaan vanha sauna ja sen paneeliseinät ja lauteet poltetaan pakkasiltana tynnyristä tehdyssä grillissä. Paistamme makkaraa tynnyrin ritilällä parinkymmenen asteen pakkasessa ja kovassa tuulessa. Helsinkiläisen lihatukkurin Veijo Votkinin sinappi tulee seilanneeksi mukamme historiallisesti Koillisväylän.

Opin, että laivoissa voi olla myös ikävä tunnelma. Nordicalla sellaista ei ole. Miehistön keskinäinen kulttuuri on hyvä. Laivalla olo on vähän samaa kuin perhe-elämä isossa perheessä. Toista on huomioitava ja toisesta pitää olla kiinnostunut, vikoja pitää kunnioittaa. Miehistö hauskuttaa minua kertomalla juttuja toisistaan ja toistensa työtavoista. Omille ja toisten kummallisuuksille osataan nauraa. Saan uusiksi ystävikseni laivan kansimiehen **Jari Veikko Laitilan** eli Jallun ja puosun **Harri Tappuran**.

Laitila tekee ikuista yövuoroa. Hän on eronneena miehenä politiikan ja parisuhdeasioiden kansanfilosofi. Hän on käynyt merimiesammattikoulun jo 1970-luvun alussa Suomen Joutsenella. Perspektiiviä mielipiteille riittää. Tappura on puolestaan laivan lukuniilo. Hänen kanssaan käymme laivan merkittävimmät Finlandia-palkinto-keskustelut. Tappuralla on hallussaan myös meriromantiikka ja haaksirikkoja läheltä liippaavat tarinat. ”Kerran Pohjanmerellä Polluksella hedelmälästissa myrsky murjoi laivaa, minkä vuoksi satoja tonneja mandariineja mehustui niin, että ne piti nostaa ruumasta mössönä kaivinkoneella. Silloin kapteenikin oli naamaltaan aivan valkoinen.”

Päivä huipentuu aina kuntosaliiin, saunaan ja yöpalaan. Suomalaismurtajat ovat täysin kuivia. Laivalla ei ole edes olutta. Siihenkin oppii, vaikka olemme varmoja, että venäläisillä naapureillamme Rossijassa ja Vaigatšissa olisi mukavia reaktorivesiä monenkin laivan tar-

peisiin. Emme saa asiasta näyttöä, sillä Sergei Myndrakin näyttää viihtyvän mukamme aivan kuivin suin.

Kivennäisveden ja kahvin kanssa juhlimme myös Nordenskiöldin syntymän 180-vuotispäivää. Napajäissä hyvien troppien kanssa talvehtinut löytöretkeilijä olisi taatusti paheksunut meitä.

*Silloin tällöin pistettiin jyskävää polskaa oudon näköisen joulupuun ympärillä. Illallisesta ei puuttunut joulu-oltta eikä liikkiötä. Myöhemmällä tarjottiin välikannella viisi punssimaljakkoa. Niitä tyhjennettäessä laulettiin ja pidettiin puheita kuninkaalle ja isänmaalle, retkikunnan onnistumiselle, päällystölle ja miehistölle.*

**L**aivalla siis matkustaa mukamme myös meri- ja jääasiantuntija Jouni Vainio Ilmatieteen laitokselta. Hän on tarkkaillut matkan aikana päivittäin jätää, säätä ja laivaa. Vainio miettii sää- ja jääpalvelujen parantamista jopa niin pitkälle, että ne kattaisivat Koillisväylän liikennöintiä. Niin pitkällä ei vielä olla.

Tätä kysymystä olen kierrellyt, mutta nyt se on jo esitettävä. Onko ilmaston lämpeneminen todellista vai väliaikaista?

”Aika helposti tämä matka on mennyt. Emme ole nähneet jäävuoria emmekä juurikaan vanhaa jätää. Röykkiöihin törmättiin vain yhtenä yönä. Nordenskiöldin aikaan koko Jäämeri oli jäässä tähän aikaan. Silloin jää kattoi 14 miljoonaa neliökilometriä. Juuri nyt sitä on seitsemän miljoonaa neliökilometriä, mutta talven aikana jään määrä kasvaa,” Vainio kertoo.

Vainion mielestä jään määrä vähenee väijäämättömästi. Vuosi vuodelta kesät syövät enemmän jätää ja jääraja siirtyy pohjoisemmaksi. Matalapaineet yleistyvät ja vähentävät jätää.

Hän on seilannut aiemmin Antarktiksella ja Huippuvuorillakin merentutkimusalus Arandalla. Silti jäämeri tarjoaa yllätyksiä: ”Jäässä on pientä valliä koko ajan. Sellaista ei ole Suomen vesillä. Täällä jäät myös liikkuvat enemmän. Kun jääkenttä liikkuu kahden solmun vauhdilla, kyyti on silloin kova. Sellaista en ollut nähnyt aiemmin.”

Laivan komentosillalta löytyy toinen Aranda-veteraani. Hän on laivan päällikkö **Pasi Järvelin**. Hänen toistiaan hoksasin, että laivatöissä varmistaminenkin varmistetaan. Minkään ei sallita kerta kaikkiaan mennä



## Kullukin haaksirikko

Heikki Haapavaara

Suomalaismurtajat olivat tulleet Alaskaan öljynporaustoihin. Näin minä törmäsin urakkaan ennen Koillisväylää: Oli Arktikan alkava talvi. Pyyhälsimme helikopterilla Shellin öljykentälle, joka sijaitsee Jäämerellä muutamia kymmeniä maileja Barrown ulkopuolella. Helikopterin ikkunasta näkyi hyvin, että kaiken keskus on Shellin omistama öljynporauslautta Kulluk. Helikopterin lisäksi Kullukista ja sen töistä ja turvallisuudesta huolehtivat suomalaiset monitoimimurtajat Nordica ja Fennica sekä Yhdysvaltalaisen Edison Chouest -varustamon tuliterä murtaja Aiviq. Jossain kauempana oli vielä huoltoalus Sisuaq.

Kullukia ei saanut edes kuvata. Emme aavista, että lautasta ja sen haaksirikosta tulee myöhemmin tänä talvena suuruutinen. Kauhistutavat kuvat leviävät koko maailmaan.

Pelin suuruus ja sen silmitön kalleus alkavat

hahmottua heti ilmasta. Shell on poraajana täällä aloittelija. Silti rahaa on palanut jo yli kuusi miljardia euroa: laivat maksavat, huolto maksaa, kuljetukset maksavat. Mustaa kultaa kannattaa hakea näinkin kaukaa. Pian minulle selviää, että suomalaisten on päästävä tiukemmin mukaan tähän bisnekseen.

Nordica ja Fennica ovat oivallisia käytännön markkinamiehiä. Ne ovat pohjoisen kesän ajan turvanneet Kullukin työt, liikkuneet tuotantotornien lähetyvillä, särkeneet jätää, suojelleet porausta, kiinnittäneet ja nostaneet kymmenien tonniin poijuja ja ankkureita. Täällä Alaskassa ne olivat myös luonnonsuojelun emälaivoja, sillä koko kesän ajan laivalla puski keskeytymätöntä vuorotyötä myös joukko nuoria ”valasvahteja”. He kirjasivat papereihinsa joka ainoan luontohavainnon, jonka laivan sillalta saattoi tehdä. Shell maksoi viulut. Monitoimimurtajat voivat olla myös emäaluksena sukeltajille ja sukellusroboteille. Ne laskevat putkia ja vetävät kaapeleita. Niillä on valmiutta



öljyntorjuntaan jäissä, tulipalojen sammutukseen ja evakuointitöihin.

Kullukin historia juontaa jo neljän vuosikymmenen taakse, jolloin Kanadan arktisilta alueilta etsittiin ahkerasti öljyä. Gulf Canada rakennutti maailman ainoan arktisiin olosuhteisiin tarkoitettua siirrettävää porauslautan ja jäänmurtajalavaston tukemaan sen toimintaa. Tavoitteena oli porata Beaufortinmerellä aikaisin keväällä ja jatkaa sitä pidemmälle syksyyn. Tähän perinteiset poralaivat eivät pystyneet. Kulluk rakennettiin Mitsuiin telakalla Tamanossa, Japanissa. Se valmistui vuonna 1983. Amerikkalais-kanadalaisena yhteistyönä syntynyt 24-kulmainen kartionmuotoinen runko suunniteltiin murtamaan jäätä kaikkiin suuntiin. Pohjaan ankkuroitu porauslautta pysyi paikoillaan tuulen mukaan ajelehtivassa jääkentässä. Vahvaa tekoa olevaa runkoa kiersi paksu teräksinen jäävyö.

Öljyä ei löytynyt riittävästi. Vuonna 1993 Kulluk hinattiin McKinley Bayn lahteen Kanadan pohjoisrannikolle odottamaan parempaa tulevaisuutta. Sen ympärillä parveilleet jäänmurtaajat myytiin yksi toisensa jälkeen ul-

komaille. Kulluk, edelleen ainoa lajissaan, sai jäädä niille sijoilleen vuosikausiksi. 2000-luvulla harkittiin jopa tarpeettomaksi käyneen ja lähes unohtuneen porauslautan romuttamista. Vuonna 2005 Shell osti Kullukin ja aloitti mittavan muutos- ja kunnostusurakan. Kesäkuussa 2012 tuliterä amerikkalainen jäänmurtaaja, Aiviq, hinasi uuden elämän saaneen ja nyt valaiden rauhoittamiseksi siniseksi maalatun porauslautan takaisin Beaufortinmerelle, josta me sen löysimme.

Me jätimme Kullukin porausten jälkeen Beringin salmelle ja suuntasimme Eurooppaan. Kuulimme Kullukista seuraavan kerran Uudenvuoden päivänä. Porauslautta oli repeytynyt kovassa myrkyssä irti Aiviqin hinauksesta, kun murtajan kaikki koneet olivat pettäneet. Lauttaa oltiin viemässä Pohjoiselta Tyyneltämereltä Seattleen modifioitavaksi ja remontoitavaksi. Alaskassa ei Shell-lähteiden mukaan ollut sopivaa pajaa Kullukin muutostöihin. Lautta ajautui rantaan Kodiakinsaaren edustalla. Kullukin 18-henkinen miehistö oli evakuoitu jo ennen turmaa.

Myös öljyturma uhkasi, mutta siltä vältyttiin.

Kullukin haaksirikko sattui ainoastaan muutamien sadan kilometrin päässä paikasta, jossa tankkeri Exxon Valdez ajoi karille vuonna 1989 ja vuoti kymmeniä miljoonia litroja öljyä mereen. Suomalaiseksi kysymykseksi on jäänyt, olisiko Kulluk pitänyt siirtää aikaisemmin niin, että Nordica ja Fennica olisivat olleet sitä saatamassa. Ehkä vahinko olisi vältetty suomalaisilla murtajilla ja luotettavimmilla suomalaisilla laivakoneilla.

Kullukista tuli onnettomuutensa myötä nimensä arvoinen. Nimi tarkoittaa ukkosta Alaskan alkuperäiskansojen inuvialuktun-kielellä. Viranomaiset tutkivat nyt Kullukin haaksirikkoa. Miksi sitä hinattiin myrskyyn. Oliko siihen pakko lähteä? Ilkeän teorian mukaan hinaustyö käynnistettiin ennen vuodenvaihdetta, jotta Shell ei olisi joutunut maksamaan lautastaan Alaskan kovia veroja.

Ärhäkimmille luonnonsuojelijoille onnettomuus tuli kuin tilauksesta. He muistuttivat, että tämänkaltaisen onnettomuus arktisessa öljynporauksessa ei ole ainoastaan mahdollinen vaan jopa todennäköinen. Heidän mielestään Shell on vähätellyt ankaria arktisia sääolosuhteita aloittaessaan öljynporauksen Alaskan pohjoispuolella. Kullukista tuli luonnonsuojelijoille merkittävä ase.

Vaikka Kulluk pelastettiin rannasta, eikä öljyvahinkoa tullut, onnettomuus vaikuttaa koko Jäämeren taloudelliseen käyttöön, sillä Shellin pilottiprojektin vastoinkäymisistä saattaa riippua koko arktisen öljynporaamisen tulevaisuus läntisellä pallonpuoliskolla. On mahdollista, että Yhdysvalloissa lyödään porauskielto taas päälle ja odotetaan, että tekniikka on kypsytetty riittävälle tasolle. Käytännössä tämä tarkoittaisi todennäköisesti sitä, että lännessä odotetaan, kunnes Venäjä on onnistuneesti käynnistänyt tuotannon pohjoisilla öljykentillään. Tuolloin lykättäisiin luonnollisesti myös mahdollisten uusien jäänmurtaajien hankkimista ja meikäläisten monitoimimurtaajakin joutuvat etsimään muita töitä.

Iljettävintä olisi, jos haaksirikon takaa paljastuisi jonkinlaista vilunkipeliä. Toisaalta Shellin sääntöjen noudattaminen Kullukin vieressä toimittaessa jäi mieleen tarkkana työnä. Turma teki sen, että Shellin hankkeet ovat jäissä ainakin kesäkauden 2013. Suomalaismurtaajakin ovat vapaat muihin urakoihin. ☺

pieleen. Ehkä tässä on syy siihen, että suomalaiset osaavat pelata jäänmurtajiensa kanssa. Emme ole koskaan menettäneet onnettomuudessa yhtään murtajaa.

Tuollaisia taustoja vastaan kapteeni Järvelin mielilause: ”Boring is good! Ikävystyminen on hyvää”, tuntuu mukavalta. Kun suomalainen jäänmurtaaja on pohjoisessa tylsyyden ja tapahtumattomuuden keskellä töissä, merenkulku sujuu loistavasti ilman huolia.

Matkan alussa, Alaskan puolella, näin hetken aikaa Nordican ja Fennican Shellin öljynporauksen tukitöissä. Tätä voi pitää virallisena lausuntonani: kun Shellin Meksikonlahdelta lennättämät öljymiehet pelkäsivät pakkasta ja jo pientä jääriitettä, niin suomalaiset hoitivat hommat.

Sesongin viimeisenä kipparina Koillisväylällä seilannut Pasi Järvelin on varma siitä, että valtion murtajavarustamon, Arctia Shippingin kiinnostus Koillisväylään lisääntyi. Kun laivoja vietiin keväällä Alaskaan, matkaan kuluisi kuusi ja puoli viikkoa. Nyt paluu kestää vain pari viikkoa, kun ei lasketa mukaan odotusaikoja.

*Ankarassa pakkasessa vahvistui jää tietysti vahvistumistaan, ja alituiset pohjatuulet kasvivat laivan ympärille yhtä korkeampia jäälohkikoja. Laivan ja maan väliin sekä rannikolle kasvoi myös nietoksia kasvamistaan. Kaikki toivoi pelko varhain irtipääsemisestä raukesi jälleen.*

**K**oillisväylällä purjehditaan venäläisillä vesillä ja itäisillä säännöillä sekä ydinmurtaajien kovilla saattotaksoilla. Liikkuminen pohjolassa on myös arktista politiikkaa. Juuri äskettäin Yhdysvallat näpäytti Venäjää ja vaatii, että turvallinen liikenne Koillisväylällä vaatii venäläisiä nostamaan Jäämereen upotetut vanhat ydinreaktorit. Järvelin uskoo kuitenkin, että maailman merenkulku tarttuu pohjoiseen mahdollisuuteen.

”Venäläinen palvelu oli hyvää, ja se paranee vielä tulevaisuudessa, kun alueelle saadaan turvallisuutta parantavat helikopteriterminaalit. Beringinsalmen ja Murmanskin välille niitä on tulossa viisi. Tämän retken varjopuolelle voi laskea sen, että normaali satelliittikommunikaatiojärjestelmä ei toiminut aivan täydellisesti. Varmaa kuitenkin on, että suomalaisella monitoimimurtaajalla täällä kyllä pärjää.”



*Vegalla oli tietysti pitkin talvea keskustelunaiheena ja arveluna, milloinka alituinen pohjatuuli taukoaisi käymästä, milloin ijankaikkinen lumituisku ja yhtämittäinen pakkaneen lakkaisivat, sekä milloin jäät laskisivat laivan kableistaan irti. Monta vilkasta sanasotaa pidettiin peräsalongissa näiden arvelujen johdosta.*

**N**ovaja Zemljan luona hyvästelimme myös luotsimme Sergei Myndran. Nyt hänet vinnataan nosturin korissa Rossijan kannelle. Operaatio on jälleen näyttävä, koska se tapahtuu pimeydessä. Olemme sopineet myöhemmistä Koillisväylän juhlista.

Jouni Vainio kehuu vielä venäläistä jääosastamista, mutta muistuttaa, että tiedon saanti idästä on edelleen vaikeaa. Yksi syy ongelmaan on kielimuuri.

Tämänkertaisella retkellä jään paksuus oli Wrangelin maan luona noin 40 senttiä. Sen jälkeen paksuus vaihteli viiden ja kahdenkymmenen sentin välillä. Novaja Zemljan luona jäät loppuivat kokonaan, vaikka lunta sataa välillä sakeasti ja pakkasta on edelleen alle viisi astetta. Otamme suoran suunnan Norjan Kirkkonieemeen, jossa hyppäämme pois laivasta.

Meren lämpötila laivan pohjasta mitattuna oli edelleen aavistuksen miinuksen puolella. Matkan huippupakkaset olivat noin 20 asteen verran. Tuulet vaihtelivat täysin tynnestä reiluun 11 metriin sekunnissa.

Sydäntä kouraisevaa suurella matkalla oli se, että emme nähneet koko matkalla muita laivoja – emme edes Barentsinmerellä. Etuoikeushan

tämä on, sillä Koillisväylä on parhaimmillaan omassa porukassa. Silloin ajatus saa tilaa sen verran, kun se suurella merellä tarvitsee. 15 miljoonaa neliökilometriä merta ja jäätä sekä päällä lepäävä tähtitaivas ovat riittävästi isoilekin pohdinnoille. Hurjaa on myös se, että koti-ikävä puraisee reippaammin vasta, kun matka on lopussa.

Pitkän retken suurin oppi oli se, että pohjoinen luonto on luotu niin herkäksi, hennoksi ja kauniiksi, ettei ihmisen sovi siellä hölmöillä. Samaa haurauteen liittyvät alkuperäiskansojen olot kaikissa Jäämeren kulmissa ja rannoilla. Kun ratkotaan taloudellisia kysymyksiä on selvitettävä myös yhteiskunnalliset asiat. Muilla ehdoilla Arktikan rikkauksien ja väylien hyödyntäminen on ainakin moraalisesti väärin.

*Purjehtiminen toisesta valtamerestä toiseen Jäämeren halki on käynyt melkein yhtä helposti kuin viivan vetäminen kartalle. Vega on siis ensimmäinen laiva, joka pohjoista tietä on toisesta isosta valtamerestä toiseen kulkenut.*

*Artikkelin kursivoidut kohdat on hiukan muokailleen poimittu A.E. Nordenskiöldin teoksesta *Vegan matka Asian ja Europan ympäri*. Arvoiteoksen kalliine karttaliitteineen kustansi 1881 Viipurin Kirjallisuus-Seura. Hanke oli kustantajalle taloudellinen katastrofi ja se jäi seuran viimeiseksi kustanteeksi liki sataan vuoteen. Otava teki teoksesta näköispainoksen sata vuotta myöhemmin. Vuoden 1881 painos on keräilijäaarre ja myöhempikin laitos ihana divarilöytö.* ☺

## Suurlähettiläs, ulkoasianneuvos Christer Michelsson

Suomen Ukrainan-suurlähettiläs vuosina 2007–2011. Toimii tällä hetkellä Helsingistä käsin kiertävänä suurlähettiläänä Armeniassa, Azerbaidzhanissa ja Georgiassa.

# Parikymppisestä Ukrainasta

**H**istorialla, maantieteellä ja kulttuuriperinnöllä on suuri merkitys, kun haluaa ymmärtää mitä tahansa maata, niin myös Ukrainaa. Maa on itsenäisenä valtiona vain runsaat parikymmentä vuotta vanha ja se on ollut olemassa nykyisten rajojensa sisällä vasta toisen maailmansodan jälkeen. Itse asiassa Krimin niemimaa liitettiin Ukrainan yhteyteen jopa tätä myöhemmin (1954) kun NKP:n politbyroo päätti juhlistaa "Venäjän ja Ukrainan kansojen ikuista ystävyyttä", eli sitä, että kolmesataa vuotta aikaisemmin kasakapäällikkö Bogdan Hmelnytskyi siirsi lojaliteettinsa Puolan kuninkaalta nousevan Venäjän tsaarille.

Maan monet eri osat ovat eri aikoina kuuluneet eri valtaleireille ja imperiumeille kuten Puola-Liettuaan, Itävalta-Unkariin, Venäjään ja Ottomaanien valtakuntaan. Jako vain kahteen osaan, pelkästään ukrainankieliseen ja Eurooppa-myönteiseen "Länsi-Ukrainaan" sekä venäjänkieliseen ja Venäjälle suuntautuneeseen Itä-Ukrainaan on liian yksinkertainen.

## Rajamaa Ukraina

Ukraina sijaitsee, kuten Suomi, itäisen ja läntisen kulttuuripiirin rajamaalla. Muitakin yhtäläisyyksiä on: molemmat maat ovat valtioina nuoria. Kielienemmistö oli maalaisia, sen sijaan vallasväki ja useiden merkittävien kaupunkien väestöstä suurempi osa puhui muuta kuin maan enemmistökieltä: Ukrainassa venäjää, saksaa ja (kaupungeissa) jiddischiäkin, Suomessa vastaavasti ruotsia ja myöhemmin venäjääkin.

Molemmat maat ovat olleet autonomisia ennen itsenäisyyttä – Suomen instituutioiden kehittyminen ja vakiintuminen Ruotsin vallan



ajalta, autonomian kautta itsenäisyyden aikaan on kuitenkin jatkunut katkeamattomana yli 200 vuotta. Ukrainassa tuli parin sadan vuoden tauko, vaikka 1600-luvulla kasakkavaltion aikana Ukrainassakin oli autonomia. Kansallismieliset ukrainalaiset entisestä presidentti Jushtshenkosta lähtien hakevat tosin kansallista identiteettiä myös siltä ajalta.

Molemmassa maissa kansallinen herääminen tapahtui varsinaisesti vasta 1800-luvulla ja ensimmäiset kaunokirjalliset teokset enemmistön

kielellä julkaistiin vasta vuosisadan puolivälin tienoilla. Molemmassa maissa käytiin ensimmäisen maailmansodan loppuvaiheessa verinen sisällissota (vaikkakin vastakkaisin tuloksin).

Rajamaan piirteet näkyvät myös uskontokysymyksessä, mutta tässäkin on kuvaava ukrainalainen erityispiirre (vanhan kaskun mukaan, jos paikalla on kaksi ukrainalaista, on kolme mielipidettä). Niinpä ortodoksikirkkoja on kolme: Kiovan patriarkan alainen, Moskovan patriarkan alainen ja ns. autokefaalinen kirkko. Lisäksi länsi-Ukrainassa on vahva uniaattikirkko (toiselta nimeltään kreikkalaiskatolinen kirkko), joka noudattaa ortodoksia riittejä jumalanpalveluksessa, mutta tunnustaa paaivin hengelliseksi johtajakseen kompromissina 1500-luvun lopulta.

Sekä Venäjän imperiumin että Neuvostoliiton näkökulmasta Ukrainan merkitystä ei voi aliarvioida. Vaikutus on myös psykologinen, alkaen Kiovan Rusin merkityksestä kansallisaatteelle – niin Venäjällä kuin Ukrainassakin. Jotkut sanovat, että Venäjä ilman Ukrainaa on torso, tai että Ukraina on Venäjälle niin kuin Intia Brittiläiselle imperiumille eli jalokivi kruunussa.

Neuvostotasavalloista Ukraina oli toiseksi suurin ja toiseksi tärkein. Neuvostoliiton loppuaikoina Ukrainan kommunistipuoluetta johtivat lähes poikkeuksetta hyvin konservatiiviset kommunistijohtajat. Gorbatshovin glasnost-politiikka juurtuikin maahan verratien myöhään, vaikka Tshernobylin katastrofi vuonna 1986 oli merkittävä syy glasnostin synnylle yleensä. Myös Ukrainassa syntyi 1980-luvun lopulla itsemääräämisoikeutta vaativia ryhmiä, tärkeimpänä ehkä ”Kansan liike” -nimellä (Narodnyi Ruh) kulkenut, myöhemmin kahdeksi järjestöksi muodostunut liike.

### Neuvostoliiton jälkeinen Ukraina

Tämä tausta auttaa mielestäni arvioimaan itsenäistä Ukrainaa. Ensimmäiset kaksi johtajaa olivat maalle kuvaavia. Ensimmäiseksi presidentiksi valittiin Ukrainan SNT:n kommunistipuolueen viimeinen 1.sihtööri ja pitkäaikainen ideologiasihtööri, ukrainankielinen ja kansallismielinen Leonid Kravtshuk. Hänen pääministerinä toimi ”punainen teollisuusmies”, ohjustehtaan johtaja Dnipropetrovskista, venäjänkielinen Leonid Kutshma, joka pari

vuotta myöhemmin astui Kravtshukin sijalle. Ensimmäisen presidentin ansioksi luetaan Ukrainan kansallistunteen vahvistaminen, mutta talous oli vähintäänkin luisussa. Kutshman kaudella saatiin maan taloutta vakautettua ja solmittua Venäjän kanssa ns. ”suuri sopimus”. Tämä suhdetosopimus ratkaisi monia, joskaan ei kaikkia Neuvostoliiton hajoamisesta seuraneita kysymyksiä ja ongelmia.

1990-luvulla Ukrainassa, kuten Venäjällä, syntyi myös oligarkkiluokka, osin ns. punaisista tehtailijoista, osin nuorista, fiksuista ja riittävän uskaliaista liikemiehistä, jotka hankkivat haltuunsa teollisuuslaitoksia ja muita tuotantovälineitä. Kiova ei kuitenkaan ole Ukrainan kannalta yhtä merkityksellinen keskus kuin Moskova Venäjälle, vaan Ukrainassa on useita taloudellisia keskuksia (Kiovan lisäksi itäukrainalaiset miljoonakaupungit Harkova, Donetsk ja Dnipropetrovsk, lännessä Lviv ja etelässä Odessa).

EU:n näkökulmasta Ukraina oli – Carnegie Europe:n etevän tutkijan Olga Shumylo-Tapiolan vastikään julkaisemassa artikkelissa käyttämän fraasin mukaan - ”suurelta osalta näkymätön koko 1990-luvun ... (maa) tuli EU:n poliittiseen tutkakuvaan vuoden 2004 laajentumisen yhteydessä”. Ukrainalla oli tosin, Venäjän tapaan, EU:n kanssa kumppanuus ja yhteistyösopimus (tunnetun englanninkielisen lyhenteensä mukaan PCA-sopimus), joka solmittiin vuonna 1998.

Niin sanottu oranssi vallankumous, jonka seurauksena Viktor Jushtshenko valittiin presidentiksi jouluna 2004, pani vauhtia Ukrainan liikkeeseen kohti läntisiä rakenteita. Kansalaisten meneminen Kiovan kaduille protestoimaan väärennettyä vaalitulosta vastaan sai, yhdessä ulkopuolisen sovittelun kanssa, aikaan presidentinvaalien kolmannen kierroksen. On kuitenkin hyvä muistaa, että maa oli jo vuonna 2003 kirjannut perustuslakiinsa pyrkimyksen lähentyä Euroopan unionia ja Natoa.

### Länsi-integraatiosta

Ymmärrys siitä, mitä EU-lähentyminen oikeasti tarkoittaa ja etenkin, millä tavalla yhteiskunnan tämän takia on muututtava, oli aluksi silti hyvin vajavainen. Ukrainalle oli vaikea ymmärtää, että integraatio tarkoittaa yhteiskunnassa vallitsevien säännösten tarkoituksellista

**I**tä-Galitsia, eli kolme länsi-Ukrainan aluetta Lviv, Ivano-Frankivsk, eli ent. Stanislavow, ja Ternopil liitettiin Neuvostoliittoon vasta toisen maailmansodan jälkeen kuuluttuaan aiemmin Puolaan ja sitä ennen kaksoismonarkiaan. Se näkyy edelleen: Lviv (venäjäksi Lvov, puolaksi Lwow, saksaksi Lemberg) oli neuvostoaikana syrjäistä rajaseutua. Laitakaupungilla neuvostoaika näkyy, sen sijaan kaupungin viehättävän keskustan ilmapiiri on keskieuropalainen kuin missä tahansa habsburgilaisessa kaupungissa, jossa sunnuntaina käyskennellään kadulla tai puistossa, tervehditään tuttuja ja poiketaan kahvilassa. Myös Moldovan pohjoispuolella sijaitseva Chernivtsin (Chernowitzin) keskusta on kuin pikkuruinen Wien.

Karpaattien vuoriston länsipuolella sijaitsee Ukrainan läntisin maakunta, Zakarpattja (Transkarpattia), joka liitettiin Neuvostoliittoon vasta juuri ennen toisen maailmansodan

harmonisointia yhteisten, jaettujen arvojen pohjalta. Se ei ole pelkkä julistus halusta tulla jäseneksi, eikä ainakaan tarkoita ”klubin sääntöjen” muuttamista jäsenehdokkaan toiveiden mukaan.

Tällä hetkellä Ukraina on yksi EU:n itäisen kumppanuuden piiriin kuuluvasta kuudesta maasta. Laaja ns. assosiaatioagenda, eli EU:n toimenpideohjelma, jonka avulla Ukrainan muutosprosessia tuetaan, on edennyt. Myös EU:n ja Ukrainan välillä pitkään neuvotellusta assosiaatiosopimuksesta, sisältäen myös ns. syvän ja kattavan vapaa-kauppa-alueen, saavutettiin yhteisymmärrys maaliskuussa 2012. Sen allekirjoittaminen on suunniteltu syksyn 2013 Vilnan Itäisen kumppanuuden huippukokoukseen. Toteutuuko tämä ja saadaanko sopimus myös ratifioitua, ovat vielä avoimia kysymyksiä, jotka riippuvat Ukrainan tulevasista kehityksestä.

Alkukahakuus neuvotteluissa oli paljolti kulttuurisidonnainen: ukrainalainen tapa neuvotella poikkesi eurooppalaisesta, vaihteaisesta etenemisestä, jossa asioista sovitaan luku luvulta, eikä niihin lukujen sulkemisen jälkeen palata. Hallinnonvaihdos presidentinvaalien 2010 yhteydessä vaikutti myös. Nyt as-

syttymistä. Siellä on slovakialaisia ja suuri unkarilaisvähemmistö. Täältä lienee myös peräisin tunnettu anekdootti: Ulkomaalainen lehtimies haastatteli vanhaa ukrainalaismummoa, joka syntyi kaksoismonarkiassa, varttui ensimmäisen maailmansodan jälkeen Unkarissa, oli toisen maailmansodan aikana hetken aikaa Slovakian kansalainen, sodan jälkeen hänestä tuli neuvostokansalainen ja nyt hän elää vanhuuttaan itsenäisessä Ukrainassa. ”Miten te olette selviytyneet kaikista näistä muutoista” journalisti hämmästelee. Vastaus on lakoninen: ”En minä ole minnekään muuttanut, vain rajat ovat siirtyneet”.

Myöskään Kiova ei ulkoasultaan tai ilma-piiriltään muistuta Venäjän suurkaupunkeja, mutta mentäessä idemmäksi näyttää jo toiselta. Harkova ja Dnipropetrovsk olivat neuvostoaikana suljettuja kaupunkeja. Itä-Ukrainan dynamo, menestyvän jalkapallojoukkueen omaava Donetsk on jo venäjänkielinen.

sosiaatiosopimus on kuitenkin parafoitu ja sillä oletetaan, mikäli se ratifioitaisiin, voivan olla merkittävä vaikutus niin bisnesilmapiiriin, jonka osalta Ukrainan maine on notorisesti huono, kuin kaupankäynnin volyyymiinkin. Tätä artikkelia kirjoitettaessa huhtikuussa 2013 tilanne on kuitenkin vielä avoin.

Nyt suurimpiin esteisiin kuuluu Ukrainan ns. valikoiva oikeudenkäyttö. Suhteita ovat viimeiset pari vuotta hiertäneet oikeudenkäynnit useita entisiä ministereitä ja poliitikkoja vastaan, joita mm. EU on pitänyt poliittisina. Esimerkiksi entinen pääministeri Julija Tymoshenko istuu tätä kirjoitettaessa edelleen seitsemän vuoden tuomiota, joka hänelle langetettiin vuonna 2009 Venäjän kanssa tehdyn kaasusopimuksen takia (kaksi muuta entistä ministeriä armahdettiin huhtikuussa 2013). Muita ongelmia ovat mm. vajavainen vaalilainsäädäntö ja oikeuslaitoksen toiminta.

Ukrainalla on Naton kanssa sopimussuhde, mutta jäsenyyshanke on pysähtynyt. Entinen presidentti Jushtshenko ajoi maan pääsyä Naton jäsenyysohjelmaan (MAP) mutta joutui pettymään, kun Naton Bukarestin huippukokous ei vuonna 2008 päättänyt aloittaa ohjelmaa. Presidentti Janukovitshin

aikana pyrkimys Nato-jäsenyydestä on haudattu, virallisesti ”kansan enemmistön kielteiseen näkemykseen” viitaten.

Ukrainan ja Venäjän välinen kauppa on monipuolista ja maiden talouselämä osin toisiaan täydentävää, mutta osin toistensa kilpailijoita. Kanssakäyminen on vilkasta ja neuvoteltavaa riittää. Venäjä houkuttelee Ukrainaa liittymään Euraasian tulliunioniin. Venäjä onnistui heti presidentti Janukovitshin virkakauden alussa vuonna 2010 jatkamaan Sevastopolin laivastotukikohtaa koskevaa vuokrasopimusta pitkälle tulevaisuuteen, hintana 30 % alennus kaasun hinnasta kymmeneksi vuodeksi.

Neuvottelut kaasun tukku- ja kauttakulkuhinnasta ovat useana vuonna olleet lähes jännitysnäytelmiä. Samoin kysymys 1970-luvulla rakennetun, Neuvostoliiton kaasukentät Keski- ja Etelä-Eurooppaan yhdistävän putkiston omistuksesta on ollut jatkuvien neuvottelujen kohteena. Ukraina on riippuvainen Venäjältä tulevasta kaasusta. Tämä voi kuitenkin muuttua, sillä maalla on omastakin takaa melko suuria hiilivetyesiintymiä. Hiljan solmittiin mm. Shellin ja Ukrainan välillä iso liuskekaasua koskeva sopimus. Energiatsehokkuudessa Ukrainalla on edelleen paljon parannettavaa.

Sisäpolitiikka on Ukrainassa peräti sekavaa. Osaksi se johtuu kehittymättömästä puoluelaitoksesta, joka on pikemminkin vahvojen henkilöiden kuin ideologioiden ympärille rakennettuja. Osin se johtuu demokraattisten perinteiden puuttumisesta. Useimmilla puolueilla on omat oligarkkitukijansa, joista monet näyttävät pelaavan varman päälle, monia ehdokkaita tukien.

Kansalaisjärjestötoiminta on Ukrainassa melkoisen aktiivista. EU- ja muut länsimaat tekevät kaikki laajaa yhteistyötä monella eri rintamalla, mm. ympäristöasioiden, sosiaalisten tai tasa-arvoa edistävien asioiden ympärillä.

### ”Kirsikkapuisto”

Parikymmentä vuotta Berliinin muurin mur tumisen ja Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen tilanne Euroopassa on muuttunut melkoisesti eikä muutos ole päättynyt. EU ja Nato ovat laajentuneet. Niiden ulkopuolelle on kuitenkin muodostunut joukko maita, jotka kukin eri tavoin vielä etsivät omaa paikkaansa.

Ukraina on koko itsenäisyytensä ajan

”alisuorittanut”, huolimatta hyvistä mahdollisuuksistaan. Se ottelee, nyrkkeilytermiä käyttäen, sarjaansa alapuolella, paljolti omasta syystään. Maan keskeinen ongelma on mielestäni luottamuksen puute. Tavallisen ihmisen näkemys on että vain itseensä ja omiin suhteisiinsa voi luottaa, järjestelmään, lakiin, poliittikkoihin tai virkamiehiin ei.

Tunnettu entisen Neuvostoliiton alueen maiden politiikan tutkija Thomas de Waal julkaisi keväällä 2012 arvostetussa Foreign Policy-lehdessä, lyhyen esseen ”How Gogol explains the Post-Soviet World (And Chekhov and Dostoyevsky)”. Siinä de Waal perustelee erinomaisesti, miten Ukrainan, kuten yleensäkin entisen Neuvostoliiton tilan ymmärtämisessä apua voi saada venäläisten klassikoiden lukemisesta: Venäjään sopii Gogolin Reviisori ja Georgiaan Dostojevskin Karamazovin veljekset. Ukrainan, ymmärtämisessä auttaa parhaiten Anton Tshehovin Kirsikkapuisto. Hän aloittaa Ukrainaosuuden seuraavasti:

”Ukraina on laaja, rauhallinen maa, joka tekee vähän luodakseen vaikutuksen ulkomaailmaan. Sillä ei ole suuren naapurinsa suurvaltakompleksia eikä ydinaseita, se on ikään kuin Kanada verrattuna Yhdysvaltoihin”(…) ”Sen valtiollisuus on kuitenkin tosiasia eikä sitä voi kääntää takaisin. Kahden itsenäisen vuosikymmenen aikana se on kaksi kertaa onnistunut siinä, missä Venäjä ei: se on luovuttanut vallan hallitukselta oppositiolle. Se on kuitenkin epäonnistunut käsin kosketeltavien etuuksien antamisessa mattimeikäisilleen.”

Kerrattuaan Kirsikkapuisto-näytelmän keskeiset tapahtumat hän kiteyttää:

”Epämääräinen (mixed) perintö, menetetyt mahdollisuudet, uuden rahan voitto, muutos ilman lopputulosta. Tämä on tarina Ukrainasta, nykyaikaisesta eurooppalaisesta, 45 miljoonan asukkaan maasta, joka ei ole matkalla minnekään. (...) Vaikka unelmoijat uneksivat uljaasta uudesta elämästä, eivät he ymmärrä, miten se voitaisiin toteuttaa.”

Artikkeli päättyy kuitenkin lohdullisesti: ”(Kirsikkapuistossa) kukaan ei ole kuolemansairas. Ukraina on tänään edelleen enemmän komediaa kuin tragediaa. Mutta voisivatko sen kansalaiset ryhtyä käymään kunnon keskustelua tulevaisuudestaan toistensa kanssa”, de Waal kysyy.



Jos se siihen pystyisi, olisi Ukrainalla monia valteja: Maan sijainti on keskeinen, väkiluvun pitäisi olla riittävä sille, ettei sitä tarvitsisi kutsua pikkuvaltioksi, koulutustaso hyvä ja luonnonvaroja on viljalti.

### Suomi-kuva Ukrainassa

Suomalaisena on helppo toimia Ukrainassa, meillä on hyvä maine, joka kumpuaa monesta, osin toistensa kanssa ristiriidassa olevista, mutta silti merkityksellisistä asioista. Historia, selviytymiskyky vaikeissa tilanteissa ja rivien kokoaminen tarvittaessa on yksi. Sekä talvisota (jonka aikana heikosti varusteltu ukrainalainen pataljoona menehtyi Raatteen

tiellä) että jatkosodan ratkaisevat taistelut tunnetaan monissa piireissä hämmästyttävän hyvin. Suomen ajama politiikka kylmän sodan aikana nähdään monissa piireissä niin ikään menestyksenä (vaikka kaikille, edes johtavassa asemassa oleville, ei olekaan valjennut se, että Suomi ei enää EU-jäsenyyden jälkeen ole puolueeton maa).

Monessa muussa mielessä Suomen maine on kuitenkin kohdallaan: Maamme tunnetaan tasa-arvon maana, mutta myös korkean teknologian maana, jossa lakeja kunnioitetaan, oikeuslaitos toimii ja korruptiotaso on matala. Kaikki tämä on eduksi, kun Ukrainan kanssa haluaa toimia.

**Erityisasiantuntija Rasmus Hindren**  
**Apulaissotilasedustaja, eversti Kari-Pekka Rannikko**  
 Kirjoittajat työskentelevät Suomen pysyvässä edustustossa Euroopan unionissa

# EU:n kriisinhallinta Malissa

**M**alin tilanne on eräänlainen tyyppi-esimerkki 2000-luvun konfliktista. Maassa on tapahtunut vallankaappaus, keskusvalta ei ulotu syrjäseuduille, kapinalliset pitävät laajoja alueita hallussaan, islamistit pyrkivät oman ideologiansa levittämiseen, kasvupohja on otollinen terrorismille, konflikti synnyttää alueellisia heijastusvaikutuksia ja niin edelleen. Pyrkimykset konfliktin ratkaisuun kertovat paljon paitsi alueen merkityksestä, myös kansainvälisen yhteisön toimintatavoista ja valmiuksista. EU:n kohdalla Malin kriisinhallinnasta voi myös muodostua tyyppiesimerkki unionin kokonaisvaltaisesta toimintatavasta.

## EU:n kriisinhallinnan periaatteet

EU:n yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka (YTPP) on nuori politiikka-ala, mutta viimeisen kymmenen vuoden aikana sen puitteissa on toimeenpantu jo 25 kriisinhallintaoperaatiota. Osa näistä on sotilaallista ja osa siviilikriisinhallintaa. Niiden toimeenpano perustuu viime kädessä vuonna 2003 hyväksytyyn EU:n turvallisuusstrategiaan, jossa määritellään unionin toiminnan painopisteitä turvallisuuden ja puolustuksen saralla. Näkyvin osa tätä toimintaa ovat juurikin kriisinhallintaoperaatiot.

EU:n toimien pääasiallinen lisäarvo syntyy unionin kyvystä kokonaisvaltaiseen toimintaan. Se kykenee ainoana kansainvälisenä organisaationa mobilisoimaan sekä diplomaattiset, taloudelliset (mukaan lukien pakotteet) että sotilaalliset keinot kriisien ratkaisemiseksi.

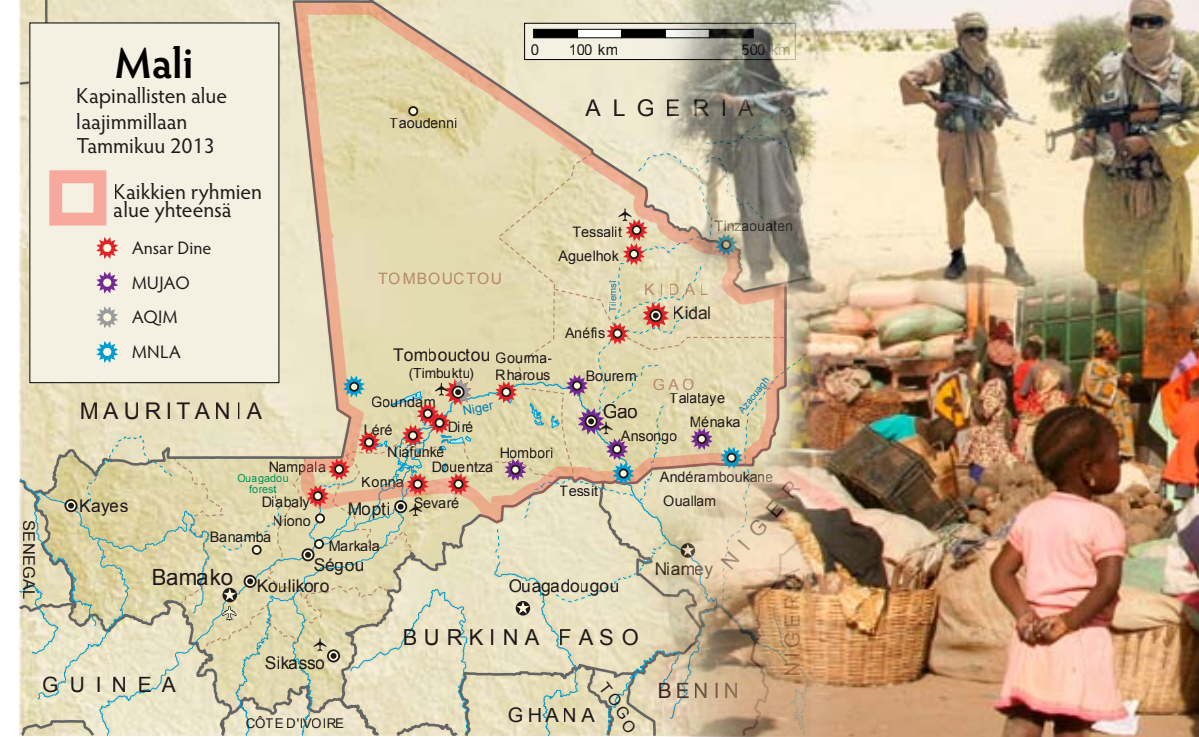
Uusimpana operaatiotyyppinä EU:n keinovalikoimaan ovat tulleet erilaiset kapasiteettivahvistamiseen tähtäävät operaatiot, joista EUTM Mali (European Union Training Mission in Mali) on eräs esimerkki. Ne sisältävät pääasiassa koulutusta ja muuta tukea kohteena olevan maan asevoimille sekä turvallisuus-



sektorille laajemminkin. Niille on ominaista myös laajamittainen siviili-sotilasyhteistyö. Rohkaiseva vertailukohta koulutusmission perustamiselle Maliin saatiin toiselta puolelta maaosaa Afrikan Sarven alueelta, jossa Somalian armeijan joukkoja on EU:n toimesta koulutettu menestyksekkäästi jo vuodesta 2010.

Siviili- ja sotilastoimijoiden välinen yhteistyö on kuitenkin vain osa EU:n kokonaisvaltaisesta toimijuudesta ja lähestymistavasta. Toiminnan tasolla kokonaisvaltaisuus tarkoittaa sitä, että operaatiot ovat sidottuja EU:n yleisiin tavoitteisiin ja muihin käytössä oleviin työkaluihin. Kokonaisvaltaisessa lähestymistavassa konfliktin estoon, sen hallintaan ja jälkihoitoon liittyvät toimenpiteet nivoutuvat yhdeksi kokonaisuudeksi. Malin kohdalla tämä tarkoittaa kriisinhallintatoimien kytkemistä EU:n alueelliseen Sahel-strategiaan. Operaation rinnalla jatkuvat muun muassa poliittiset ponnistelut rauhanvälittämiseksi ja kehitysyhteistyö.

Lisäksi kaikessa toiminnassa otetaan huomioon saavutusten saattaminen kestäväälle pohjalle. Aikaisemmista operaatioista saatujen kokemusten perusteella halutaan välttää tilanne, jossa sotilaallisen läsnäolon väheneminen johtaa turvallisuustilanteen heikkenemiseen ja sen myötä koko alueen kehityksen pysähtymiseen. Malinkin kohdalla korostetaan, että alue ei ole vakaa eikä hallinto täysin toimintakykyinen kriisinhallintaoperaation jälkeen,



vaan sitä tulee tukea muilla työkaluilla useiden vuosien tai jopa kymmenien vuosien ajan. Erityisesti komissiolla onkin käytössä tukiohjelmiä ja muita välineitä tämän tyyppisen tuen toimeenpanemiseksi.

EU:lla on kyky nopeaan toimintaan, muun muassa taisteluosastojen muodossa, mutta yleensä operaatioiden suunnittelu ja käynnistäminen ottaa oman aikansa. Kriisinhallinnan suunnittelulle ja toimeenpanolle on olemassa oma perinpohjainen valmisteluprosessinsa, joka kyllä joustaa tilanteen niin vaatiessa. EU:n operaatioita suunnittelevat ja toimeenpaneavat rakenteet ovat edelleen vajavaisia ja alimitoitettuja. Suurimmat haasteet operaatioiden perustamisessa eivät kuitenkaan liity näihin rakenteisiin, vaan päätöksenteon periaatteisiin. Muutampia poikkeuksia lukuun ottamatta kaikki yhteiseen turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan liittyvät päätökset tulee tehdä 27 jäsenmaan kesken yksimielisesti. Yksimielisyyden vaatimus johtaa siihen, että yksittäisellä jäsenmaalla on mahdollisuus joko estää operaation käynnistäminen kokonaan, hidastaa sitä tai pyrkiä ohjaamaan operaation toiminnan painopistettä uusille urille.

## Päätös kriisinhallintaoperaation käynnistämisestä

EUTM Malin kohdalla jäsenmaiden yksimielisyys oli melko vahvaa, koska kirjoituksen alussa

mainitut kriisin tunnusmerkit täyttyivät laajalla rintamalla. Näkemyseroja kuitenkin esiintyi. Saksa suhtautui tapansa mukaisesti hieman varauksellisesti sotilaalliseen toimintaan ja pyrki minimoimaan toiminnallisia riskejä. Puola ja useat itäisen Keski-Euroopan maat olivat myös hieman vastahakoisia, koska ne eivät tunteneet Sahelin tilannetta eivätkä kokeneet omaavansa vahvoja intressejä asiassa.

Myös Suomessa asiaa pohdittiin luonnollisesti useista eri näkökulmista. Vaikka omat välittömät intressit saattoivat olla vähäisiä, Suomi ei myöskään halunnut estää suunnittelua, joka samalla tarjosi mahdollisuuksia saada parempi käsitys konfliktista ja sen mahdollisista seurauksista. Tilanteen vakavuuden selvittäessä perusteet operaation käynnistämiseksi ja EU:n muulle kokonaisvaltaiselle toiminnalle alkoivat olla olemassa. Mali oli muodostumassa uudeksi terrorismipesäkkeeksi samaan tapaan kuin Sudan, Afganistan ja Jemen viime vuosikymmenien kuluessa. Mahdolliset seuraukset Euroopan turvallisuustilanteelle olivat tältä osin selkeät.

Lisäksi kriisissä oli löydettävissä muut kansainvälisen yhteisön väliintulon yleensä oikeuttavat perusteet. Malin valtiokoneisto oli menettänyt toimintakykynsä eikä kyennyt enää suojelemaan kansalaisiaan. Maassa vallitsi sisällissota, mitä sävytti tiettyjen kapinallisryhmien uskonnollinen fanaattisuus. Yleiseen mielipiteeseen maailmalla vaikutti



alueen historiallisen keskuksen Timbukturn joutuminen islamistien mielivallan ja terroritekojen uhriksi. Samalla kansainvälinen media tarjoili tilanteesta kuvan, jossa toimimattomuus alkoi näyttäytyä vastuun pakoilemiselta.

Kuten aina sotilaallisesta kriisinhallinnasta puhuttaessa, EU valmisteli toimintaansa huolella ja perusti sen kansainväliseen oikeuteen. Erityisenä ehtona oli YK:n antama valtuutus toiminnalle, minkä YK:n turvallisuusneuvosto antoi lokakuussa 2012 päätöslauselmassa 2071.

### **EUTM Malin suunnittelu**

Malin tilanteen kehittymistä seurattiin EU:ssa aktiivisesti vuoden 2012 aikana. Tilanteen eskaloituminen käynnisti kesällä 2012 keskustelut mahdollisesta sotilaallisesta kriisinhallintaoperaatiosta ja sen perustaminen tuli syksyllä yhä todennäköisemmäksi.

Suunnittelu käynnistyi EU:n ulkosuhdehallinnon laatiman kriisinhallintakonseptin myötä. Konsepti sisälsi EU:n kriisinhallinnan tavoitteet Malissa ja kuvauksen keinoista, jolla tavoitteisiin päästään. Tilanteen tulisi vakautua maan eteläosissa, jonka jälkeen Malin armeija pyritään uudelleen organisoimaan ja kouluttamaan. Näiden toimenpiteiden jälkeen tuettaisiin uudelleen organisoitua armeijaa tilanteen vakauttamisessa Malin pohjoisosassa.

Jäsenmaat hyväksyivät kriisinhallintakonseptin syksyllä 2012, jonka jälkeen jatkui lainsäädännöllinen, taloudellinen ja sotilaallinen valmistelu. Lainsäädännöllisen perustan muodosti Malin viranomaisten pyyntö operaation perustamisesta. Taloudellisesti keskeinen kysymys koski mission yhteistä rahoitusosuutta, joka jakautuu kullekin jäsenmaalle.

Samanaikaisesti käynnistyi myös sotilaallinen valmistelu. EU:n sotilaskomitea hyväksyi alustavan sotilaallisen suunnitteluohjeen, joka käsitteli yksityiskohtaisemmin kriisinhallintakonseptissa mainittuja asioita kuten suunnittelu- ja koulutusvaiheen tehtävät, mahdolliset riskit, sotilaallinen loppuasetelma, poistumisstrategia ja mission arvioitu kesto. Suunnitteluohjeen hyväksynnän myötä päävastuu suunnittelusta siirtyi mission komentajalle. Myös tunnustelut jäsenmaiden halukkuudesta asettaa joukkoja operaatioon (ns. force sensing) käynnistyivät jo tässä vaiheessa. Suomi ilmoitti harkitsevansa henkilöstön asettamista, mutta

poliittista päätöstä ei ollut vielä tehty.

Joulukuussa 2012 EU:n ministerineuvosto teki päätöksen operaation perustamisesta. Päätöksen myötä vahvistettiin operaation nimeksi EUTM Mali ja mission komentajaksi nimettiin ranskalainen prikaatikenraali Francois Lecointre.

EUTM:n englanninkieliseen nimeen viitaten voidaan operaation sijaan puhua myös misiosista. Missio-termiä käytetään operaatio-käsitteen ohella EU:n sotilaallisen kriisinhallinnan yhteydessä silloin, kun kyse on kapasiteetin rakentamiseen keskittyvästä toiminnasta. Malin tapauksessa kyse on asevoimien kouluttamisesta, materiaalityöstä ja strategisen tason asiantuntijatuesta. Mandaatti ei mahdollista voimankäyttöä muussa kuin erikseen määritellyissä, laajennettuun itsepuolustuksen määritelmään perustuvissa poikkeustilanteissa. Näin ollen missio ei osallistu taistelutoimiin.

Tarkalleen ottaen EUTM Malin tehtäväksi tuli kouluttaa ja neuvoa Malin asevoimia niiden toimintakyvyn palauttamiseksi, jotta ne voisivat turvata alueellisen koskemattomuuden ja vähentää terroristiryhmien aiheuttamaa uhkaa. EU:n antaman tuen edellytyksenä on, että asevoimat toimivat laillisesti valittujen siviiliviranomaisten alaisuudessa. Mission kestoksi päätettiin 15 kuukautta ja sille perustettiin esikunta Bamakoon. Kokonaisvahvuudeksi päätettiin ensin noin 300 sotilasta, mutta vahvuutta jouduttiin myöhemmissä vaiheissa nostamaan useaan otteeseen. Tämä johtui ennen kaikkea yleisestä turvallisuustilanteesta ja joukkojen omasuojan vaatimuksista.

Sotilaallinen suunnitteluprosessi jatkui mission komentajan ja hänen alaisensa suunnitteluryhmän toimesta toiminta-ajatuksen, operaatiosuunnitelman ja voimankäyttösääntösten laatimisella. Samanaikaisesti Malin viranomaisten kanssa neuvoteltiin EU-joukkojen asemasta Malissa ja käynnistettiin varsinainen prosessi joukkojen muodostamiseksi. Tässä vaiheessa Suomi ilmoitti valmiutensa asettaa henkilöstöä missioon.

### **Kapinallisten hyökkäys ja operaatio Servaali**

Tilanne Malissa muuttui ratkaisevalla tavalla tammikuun 2013 alussa. Islamistivetoiset kapinallisryhmät käynnistivät hyökkäyksen,

jonka tavoitteena oli murtautuminen Malin pohjoisosasta etelään ja pääkaupunki Bamakon sekä sen myötä valtion hallintarakenteiden haltuunottaminen. Hyökkäys oli alkuvaiheessa menestyksellinen, koska sekä Malin armeijan varusteet että motivaatio olivat erittäin huonossa tilassa. Kapinalliset pääsivät etenemään kohti pääkaupunkia lähestulkoon vastarintaa kohtaamatta.

Tässä vaiheessa Malin entinen siirtomaaisäntä ja Iso-Britannian ohella EU:n sotilaallisesti toimintakykyisin jäsenmaa Ranska puuttui tilanteeseen. Se käynnisti ”operaatio Servaalin”, jonka toimeenpanemiseksi se hyödynsi maassa jo valmiiksi olleita joukkojaan sekä siirsi lisäjoukkoja tukikohdistaan naapurimaissa torjumaan kapinallisten hyökkäystä Malin armeijan rinnalla. Operaatioon liittyi myös ilmavoimien toimintaa. Muutamat Afrikan maat osallistuvat tähän toimintaan ja Ranska sai tukea myös useilta muilta länsimailta. Ranskalaisten joukkojen johdolla hyökkäys torjuttiin, jonka jälkeen käynnistettiin pohjoisten kapinallisalueiden takaisinvaltaaminen.

Ranskan sotilaallinen toimintakyky venyttiin operaatioissa äärimilleen, mutta se kykeni saavuttamaan tavoitteensa. Kaikki EU-maat antoivat tukensa Ranskan toimille, joiden nähtiin estäneen Malin kaatumisen kokonaisuudessaan kapinallisten syyliin. Samalla kuitenkin keskusteltiin siitä, olisiko operaatio pitänyt toteuttaa laajemmassa muodossa, esimerkiksi EU:n tai Naton johdolla. Ranska myöntää lähes avoimesti, että tämä olisi ollut monestakin syystä toivottavaa, mutta päätöksenteko olisi kestänyt aivan liian kauan. Siinä vaiheessa kun yhteinen päätös EU- tai Nato-operaatiosta olisi kyetty tekemään, olisivat kapinalliset jo jyränneet alleen koko maan.

Tilanteen kehitys ja Ranskan toimet antoivat kuitenkin uutta työntövoimaa EU:n koulutusmission suunnitteluun. Suunnitteluprosessin viimeiset vaiheet vietiin läpi pikavauhtia ja operaation neuvonantotoiminta pääsi käynnistymään jo maaliskuussa. Varsinainen joukkojen koulutus käynnistyi huhtikuun alussa.

### **Malin kriisinhallinta lähitulevaisuudessa**

Malin turvallisuustilanteen arvioidaan yleisesti parantuneen, olkoonkin, että erityisesti maan

pohjoisosan tilanne on edelleen heikko. Ranska on aloittanut joukkojensa vähentämisen. Muodollisesti Malin väliaikaishallitus on noudattanut kansainvälisen yhteisön vaatimuksia tilanteen vakauttamiseksi. EUTM Mali etenee tätä kirjoitettaessa suunnitelmien mukaisesti. Mission kokonaisvahvuus tulee olemaan hieinan suunniteltua korkeampi, noin 550 henkeä. Suomalaisia sotilaita on Malissa yhteensä 11. Suomella on kehysvaltiorooli Ruotsin ja Liettuan kanssa yhteisessä jalkaväen kouluttaajasastossa.

EU on kokonaisvaltaista lähestymistapaa noudattaen aloittanut myös uusien täydentävien YTPP-toimien suunnittelun. Tarkoituksena on vahvistaa Malin sisäistä turvallisuutta ja oikeussektoria sekä vähentää terroristiryhmiin ja salakuljetukseen liittyviä riskejä vahvistamalla hyvää hallintoa ja viranomaisten vaikutusvaltaa koko Malin alueella. Samalla pyritään rajoittamaan Malin ongelmien siirtymistä naapurimaiden alueille.

Myös YK suunnittelee omaa operaatiota Malissa. Maassa toimii jo YK:n poliittinen missio, joka tukee poliittista prosessia ja edistää ihmisoikeuksia. Sen ohella saatetaan perustaa moniulotteinen integroitu vakauttamisoperaatio YK:n peruskirjan VII luvun alla. Operaatioon sisältyisi YK:n osalta sekä poliittisen tuen antaminen että rauhanturvatoimintaa. Mutta sekään ei todennäköisesti tulisi riittämään, sillä turvallisuusolosuhteet vaativat myös voimankäyttöön perustuvaa rauhaanpakottamista. Tämä jäisi YK-operaation mandaatin ulkopuolelle, joten YK-joukon rinnalle tarvitaan toinen operaatio vastaamaan rauhaanpakottamisesta. Turvallisuusneuvosto on tukenut tätä mallia, mutta YK-operaation mandaatin ja mahdollisen rinnakkaisoperaation toiminnan selkeyttämistä vaaditaan ennen päätöksiä.

Kaikki suunnitelmat tulevat luonnollisesti muuttumaan tilanteen kehittyessä. EU saattaa päättää jatkaa koulutusoperaatioitaan tai sen rinnalle saatetaan tarvita muita sotilaallisiakin toimia. Kansainvälinen yhteisö kokonaisuudessaan on erittäin sitoutunut Malin ja sen lähi-alueiden vakauttamiseen, mutta menestyksestä ei voida olla varmoja. Viime kädessä vastuu ja omistajuus ovat Malilla itsellään. Kuljettavana on pitkä tie, mutta ennusmerkit ovat tällä hetkellä rohkaisevia. ☺

## Kontra-amiraali Matti Möttönen

Rajavartio-osaston osastopäällikkö, Sisäasiainministeriö  
Rajavartiolaituksen apulaispäällikkö

# Kasvavan rajaliikenteen hallinta

## Rajavartiolaituksen tärkein haaste

**R**ajavartiolaituksen haasteita ovat kasvavan rajaliikenteen hallinta, merellisen turvallisuuden ylläpitäminen sekä talouden hallittu sopeuttaminen. Rajavartiolaitos valmisteli vuoden 2012 aikana talouden sopeuttamisohjelman vuosille 2013-2017. Sopeuttamisohjelman tarkoituksena on toimeenpanna hallituksen säästövelvoitteet ja määrärahavähennykset sekä hallita kustannustason nousun vaikutus. Vuotuinen sopeuttamistarve on vuonna 2017 noin 28 milj. euroa vuoteen 2012 verrattuna.

Samanaikaisesti rajaliikenne kasvaa voimakkaasti. Henkilöliikenteen kasvu Suomen ja Venäjän rajalla on ollut ennätysmäisessä nousussa viime vuosien aikana. Vuonna 2011 liikenne kasvoi 27% ja viime vuonna 18% vauhtia ja rajanylitysten kokonaismäärä ylittikin 12 miljoonan rajan. Venäläisten rajanylitysten kasvu on tässä ratkaiseva, koska he muodostavat jo 75-80 % osuuden rajanylittäjistä. Itärajan liikenteen arvioidaan kaksinkertaistuvan vuoden 2011 tasosta vuoteen 2018 ja saavuttavan noin 20 miljoonan matkustajan määrän.

Liikenne kasvaa myös Helsinki-Vantaan lentoasemalla, missä ulkorajaliikenne on kasvanut pääasiassa Aasian reittiliikenteen vaikutuksesta. Kasvupotentiaali on yhä merkittävä. Ulkorajaliikenteen arvioidaan kasvavan vuoden 2017 loppuun mennessä noin kolmanneksella. Parhaillaan on suunnitteilla lentoaseman kapasiteetin kasvattamiseen tähtäävä laajennus, joka valmistuisi kehyskaudella tai sen jälkeen. Erityisesti Kiinan vaurastuminen kasvattaa lentomatkustamista, minkä vuoksi Aasian rajaliikenne ja Helsinki-Vantaan lentoasema joutuvat vaihtoasemana korostuvat entisestään.

Helsingin satamassa säännöllinen ulkorajaliikenne ja pysyvät rajatarkastukset päättyivät



2007 Viron ryhdyttyä soveltamaan yhteistä rajavalvontaa Schengenin sopimuksen mukaisesti. Nyt Rajavartiolaituksen pysyvät tilat ja virkamiehet ovat olleet hieman yli vuoden jälleen Helsingin Länsisatamassa. Tarve paluuseen syntyi, kun venäläisen varustamon laiva m/s Princess Maria siirtyi Makasiiniterminaalista Länsisatamaan ja varustamo lisäsi laivaliikennevuoroja Helsingin ja Pietarin välillä sekä lantseerasi uuden Itämeri-risteilyreitit m/s Princess Anastasiilla vuoden 2012 alusta alkaen. Näin vuonna 2010 alkanut Pietarin ja Helsingin

väläinen säännöllinen risteilyalusliikenne on vakiintunut ja kasvussa.

## Ruuhkat ja niiden syyt

Rajaliikenteen kasvun myötä ruuhkat ja niihin liittyvät ongelmat ovat lisääntyneet kaikilla kansainvälisillä rajanylityspaikoilla. Liikenteen volyymihuiput tulevat esille aiempaa voimakkaampina. Syitä nykytilanteeseen on useita. Olemassa oleva rakenne ei mahdollista sujuvia henkilöliikenteen rajatarkastuksia ja rajanylityspaikkojen infrastruktuuri on jäänyt jälkeen. Itärajan nykyiset rajanylityspaikat on suunniteltu ja rakennettu pääasiassa tavaraliikenteen tarpeisiin. Itärajan kahdeksasta kansainvälisestä rajanylityspaikasta kuusi on uudistettava lähivuosien aikana. Uudistetuille itärajan rajanylityspaikoille, Helsingin satamaan ja Helsinki-Vantaan lentoasemalle on lisättävä rajatarkastajia ja hankittava EU:n säädösten edellyttämät tarkastuslaitteet ja tietoliikenneinfrastruktuuri.

Myös rajatarkastushenkilöstön määrää kansainvälisillä rajanylityspaikoilla on lisättävä liikenteen kasvua vastaavasti. Tähän asti Rajavartiolaitos on sisäisin toimenpitein kohdentanut

Pohjois-Suomesta lisähenkilöstöä Kaakkois-Suomen ja pääkaupunkiseudun kansainvälisille rajanylityspaikoille. Kaakkois-Suomessa on lisäksi tukeuduttu rajavartijaopiskelijoiden työpanokseen ja kohdennettu voimavaroja maastorajan valvonnasta rajatarkastuksiin. Jatkossa Rajavartiolaituksen sisäiset voimavarasiirrot eivät enää ole mahdollisia.

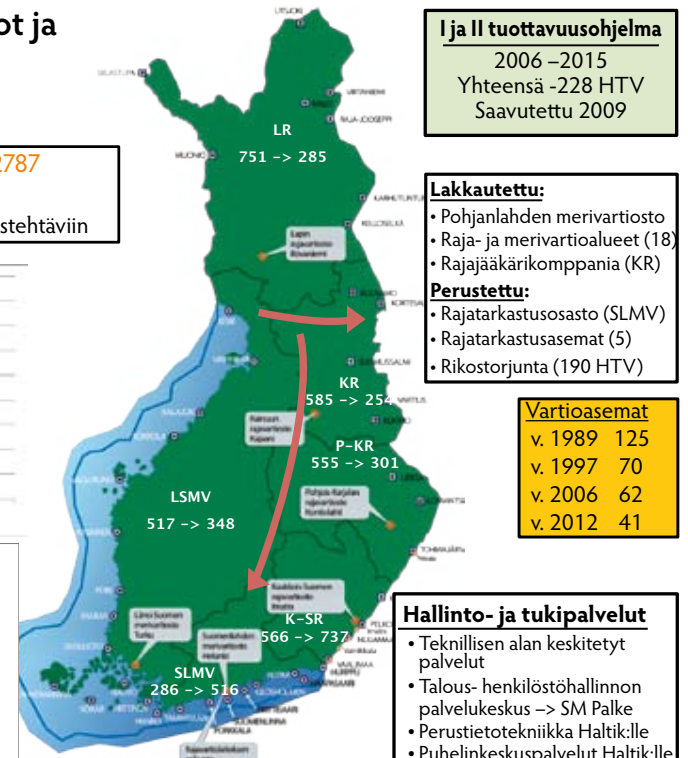
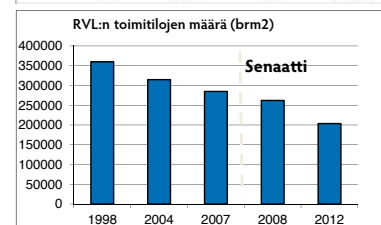
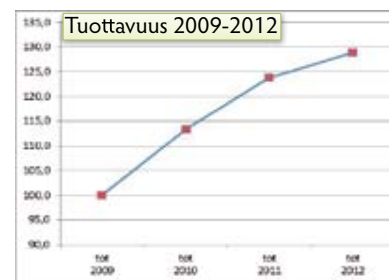
## Rajavartiolaitos on sopeuttanut toimintaansa jo vuosia

Jo aiemmin Rajavartiolaitos on uudistanut organisaatiotaan varsin voimakkaasti. Rajavartiolaitos toimeenpani I ja II tuottavuusohjelman 228 henkilötyövuoden (HTV) vähennysvelvoitteensa etujassa jo vuoden 2009 kuluessa. Tuottavuusohjelman lisäksi Rajavartiolaitos toteutti vuosina 2009-2012 uuden sopeuttamisohjelman. Tässä organisaatiouudistuksessa lakkautettiin 24 rajavartio- ja merivartioasemaa sekä 18 rajavartio- ja merivartioaluetta johtoportaan. Vaasan meripelastuslohkokeskuksen toiminnot siirrettiin Turun meripelastuskeskukseen. Organisaatiouudistus koski noin 500 virkamiestä, jotka siirtyivät uusiin toimipisteisiin ja tehtäviin. Toimenpiteet

## Aiemmat voimavarasiirrot ja sopeuttamistoimet Rajavartiolaituksessa

RVL HTV (1989-2012) 3582 → 2787

2500 henkilöä uusiin tehtäviin  
1500 siirtoa pääasiassa rajatarkastustehtäviin



kevensivät operatiivista hallintoa pysyvästi noin 150 HTV:lla. Samaan aikaan Rajavartiolaitos kohdensi 100 HTV:tta lisää rajatarkastuksiin, jotta kasvavan rajaliikenteen sujuvuus ja turvallisuus on voitu varmistaa. Toimenpiteet tehtiin Rajavartiolaitoksen voimavaroin irrottamalla resurssit hallinnosta sekä rajojen valvonnasta pohjoisesta.

## Viimeisin sopeuttamisohjelma käyntiin (KUVA 2)

Nyt käynnistyvässä sopeuttamisohjelmassa Rajavartiolaitoksen henkilöstömenoja vähennetään noin 19 milj. euroa, mikä tarkoittaa noin 300 HTV:n pysyvää vähennystä luonnollista poistumaa hyödyntäen. Muiden toimintamenojen noin 9 milj. euron pysyvä vähennys syntyy, kun toimintoja keskitetään halvempiin ja pienempiin toimitiloihin sekä ilma- ja vartioaluskaluston käyttöperiaatteita uudistetaan. Voimavaroja vähennetään hallinnon lisäksi rajojen valvonnasta Lapista, Kainuusta, Pohjois-Karjalasta ja Pohjanlahdelta

## Toimenpiteet ja niiden vaikutukset

Yhteiskunnallisilta vaikutuksiltaan merkittävimpiä toimenpiteitä on rajavalvonnan vähen-

täminen Lapista, Kainuusta ja Pohjois-Karjalasta noin 40 %:lla vuoteen 2017 mennessä. Itärajan rajavartioasemien henkilöstö vähenee noin 180:lla. Lapissa toiminnot keskitetään neljälle rajavartioasemalle niin, että Siilastuvan, Utsjoen, Virtaniemen ja Karhutunturin rajavartioasemat lakkautetaan ja niiden toiminnot siirretään Muonion, Ivalon ja Kelloselän rajavartioasemille. Näiden toimenpiteiden säästövaikutukset ovat 10,0 milj. euroa.

Valvontaa ja toimitiloja vähennetään myös merellä. Valvonnan vähennys painottuu Pohjanlahdelle (25 %). Merivartioasemia ei lakkauteta, mutta niitä siirretään halvempiin tiloihin. Meripelastuksen johtamisvalmius ylläpidetään. Säästövaikutus on 5,8 milj. euroa.

Rajavartiolaitoksen ulkovartioalaivojen keskitetyn hallinnoinnin ja tukeutumisen vaihtoehdot selvitetään vuoden 2013 aikana. Ulkovartioalaiva Merikarhusta luovutettiin 2017. Suorituskyky Suomen läheisillä merialueilla turvattaisiin. Säästövaikutukset ovat 2,0 milj. euroa. Mikäli Merikarhusta ei luovuteta, olisi alus peruskorjattava, jonka kustannusarvio on 12 milj. euroa.

Myös ilma-alusten käyttötapaa uudistetaan. Vartiointolaivueen operatiivinen johtaminen



ja lentoteknisen huollon johtaminen keskitetään 1.6.2013. Säästövaikutus on 1,1 milj. euroa. Lisäsäästöjä tavoitellaan ilma-alusten korjaamotoimintojen keskittämistä ja tukeutumisen uudistamisesta, jotka suunnitellaan vuoden 2013 kuluessa.

Raja- ja merivartiokoulun toimintojen keskittäminen on puhuttanut julkisuudessa. Raja- ja merivartiokoulun toiminnot keskitetään Imatralle vuoden 2014 aikana ja Espoon toimitiloista luovutaan. Merellisen koulutuksen yksikkö sijoitetaan Kirkkonummelle Porkkalaan. Peruskoulutuksen kustannustehokkuutta parannetaan mm. muuttamalla rajavartijaoppilaan asema kadetin asemaa vastaavaksi vuonna 2014. Säästövaikutukset ovat 2,0 milj. euroa.

Sopeuttamisohjelman toimeenpanoon liittyvät muutokset koskevat laajasti Rajavartiolaitoksen henkilöstöä. Henkilöstö on pidetty alusta alkaen tietoisena sopeuttamisohjelman eri vaiheista. Arviolta 160–180 virkamiehen virkapaikka voi siirtyä uudelle paikkakunnalle ja noin 500 virkamiehen tehtävä voi muuttua. Muutokset toteutetaan ilman irtisanomisia.

## Rajaturvallisuuden ydinalueet turvataan

Sopeuttamisohjelman vaikutusten riskien hallintaa edesauttaa vakaa rajatilanne. Vähennysten vaikutusta kompensoi hyvä tilannekuva ja operatiivisen liikkuvuuden kehittyminen. Uudistuva ilma-alus- ja aluskalusto parantavat suorituskykyä merellä. Rajavartiolaitoksella on käynnissä merkittävä vanhenevan ilma-alus- ja aluskaluston investointiohjelma. Nämä hankkeet rahoitetaan vartio- ja ilma-alusten hankintamomentilta sekä EU:n ulkorajarahaston ja öljysuojarahaston osarahoituksella. Investointien myötä Rajavartiolaitoksen toimintakykyä rajaturvallisuustehtävissä ja merellisissä turvallisuustehtävissä niin Suomessa kuin myös kansainvälisissä operaatioissa voidaan ylläpitää ja parantaa.

Sopeuttamisohjelman toimeenpanon jälkeen Rajavartiolaitoksen toiminta keskittyy aikaisempaakin selvemmin Suomen rajaturvallisuuden ydinalueille kaakkoiselle ulkorajalle sekä Suomenlahdelle. Tämä tarkoittaa, että varmistetaan nykyaikaisen ulkorajaliikenteen sujuvuus ja turvallisuus, valvotaan kaakkoista maastorajaa edelleen kattavasti ja

tehokkaasti ja ylläpidetään luotettavaa meripelastuksen johtamisjärjestelmää. Rajat ylittävään rikollisuuteen puututaan edelleen tehokkaasti ja sotilaallisen maanpuolustuksen velvoitteista huolehditaan täysimääräisesti.

## Rajanylitysliikenteen sujuvuuteen kannattaa panostaa

Kasvava rajaliikenne tuo Suomeen selvää taloudellista hyötyä. Venäläisten merkitys on tässä suhteessa korostunut. Venäjän tilastokeskuksen (Rosstat) matkailutilaston mukaan Suomi oli vuonna 2011 venäläisten suosituin matkakohde. Samana vuonna venäläiset matkailijat toivat Suomeen matkustustuloja 1,1 miljardia euroa, kasvun ollessa edellisvuoteen nähden 53 %.

Suurimpia syitä rajaliikenteen pitkän aikavälin kasvulle ovat Venäjän talouden kasvu ja väestön ostovoiman myönteinen kehitys. Yhä suuremmalla osalla Venäjän kansalaisista on varaa matkustaa ulkomaille. Vaikka viimeisten kymmenen vuoden aikana venäläisten ulkomaanmatkojen määrä on jo lähes kolminkertaistunut, niin vielä 70 % venäläisistä (lähes 100 miljoonaa ihmistä) ei ole ikinä matkustanut entisen Neuvostoliiton maiden ulkopuolelle. Huomattavaa on myös se, että 79 % pietarilaisista ei ole vielä kertaakaan käynyt Suomessa. Rajanylitysliikenteen lähiajan kasvupotentiaali on siis varsin merkittävä.

## Mahdollinen viisumivapaus ja sen vaikutukset

Jo nyt matkailun kehitystä edistävät ulkomaanpassien myöntömäärien kasvu Venäjällä, liikenneyhteyksien nopeutuminen, paremmat tiet ja ajoneuvot, nopeat junayhteydet ja risteilyalusliikenne. Suurin osa tästä kasvusta keskittyy Suomen rajoilla Kaakkois-Suomen suurille rajanylityspaikoille, mutta suhteellisesti kasvuprosentit ovat suuria myös pohjoisemmilla rajanylityspaikoilla, kuten Lapissa. On selvää, että EU:n ja Venäjän viisumivapaus vahvistaisi rajaliikenteen kasvua entisestään. Liikenteen kasvun jatko riippuu osin myös Suomen omista toimista rajaliikenteen edistämisessä.

Viisumivapaus lisäisi suurella varmuudella matkustushalukkuutta sekä Venäjältä Suomeen että Suomesta Venäjälle. Viisumihaakuprosessin poistuessa rajanylittäjien joukkoon tulee entistä enemmän selvittelyitä ja

jatkotoimia vaativia tapauksia. Konsulaattien työn poistuminen lisää siten selvästi rajavartiolaiton vastuuta maahanpääsyn edellytysten arvioinnissa ja aiheuttaisi haasteita rajaturvallisuusjärjestelmän kaikille tasoille sekä ulkomailla (yhdyshenkilöt), rajanylityspaikoilla ja sisämaassa.

### Sujuvuuden yhdistäminen rajaturvallisuuteen

On tärkeä varmistaa, etteivät rajalla tehtävät viranomaistarkastukset muodostu kasvun esteeksi. Ylivoimainen enemmistö matkailijoista on lainkuuliaisia ja heidän tulee päästä maasta toiseen sujuvasti. Sujuvuuden yhdistäminen turvallisuuteen vaatii rajanylityspaikkojen kehittämistä. Rajanylityspaikkoja on laajennettava, mutta lisäksi tarvitaan uutta tekniikkaa. Vaikeasta taloustilanteesta huolimatta suurimmilla rajanylityspaikoilla tarvitaan jo lähivuosina myös lisää henkilöstöä. Automaatio ei poista lisähenkilöstön tarvetta.

Rajanylityspaikkojen kehittämishanketta on viety eteenpäin yhdessä muiden viranomais tahojen kanssa toimintalahtoisesti. Keskeisellä sijalla hankkeessa on ollut itärajan uuden kais-toilla tapahtuviin tarkastuksiin perustuvan rajatarkastusmallin suunnittelu. Malli on ollut perusteena myös suunniteltaessa rajanylityspaikkojen liikennetarkistuksia, infrastruktuuria ja henkilöstömääriä.

Hallitus on kuitenkin huomionnut kasvavan rajanylityskäytön lisätarpeet. Rajavartiolaitos sai vuoden 2013 talousarviossa lisämäärärahaa 40 rajavartijan palkkaamiseen ja 10 miljoonan euron lisärahoituksen hallituksen kevään 2013 kehyspäätöksessä itärajan kasvavaa rajaliikennettä varten. Näin Rajavartiolaitos voi jatkaa itärajan rajanylityspaikkojen kehittämishankkeen toimeenpanoa yhdessä tullin ja liikenneviraston kanssa.

Rahoitus ei kuitenkaan riitä kaikkien suunniteltujen rajanylityspaikkojen kehittämishankkeiden toteuttamiseen, vaan uudella hallituksella on edessään päätös, miten turvataan sujuvat ja turvalliset rajatarkastukset liikenteen edelleen kasvaessa ja miten varaudutaan EU:n ja Venäjän välisen viisumivapauden myötä tapahtuvaan liikenteen merkittävään kasvuun.



# SUSTAINABLE

## use of Earth's natural resources

As the global leader in minerals and metals processing technology, Outotec has developed over decades several breakthrough technologies. The company also offers innovative solutions for the chemical industry, industrial water treatment and the utilization of alternative energy sources.

[www.outotec.com](http://www.outotec.com)



# Outotec

Kofi Annan ja Nader Mousavizadeh:

## INTERVENTIONS – A Life in War and Peace

2012 The Penguin Press, 383 s. Suomennettuna WSOY 2013.

# Väliintuloja 38. kerroksesta

**Y**hdistyneiden Kansakuntien edellisen pääsihteerin, ghanalaisen Kofi Annanin muistelmakirja *Interventions* ei ole poliittinen elämäkertä. Siitä on myöskin turha, aivan muutamaa herkullista poikkeusta lukuun ottamatta, etsiä yksityiskohtia maailman mahtavien edesottamuksista tai hauskoja sattumuksia YK:n pääsihteerin kertomana.

*Interventions – A Life in War and Peace*, jonka Kofi Annan julkaisi syksyllä 2012, on pääsihteerin esikuntaan YK:ssa aikanaan kuuluneen Nader Mousavizadehin kanssa yhteistyössä kirjoitettu koherentti ja hieno puheenvuoro YK:n pääsihteerin roolista ja mahdollisuuksista puuttua, tulla väliin, vaikuttaa maailman tapahtumiin ja kansainväliseen agendaan.

Kofi Annan tue esille sekä mahdollisuudet, että rajoitteet, omassa puheenvuorossaan kuitenkin selvästi keskittyen enemmän mahdollisuuksiin, kuin oman pääsihteerikautensa rajoitteisiin ja äärimmäisen vaikeaan suhteeseensa Yhdysvaltojen poliittiseen muutokseen.

*Interventions* on positiivinen tilinpäätös – yhteenvedo siitä, mitä Annanin pääsihteerikaudella saatiin aikaan ja muistutus YK:n pääsihteerin ensisijaisesta vastuusta puolustaa YK:n peruskirjaa ja jäsenmaiden tasa-arvoisuutta. Annan tuo tähän kuitenkin myös uuden ulottuvuuden, peruskirjan ensimmäisten sanojen ”We the Peoples” veloitteen nostaa yksilön tarpeet etualalle.

On mielenkiintoista, että Kofi Annan tuo korostetusti esille kahta amerikkalaista vaikuttajaa. Ulkoministeri Collin Powell saa Annanilta erittäin myönteisen, kunnioittavan ja ymmärtävän arvioinnin. USA:n YK-lähettiläs John Bolton osaskeen avoimen väheksynnän, jopa halveksunnan.

Kirjalle antaa luonnollisesti erityistä mielenkiintoa sen julkaisuajankohta Syyrian kriisin varjossa. Syyriaa kuvaavan lyhyen osuuden Kofi Annan toteaa kirjoittaneensa juuri siinä vaiheessa kun hän oli ottanut vastaan YK:n ja Arabiliiton yhteisen mandaatin toimia

Syyrian kriisin välittäjänä. Kirjan ilmestyttyä tämä tehtävä oli Kofi Annanin vetäytyttyä annettu Algerian entiselle ulkoministerille Lakhdar Brahimille.

Annanin kirjassa käsitellään erittäin korkeasti arvostaa Brahimin useita aikaisempia YK-tehtäviä, ml. Brahimin roolia Libanonissa ja Afganistanissa. Brahimin ohella Annan tuo useasti esille norjalaisen Terje Rød-Larsenin toiminnan Lähi-Idässä ja Presidentti Martti Ahtisaaren useat tehtävät YK:n tueksi. Niistä ehkä vähemmän tunnettu on Annanin pyyntö Ahtisaarelle johtaa YK:n tutkimusmissiota Jeniniin Länsirannalla, joka missio ei Israelin vastustuksen vuoksi toteutunut.

Annan käsittelee kirjassaan sananmukaisesti väliintuloja, YK:n ja YK:n pääsihteerin laajentuneita mahdollisuuksia puuttua kansainvälisiin kehityskulkuihin ja kriisitilanteisiin. Kirjassa nämä mahdollisuudet, ja Annaninkin mukaan valitettavan usein rajoitukset on jaettu temaattisesti. Annan myös tuo toistuvasti esille sen, miten paljon hänen YK:n pääsihteerinä piti lopulta ponnistella voidakseen taata YK:lle ja sen sihteeristölle ”paikan pöydässä”, eli tunnustetun aseman kansainvälisten kriisien neuvotteluprosesseissa.

Esillä ovat rauhanturvaaminen, YK:n reformit, Afrikka itsenäistymisen ajoista kriisinhallintaa ja alueelliseen integraatioon, vuosittuhattavoitteiden (MDG) neuvotteluhistoria, Lähi-Itä – Annanin sanoin ”maailman valuvika” ja terrorismi. Jälkimmäisen teeman alla Annan käsittelee oman toimikautensa vaikeinta aihetta, Irakin sotaa.

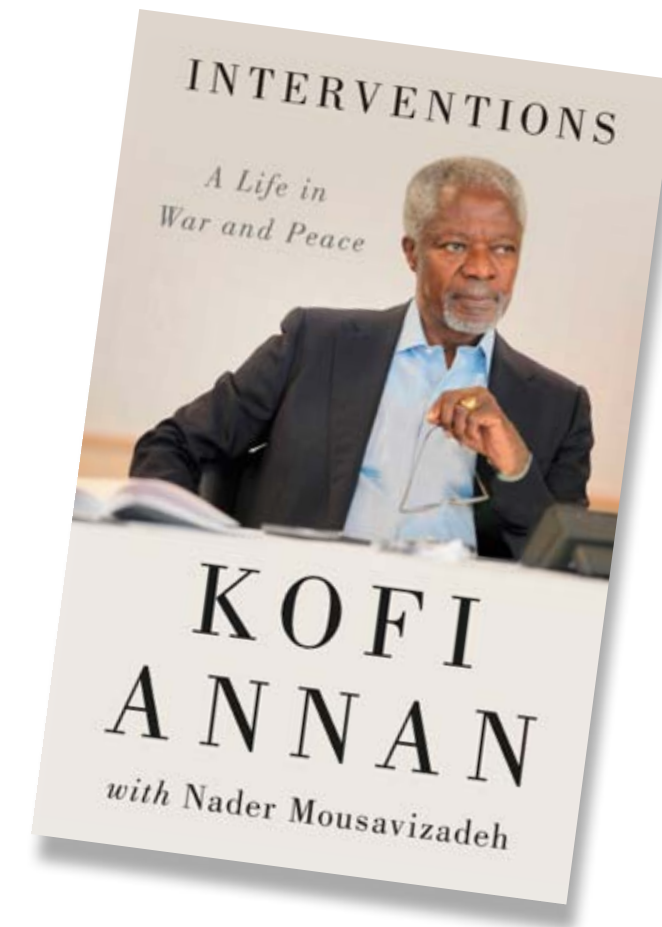
YK:n roolia monenkeskeisessä asedenriisunnassa ei käsitellä lainkaan Irakin

joukkotuhoaseiden hävittämisestä vastanneen UNSCOM:in lisäksi.

Vuosittuhattavoitteiden ohella Annan antaa hyvin korostetun painoarvon omalle toiminnalleen YK:n aktivoimiseksi HIV/AIDS’a vastaan.

Kofi Annan esittää kirjallaan ”Interventions – life in war and peace” voimakkaan puheenvuoron YK:n vastuun ja YK:n mahdollisuuksien puolesta. Annan korostaa pääsihteerin asemaa instituutiona ja aloitteentekijänä, jonka vastuu ja tilitysvelvollisuus on kaikille jäsenmaille tasapuolinen, mutta jolla on silti ainutlaatuinen mahdollisuus viedä omaa agendaansa eteenpäin.

Erityisen ansion Annan ottaa itselleen niin YK:n roolin vahvistamisessa HIV/AIDS’ia vastaan ja laajemmin kehitysagendalla, erityisesti vuosittuhattavoitteiden (MDG) neuvottelutemisessa ja vahvistamisessa.



Annan myös korostaa rooliaan YK:n toimintatapojen modernisoimisessa ja kosketuspinnan kehittämisessä kansalaisyhteiskunnan ja talouselämän toimijoiden kanssa. Rajojaan hän erittelee rauhanturvatoiminnan kriisien kautta (Ruanda, Bosnia – Srebrenica) ja etenkin toisen Irakin sodan (2003) kokemuksien kautta, sodan, jonka Annan teoksessa selvästi määrittelee peruskirjan näkökulmasta laittomaksi.

Annan käy myös läpi avoimesti oman pääsihteerikautensa todennäköisesti vaikeimman kriisin, Irakin Oil-for-Food skandaalin ja tutkinnan.

*Kari Kabiluoto  
ulkoasiainneuvos,  
Suomen suurlahettilas  
Syyriassa, Libanonissa,  
Jordaniassa ja Irakissa*

Puolustusministeri Carl Haglund

# Puolustusministerin puhe

205. Maanpuolustuskurssin avajaisissa Helsingissä 4. maaliskuuta 2013

**Hyvät maanpuolustuskurssille kutsutut, kummikurssilaiset, Eduskunnan herra puhemies, arvoisa Puolustusvoimain komentaja, hyvät naiset ja herrat. Årade åhõrare, mina damer och herrar.**

Vuodenvaihteessa valmistunut turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko on parhaillaan eduskuntakäsittelyssä. Suomen turvallisuuspoliittista toimintalinjaa luonnehtivat jatkuvuus, avoimuus ja vahva sitoutuminen eurooppalaiseen ja kansainväliseen yhteistyöhön.

Suomen puolustuksen kehittämisen keskeisiä linjauksia ovat;

- turvallisuusympäristöön ja voimavaroihin suhteutetun puolustuskyvyn ylläpitäminen,
- puolustuksen kehittäminen osana kokonais-turvallisuutta
- sekä kansainvälisen puolustusyhteistyön syventäminen.

Yhteiskunnan varautuminen toteutetaan kokonaisturvallisuuden periaatteella. Valtioneuvosto on periaatepäätöksessään vakiinnuttanut käsitteen ”kokonaisturvallisuus” yhteisenä varautumisen käsitteenä ja mallina. Samassa yhteydessä perustettiin Turvallisuuskomitea vanhan Turvallisuus- ja puolustusasiain komitean tilalle, johon nähden Turvallisuuskomitean kokoonpano on laajapohjaisempi.

Kokonaisturvallisuuden kehittämisen haasteisiin vaikuttaa globaali ja kansallinen keskinäisriippuvuus ja sen tuoma haavoittuvuus. Lähes kaikki yhteiskunnan kriittiset toiminnot ja palvelut perustuvat teknisten, erityisesti sähköenergian ja tietoliikenteen varassa toimivien järjestelmien käyttöön. Lähivuosien painopiste on tietoyhteiskunnallemme välttämättömän kybertoimintaympäristön turvaamisessa. Tässä on kaikilla viranomaisilla ja elinkeinoelä-



mällä omat vastuunsa.

Sotilaallisen maanpuolustuksen rooli nivoutuu saumattomasti yhteiskuntamme ja sen kokonaisturvallisuuden eri tarpeisiin.

Arvoisat kuulijat,

Selontekoa, joka uskoakseni tulee teillekin tutuksi kurssinne aikana, on jo ehditty moittia harmaaksi ja näköalattomaksi.



Yhdeksi puutteeksi on todettu sotilaallisen maanpuolustuksen vuoden 2015 jälkeisen ajan resurssilinjauksen vahvistamatta jättäminen. Toisaalta tulevaisuuden puolustuksen materiaali-investointien rahoitustarpeet on kyllä esitetty melko tarkasti. Lisätarve on vuonna 2016 noin 50 miljoonaa euroa ja vuoteen 2020 mennessä asteittain 150 miljoonaa euroa indeksin lisäksi. Jos rahaa ei tule, uhkaa materiaalin suorituskyky jäädä alle tavoitetason. Hallituksen ei kuitenkaan tässä taloustilanteessa ollut mahdollista luvata mitään seuraavan hallituksen puolesta.

Keskustelusta on muodostunut mielikuva, että puolustuksen kokonaisuus olisi romahtamassa ilman välittömiä päätöksiä. Tästä ei ole kysymys. Puolustusvoimien suorituskyky on hyvällä tasolla. Puolustusvoimat ovat määrätietoisesti kehittäneet koulutusta ja olemme hankkineet materiaalia, jolla arvioimme vastaavamme tulevaisuuden haasteisiin. Toimintaympäristöön verrattuna puhutaan aivan eri tilanteesta kuin kylmän sodan aikana. Suhteellinen suorituskykymme on edelleen hyvä, samoin kriisinsietokykymme.

Se, että selonteossa ei esitetä vauhdikkaita uusia linjauksia, ei ole puute. Selonteko edustaa

tältä osin turvallisuuspolitiikkamme vakaata ja ennustettavaa linjaa.

Haasteet rahoituksen osalta on selontekoon kirjattu, nyt on poliittisen keskustelun vuoro. Jos kykenemme keskustelun kautta päätyämään ratkaisuun puolustukselle asetettavista vaatimuksista ja sen vaatimista voimavaroista, tämä selonteko on tehtävänsä tehnyt.

Puolustusvoimauudistus toteutetaan vuoteen 2015 mennessä. Uudistuksen julkisuuskuva on ollut hieman negatiivinen, sen on eräillä tahoilla koettu ajavan puolustusvoimiamme alas.

Haluaisin jälleen kerran painottaa, että kysymys on välttämättömästä ylisuurien rakenteiden ja osin vanhentuneiden toimintatapojen uudistuksesta, joihin oli perusteet olemassa jo ennen tehtyjä poliittisia linjauksia. Varuskuntaverkko on ensisijassa rauhan ajan koulutusorganisaatio.

Uudistus on edellytys puolustusvoimien toimintakyvylle ja muodostaa jatkokehittämisen perustan.

Haluankin tässä yhteydessä esittää kiitoksen Puolustusministeriön ja Puolustusvoimien koko henkilökunnalle uudistuksen määrätietoista valmistelusta ja tähänastisesta tarmokkaasta läpiviennistä.

Hyvät kuulijat,

Nykytilanteessa kansalaiset eivät koe sotilaallista turvallisuusvajetta, eikä sotilaallista uhkakuvaa pidetä kovin varteenotettavana tilannekehityksenä.

Selonteossa todetaan, että Suomeen kohdistettavan sotilaallisen voimankäytön ja erityisesti Suomeen aluevaltaustarkoituksessa tarkoitettua hyökkäyksen todennäköisyys on vähäinen, mutta sitä ei voida kokonaan sulkea pois.

Puolustuskyvyn ylläpidon ensisijaisena päämääränä on muodostaa ennaltaehkäisevä kyky sotilaallisen voiman käytölle ja sillä uhkaamiselle. Normaalitytilanteessa korostuvat alueellisen koskemattomuuden valvonnassa ja turvaamisessa tarvittavat kyvyt. Puolustusvoimien suorituskykyisimmillä joukoilla ja asejärjestelmillä kyetään nostamaan voimankäytön kynnystä sekä tarvittaessa aloittamaan hyökkäyksen vastatoimet.

Toisaalta, mahdollinen sotilaallisen voiman käyttö osana laajempaa alueellista konfliktia, edellyttää puolustusvoimien ja koko yhteiskuntamme varautumista myös pitkäkestoisin ja laajamittaisiin puolustustoimiin.

Puolustuskykymme ylläpitäminen ja tulevaisuuden suorituskykyjen rakentaminen tulevat vaatimaan huomattavia materiaaliimme uusinvestointeja vuosikymmenen puolivälin jälkeen. Seuraavan hallituksen arvioitavaksi jää, millaisia mahdollisuuksia on vastata selonteossa esitettyyn lisäresurssitarpeeseen, koska se vaikuttaa valitussa puolustusratkaisussa pitäytymiseen. Valtiontalouden kokonaisuuteen suhteutettuna kyse ei ole suurista summista vaan enemmänkin arvovalinnasta. Pitää muistaa, että menetetyt puolustuskyvyn uudelleen rakentaminen vie vuosikymmeniä. Tällaisen riskin ottamiseen ei mielestäni Suomelle ole varaa.

Arvoisat kuulijat,

Kansainvälinen puolustusyhteistyö nivoutuu puolustuskykyimme jokaisella tasolla. Emme kuulu sotilasliittoon, mutta olemme Euroopan unionin jäsenyyden myötä poliittisessa, taloudellisessa ja turvallisuuspoliittisessa liitossa. Tällä on vahva puolustuspoliittinenkin ulottuvuus, joka on huomioitava arvioitavassa puolustuksemme uskottavuutta. Tiivistävä pohjoismainen yhteistyö tuo tähän arvioon oman lisänsä.

Puolustusasiat ovat esillä Eurooppa-neuvoston huippukokouksessa joulukuussa 2013, vaikka Unionilla ei ole omaa puolustussuunnittelua eikä yhteisen puolustuksen järjestelyjä. Pääosa unionin jäsenmaista on myös Naton jäseniä ja ne toteuttavat puolustuksensa liittokunnan kollektiiviseen puolustussuunnitelmaan tukeutuen.

Onko meille sitten luvassa apua ja tukea kriisin sattuessa? Ilman pysyviä sopimusjärjestelyjä ei sen varaan tietenkään voi sinisilmäisesti laskea. Suuri haaste olisi myös teknisissä yksityiskohdissa: vaikka apua saataisiinkin, sisällöistä ei olisi sovittu, eikä toimeenpanoa valmisteltu tai harjoiteltu. Taannoin mediassa (Iltalehti) esitetyn kyselyn tulosten mukaan osa suomalaisista laskee jo nyt sen varaan, että Nato auttaa Suomea mahdollisessa kriisissä. Ruotsalaiset utelivat samaa asiaa Naton pääsihteeriltä ja vastaus oli selvä, sen varaan ei kannata laskea.

Oma puolustuskyky onkin kaikissa tilanteissa pidettävä kunnossa, kuuluimme sotilasliittoon tai emme.

Toimintaympäristön kehityksen ja uhkamallien taustaa vasten puolustusta on tarkasteltava kokonaisvaltaisesti. Puolustuksen perusteluiden on aina kytkeydyttävä päätettävien ympärille. Kansallisen ja kansainvälisen turvallisuuden keskinäisriippuvuuden vuoksi puolustusvoimien tehtävät; Suomen sotilaallinen puolustaminen, viranomaisyhteistyö ja kansainvälinen sotilaallinen kriisinhallinta, nivoutuvat tulevaisuudessa enemmän yhteen.

Hyvät kuulijat,

Tiivistäisin, että Suomen turvallisuuspoliittinen linja sotiemme jälkeen on ollut itsenäisen toimintakyvyn ja liikkumavaran säilyttävä, mutta myös yhteistyövaraisuuteen hakeutuva. Toimivan puolustusyhteistyön ja hyvien naapuruussuhteiden lisäksi yhteistyövaraisuus toteutuu konkreettisesti myös siinä, että kannamme osan kansainvälisestä yhteisvastuusta osallistumalla sotilaalliseen kriisinhallintaan.

Aivan pyyteetöntä tämäkään työ ei ole, sillä kriisinhallintaoperaatiot ovat tärkeitä myös yhteistoimintakykymme (ja avun vastaanotto-kykymme) kehittymisen näkökulmasta. Viime vuosina on hyötynyt ammennettu erityisesti ISAF-operaatioissa Afganistanissa.



Valtiojohtomme viimeaikaisten linjausten mukaan Suomi osallistuu vahvasti EU:n vakauttamistoimiin Afrikassa. Suomi osallistuu Malin ja Somalian koulutusoperaatioihin sekä Somalian ruokakuljetusten turvaamiseen merivoimien alussuojausosastolla. Operaatioiden tavoitteena on erityisesti alueen omien turvallisuusviranomaisten toimintakyvyn kehittäminen sekä sitä kautta kriisien laajenemisen ennaltaehkäisy. Näillä kaikilla toimilla on myös humanitaarinen ulottuvuutensa.

Afganistanin ISAF-operaatio on tulossa päätökseen vuonna 2014. Turvallisuusvastuu siirretään siihen mennessä kokonaan Afganistanin omille viranomaisille. Jatkossa kansainvälisen yhteisön roolina on tukea eri keinoin Afganistanin turvallisuusviranomaisia vakauden ylläpitämisessä. Tuen ja sotilaallisen läsnäolon tarve jatkuvat vuoden 2014 jälkeenkin.

Kuluvan vuoden kansallisesti merkittävin joukkokontribuutio on valmistautuminen paljoojan johtovastuun ottamiseen UNIFIL-operaatioissa vuosina 2013 – 2015.

Hyvät kuulijat,

Näissä operaatioissa palvelee päivittäin satoja rauhanturvaajia, miehiä ja naisia, jotka kantavat Suomen lippua hihassaan ja edustavat yhteiskuntaamme sekä arvojamme osana

kansainvälistä yhteisöä. Samalla he toimivat myös Suomen turvallisuuden hyväksi.

Sotilastapaturma-asiat ovat olleet julkisuudessa viime vuosina useaan eri kertaan ja on esitetty kysymys, pitääkö Suomi huolta rauhanturvaajistaan heidän kotiinpaluunsa jälkeen? Tämä kysymys tulee ottaa vakavasti. Jokaisen rauhanturvaajan ja hänen omaisen, samoin kuin asevelvollistemme ja heidän omaisten, on kyettävä luottamaan siihen, että yhteiskunta kantaa vastuunsa myös ikävissä tilanteissa.

Olemme omalta osaltamme käynnistäneet toimenpiteitä kriisinhallintaan osallistuvien sotilaiden tukemiseksi ennen operaatiota, sen aikana ja operaation jälkeen. Kokonaisvaltaisen lähestymistapa, etenkin kriisinhallinnan veteraanien aseman kehittäminen operaatioiden jälkeen, edellyttää yhteistyötä yli hallinnonrajojen.

Syksyllä 2011 Valtiokonttorin pääjohtaja asetti Sotilastapaturma-asiain neuvottelukunnan, jonka tehtävänä on pohtia kriisinhallintatehtävissä palvelevien turvan riittävyttä ja mahdollisia lainsäädännön muutostarpeita. Siinä ovat edustettuina keskeiset tahot eli Valtiokonttori, (jolla on vastuu korvauskysymyksissä), puolustusvoimat, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, puolustusministeriö ja HUS, (joka vastaa varsinaisesta hoidosta). Myös rauhan-



turvaajaliitto on kehittänyt vertaispalveluja kotiutuneille sotilaille. Yhteistyö on sujunut kiitettävästi ja tulokset ovat olleet lupaavia.

On huomattava, että sotilastapaturmalainsäädäntö ja kehityksen alla olevat yhteistyömuodot koskevat myös rauhanturvaajien psykososiaalisen tuen kehittämistä ja asevelvollisten loukkaantumisia palveluksessa. Sotilastapaturmissa palveluksessa olevilla on täyskustannusvastuuseen perustuva oikeus hoidon saamiseen.

Sotilastapaturma-asiain neuvottelukunnassa on käsitelty myös sairaa- ja veljeskotien mahdollista käyttämistä kriisinhallintajoukoissa vammautuneiden kuntoutukseen. Tässä sairaa- ja veljeskotien erityisosaamista voidaan käyttää hyväksi. Valtiokonttori onkin kuluvan vuoden aikana aloittamassa kokeilua muutaman sairaaja veljeskodin kanssa, joiden osaaminen voisi vastata parhaiten mahdolliseen hoitotarpeeseen.

Kokeiluun osallistuvat Kauniala, Kitinkanus, Kyyhkylä ja Laitila. Kokeilu aloitettaisiin kuntoutusta vaativien, kriisinhallintatehtävissä vakavasti loukkaantuneiden osalta. Samaa toimintamallia voitaisiin käyttää jatkossa myös loukkaantuneiden varusmiesten osalta. On huomattava, että kokeilun kustannukset katetaan sotilastapaturmavakuutuksen määrärahoista, joten järjestely ei rasita osaksikaan sotainvalidi- ja veteraanikuntoutukseen varattuja määrärahoja.

Bästa åhörare,

De svenskspråkiga veteranerna omhänder-

tas också. Kauniala veteransjukhus i Grankulla ansvarar redan i dag för stödet till alla de krigsveteraner som bor i Sverige och sjukhuset kan även betjäna krishanteringsveteraner. Vi har också diskuterat inom Nordefco, om möjligheten för andra nordiska veteraner att utnyttja vårt kunnande. Ifall detta förverkligas finns det flera möjliga vårdhem också i svenska bygden.

Bästa kursdeltagare,

Vår omgivning är i dag stabil och vårt samhälle är tryggt. Försvarsmaktens kapacitet står på en god nivå, och man har kunnat utveckla försvaret långsiktigt. Vi kan också erbjuda mycket i multinationellt försvarssamarbete och krishantering. Vår säkerhetspolitiska linje åtnjuter respekt. På denna grund är det bra att bygga också framtidens försvar.

Försvarskursverksamheten är av central betydelse med tanke på vårt totalförsvar, dvs. i dagens läge utvecklandet av samhällets övergripande säkerhet och förmåga att tåla kriser. Ni erbjuds nu ett ypperligt tillfälle att diskutera arrangemangen i fråga om samhällets yttre och inre säkerhet. Jag gratulerar er, ärade kursdeltagare, till att ni har valts till denna omtyckta kurs och önskar er en givande försvarskurs.

**Onnittelena teitä, arvoisat kurssilaiset siitä, että olette tulleet valituiksi tälle halutulle kurssille ja toivotan teille antoisia viikkoja maamme kokonaisturvallisuuden järjestelyjen parissa.** ☺

**Kenraali Ari Puheloinen**

Puolustusvoimain komentaja

# Puolustusvoimain komentajan tervehdys

205. Maanpuolustuskurssin avajaisissa Helsingissä 4. maaliskuuta 2013

**Herra ministeri,  
Arvoisat 205. Maanpuolustuskurssin osanottajat ja kummikurssin edustajat,  
Hyvät naiset ja herrat,**

**Herr minister,  
Ärade deltagare i 205:e försvarskursen och representanter för fadderkursen,  
Mina damer och herrar,**

Puolustusvoimat on järjestänyt valtakunnallisia maanpuolustuskursseja runsaan 50 vuoden ajan. Tarkoituksena on perehdyttää osallistujat maamme kriisivalmiuksiin ja kokonaisturvallisuuden kysymyksiin laajasta yhteiskunnallisesta näkökulmasta lähtien.

Turvallisuudesta on tullut käsite, joka on nykyisin elämänpiirissämme joka päivä läsnä eri tavoin muun muassa yksilön, yhteiskunnan ja valtioiden näkökulmasta katsottuna. Turvallisuuden monitahoinen kenttä on jatkuvassa muutoksessa. Onkin ilahduttavaa, että maanpuolustuskurssien sisältö on aina voitu pitää niin sanotusti ”ajassa kiinni”, mikä osaltaan selittää kurssien suosiota ja arvostusta.

Arvoisat kuulijat,

Kansainvälisen puolustusyhteistyön laajenevista tarpeista puhuttaessa mainitaan usein, että keskinäisriippuvuudet ovat kasvaneet, koska puolustusmateriaalin hankinta- ja käyttökustannukset ovat nousseet niin suuriksi, että yhteistyö kahden tai useamman maan välillä on tullut välttämättömäksi. Tämä pitääkin paikkansa, mutta yhteistyötarpeiden taustalla on myös toinen syy, joka on havaittu jo paljon aikaisemmin. Se on puolustusteollisuuden kansainvälistyminen ja verkottuminen. Niinpä esimerkiksi asejärjestelmä, joka perustuu



kotimaiseen innovaatioon, suunnitteluun ja tuotantoon, saattaa sisältää suuren määrän komponentteja, joiden kohdalla ollaan täysin riippuvaisia ulkomaisesta valmistuksesta. Kotimainen tuotanto tässä ei siis ole yhtä kuin omavaraisuus. Kun vielä otetaan huomioon sidokset, joita puolustusvoimilla on hankkimamme kaluston elinjaksojen aikana valmistajamaihien, voidaan täydellä syyllä sanoa, että puolustusmateriaalin omavaraisuudelle on rajoituksensa. Näin on ollut ennenkin.

Kriisiaikoja ajatellen edellä sanotusta seuraa vaatimuksia huoltovarmuudelle ja ulkomaiden yhteyksien toimivuudelle sekä puolustusvoimien toimintakyvyn ylläpidolle. Yhteyk-





sien turvaaminen kriisiaikana on sotilaallisen maanpuolustuksen keskeisiä tehtäviä, ja huoltovarmuutta voidaan rakentaa varastoimalla kriittisiä komponentteja, mikä tietysti vaatii rahaa. On myös alueita, jotka on kaikissa tilanteissa pidettävä omissa käsissä. Osaaminen on yksi niistä. Hallinnassa on mahdollisimman laajasti oltava ulkomaistakin alkuperää olevan kaluston teknillinen osaaminen, järjestelmien integraation, huollon ja korjauksen osaaminen - mutta ennen kaikkea täydellinen kaluston käytön osaaminen.

Kun Suomessa keskustellaan pohjoismaisesta sotilaallisesta yhteistyöstä (NORDEFECO), painottuu näkökulma usein materiaaliasioihin ja kaluston yhteishankintoihin. Tarkastelua on kuitenkin välttämätöntä avartaa, koska kalusto on vain väline. Laajemmin ajatellen kyse on kokonaisuuksista, jotka muodostuvat välineistä, niiden käyttäjistä, heidän osaamisestaan, toimintakyvystään sekä vaikuttavuudesta. Kyse on suorituskyvyistä.

Suorituskyvyt ovat Suomen kannalta keskeinen asia. Niiden suhteen voidaan pohjoismaisessa yhteistyössä nähdä useita ulottuvuuksia. Eräs ulottuvuus on se, millaisiin tehtäviin yhteistyöllä tähdätään; onko se suunnattu palvelemaan rauhan ajan normaaliolojen jokapäiväistä toimintaa ja kriisinhallintaoperaatioita

tai toisena ääripäänä puolustusvoimien operatiivista yhteistyötä poikkeusoloissa? Toinen ulottuvuus on yhteistyön laajuus; katetaanko sillä yksittäisiä toimintoja, kuten harjoituksia, vai koskeeko se kokonaisia suorituskykyalueita, esimerkiksi vaikkapa ilmapuolustusta? Yhteistyön tavoitteiden asettelu on tässä maakohtaisesti joustavaa. Suomen puolustusvoimien perimmäisenä tavoitteena on saada hyötyjä, jotka palvelevat sotilaallisen maanpuolustuksen suorituskykyä tai niiden osa-alueita sekä niihin sisältyvää osaamista, tiiviisti sanottuna: sotilaallista puolustuskykyä.

Suomen puolustusvoimissa toistaiseksi saavutetut pohjoismaisen yhteistyön konkreettiset tulokset ovat ennen kaikkea toiminnallisia. Niitä ovat muun muassa ilma- ja meritilannekuvan tietojen vaihto, yhteispohjoismainen harjoitussuunnitelma vuosille 2012-16, maavoimien ilmatorjunnan ja tykistön yhteisharjoitukset, merivoimien yhteiset harjoitukset, sukeltajayhteistyö ja miinantorjunnan tiedonvaihto, ilmavoimien rajat ylittävät harjoitukset, kriisinhallintaoperaatioita palveleva yhteistoiminta kuten ns. improvisoitujen räjähteiden raivaaminen, operaatioiden huoltokuljetukset ja muut huollon toiminnat.

Tämä saavutettujen tulosten luettelo on laadittu Suomen näkökulmasta. Esimerkiksi

Ruotsilla ja Norjalla vastaava luettelo on toisennäköinen, koska siihen sisältyy myös sellaisia kahdenvälisiä alueita, joissa Suomi ei ole mukana. Suomen kannalta katsottuna ei mainitsemistani tuloksista ole saatu suuria rahallisia säästöjä. Sen sijaan puolustusmateriaalin puolella on tähän mennessä ollut merkittävää rahallista hyötyä siitä, että Suomi on voinut hankkia Ruotsilta ja Norjalta käytettyjä mutta hyväkuntoisia telakuorma-autoja ja kuljetuspanssarivaunuja. Näin siis ylijäämäkaluston kohdalla, mutta entä laajat uuden kaluston yhteishankinnat? Ne näyttävät olevan haastavinta yhteistyöaluetta, koska muun muassa teollisuuspolitiikassa, lainsäädännössä, budjetoinnissa ja suunnittelun aikajänteissä sekä suhtautumisessa kilpailutukseen on kansallisia eroja. Syvempi yhteistyö vaatisi poliittisia ratkaisuja, jotta toimintaperiaatteita ja -tapoja voitaisiin sovittaa yhteen. Lisäksi eri maiden puolustusteollisuusyritysten käsissä on se, löytävätkö ne erikoistumisen tai työnjaon mahdollisuuksia, sillä ne ovat useilla alueilla toistensa kilpailijoita. Merkittäviä yhteisten hankintojen mahdollisuuksia on toki olemassa silloin, kun isot järjestelmät vanhentuvat eri maissa samanaikaisesti, ja jos löydetään yhteisiä ratkaisuja, mukaan lukien hankinnat pohjoismaiden ulkopuolelta.

Palaan vielä alussa mainitsemani suorituskykyjen ja osaamisen tärkeyteen. Suomen puheenjohtajakaudella pohjoismaisessa puolustusyhteistyössä tänä vuonna on tarkoitus siirtää toteutusvaiheeseen mahdollisimman paljon sellaisia yhteistyöprojekteja, jotka tähän asti ovat olleet selvitysvaiheessa. Suorituskyky-yhteistyötä varten tarvitaan tavoitesuunnitelma eri alueista kiinnostuneiden maiden välillä. Sellaisen laadinta nykyistä pidemmälle ajalle onkin Suomen erityinen tavoite tänä vuonna. Sen sijaan sotilaallisen maanpuolustuksen keskeisten osaamisalueiden yhdistäminen kahden tai useamman maan välillä perustuen maakohtaiseen erikoistumiseen on haasteellisempi asia. Kyse olisi silloin siitä, että esimerkiksi Suomen puolustusvoimilla ei olisi jotain keskeistä suorituskykyä lainkaan, vaan se olisi toisella valtiolla ja tarvittaessa meidän käytettävissämme. Vastaavasti jokin toinen osaamisalue olisi puolestaan Suomen hallussa ja tarvittaessa toisen käytössä. Tästä käytetään Euroopan unionin piirissä termiä sharing. Suomen puolustusvoimat voi soveltaa tätä ajatusta rauhan ajan harjoitustoiminnassa, mutta sotilaallisen puolustuksen järjestelyssä tällainen yhteistyö ei tällä hetkellä ole näköpiirissä. Sen sijaan oman osaamisen ja kansainvälisen yhteensopivuuden täydentäminen yhteistyöllä on mitä



tervetulleinta ja realistisinta. Siitähän edellä luettelemisani yhteistyön tähänastisissa tuloksissakin juuri on kysymys.

Kun kyse on yhteistoiminnasta eikä esimerkiksi sopimuksiin perustuvista sitoumuksista, on selvää, että voimme laskea pohjoismaisella yhteistyöllä saavutettavien tulosten taloudellisten hyötyjen varaan eri yhteistyöalueilla vasta sitten, kun ne ovat todellisuutta. Mutta tähän tarvitaan aikaa ja malttia. Ja on syytä erikseen mainita, että Suomen puolustusvoimien tämän vuosikymmenen ja ensi vuosikymmenen alun rahoitushaasteita ei ratkaista pohjoismaisella yhteistyöllä. Siihen tarvitaan muut kansalliset ratkaisut.

Arvoisat kuulijat,

Edellä sanottu on realismia. Realismia on myös se, että pohjoismainen yhteistyö on kehittynyt varsin pitkälle verrattuna muihin maihin, vaikkakin esimerkiksi Alankomaiden ja Belgian välillä on joitakin vielä pidemmälle meneviä yhteisiä järjestelyjä. Tässä suhteessa voimme olla pohjoismaiseen yhteistyöhön tyytyväisiä. Realismia on niin ikään, että pohjoismaisen yhteistyön tuloksena voidaan yhdessä tehdä työtä paremmin, laadukkaammin, kustannustehokkaammin ja saavuttaa myös rahallista säästöä, vaikkakaan ei viime mainittua kaikilla yhteistyöalueilla. On oltava valmiutta kompromisseihin. Kaikkea ei voi saada, mitä haluaa,

ja tuloksia kannattaa verrata siihen, mitä itse olisi voitu saada aikaan ilman tätä yhteistyötä. Pohjoismaisen yhteistyön hyödyt ovat niin merkittäviä, että yhteistyötä kannattaa ja pitää syventää. Se tuottaa puolustuskykymme täydennystä. Mutta haettaessa ratkaisuja puolustusvoimien ajankohtaisiin rahoitushaasteisiin on syytä varoa kohdistamasta ylimitoitettuja odotuksia kansainväliseen puolustusyhteistyöhön.

Bästa deltagare i försvarskursen,

När jag under årens lopp har hållit flera öppningsanföranden vid försvarskurserna, kommer jag ofta på tanken då jag skriver de här talen att nämna så här i slutet att det inte kommer att saknas aktuella samtalsämnen på kursen. Jag har dock medvetet aktat mig för att göra det här omnämmandet till någon slags kliché. Men när man tänkar närmare, märker man att det är verklighet. Det dyker alltid upp aktuella intressanta ämnen vid tiden för kurserna. Det här fenomenet är enligt min mening ett bevis på hur omfattande och aktuella ämnen totalförsvaret och den övergripande säkerheten är och i hur hög grad de berör oss alla. Så är det även på den här kursen.

**Jag önskar er en trevlig försvarskurs.**

**Toivotan teille hyvää maanpuolustuskurssia.**



**Kenraali Harald Sunde**

Norjan puolustusvoimien komentaja

# Security Challenges in the High North

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen esitelmätilaisuudessa Helsingin yliopiston juhlasalissa 14.3.2013

## I. Introduction

The Arctic has always been important to Norway. In 2005, the Norwegian government declared that the High North should be Norway's most important strategic priority area in the years to come.

During the cold war, the High North was highly militarised, but the situation has changed completely and tension has been replaced by détente. Today, the High North can be described as an area of low tension, moderate military activity and constructive dialogue between Arctic nations, including Russia. Combined with this overall positive trend, new challenges have emerged, related to issues like climate change, new maritime transport routes, energy security, search and rescue, and sustainable exploitation of resources. Although, mostly civilian in nature, these challenges may also have security implications.

Norway welcomes new commercial opportunities in the High North, and we must take advantage of these new prospects. Despite the renewed attention to the region and to the new opportunities associated with it, we do not see any race for resources, contrary to what many people seem to think. Exploiting the anticipated

oil- and gas reserves are costly and the future prospects for the oil and gas market will determine if the huge investments required can pay off. Recent knowledge of considerable shale oil and gas reserves in North America and elsewhere could actually make investments in the Arctic far less profitable.

## II. Security challenges in a short term perspective

The strategic importance of the High North today is considerably different from what it was during the Cold War. The interest is however increasing, mainly because of new opportunities stemming from the receding ice coverage in the Arctic Ocean, but also because of the region's strategic military importance to Russia.

### 1. The role of Russia

Today the relationship with Russia is good and constructive. For several years, the main drivers have been the common opportunities and challenges we share in the High North. Despite a few incidents over fishing rights over the years, these have not spilled over to other areas of cooperation, or escalated into more serious disputes. To me this is a good example of a relationship that works and where pragmatic politics takes priority over underlying problems.

In the military field, we work closely with Russia in a number of areas. We now conduct joint exercises in areas like search and rescue at sea, and naval operations. I believe that cooperation, increased transparency and insight build trust. Trust that will help us avoid unnecessary misunderstanding and suspicion.

Oheinen artikkeli on tiivistelmä Norjan puolustusvoimien komentajan, kenraali Harald Sunden, esitelmästä Maanpuolustuskurssiyhdistyksen esitelmätilaisuudessa Helsingin yliopiston juhlasalissa 14.3.2013

Esitelmä kokonaisuudessaan on luettavissa Maanpuolustuskurssiyhdistyksen internetsivuilla

[www.maanpuolustuskurssiyhdistys.fi](http://www.maanpuolustuskurssiyhdistys.fi)



Based on what I have said, we consider the High North as a stable area with low tension, and with a relationship to Russia characterised by constructive cooperation. At the same time, The High North is an area of considerable strategic importance to Russia. Looking at our neighbour today, I see a country with significant military potential, re-building its capabilities from the collapse of the Soviet Union. The process of Russian military reform is clearly seen as an important part of re-establishing Russia as a global power with regional responsibilities and interests to defend. Like most countries in the West, the Russian Armed Forces are being transformed to meet new security challenges. President Putin has earlier declared that the nuclear deterrent, naval vessels, aircraft, air defence systems, command, control and reconnaissance systems will be prioritised.

Over the past years we have seen increased air activity from Russia along the Norwegian coast. We do not regard this air activity as directed against Norway, but as part of Russia's strategic training and demonstration of capability.

Russia published in 2008 an Arctic Strategy for the period up to 2020. Here, the Northern Fleet is given the responsibility of protecting Russian oil and gas installations in the Russian Arctic. Russia is also planning to establish a so called Arctic Brigade on the Kola-peninsula. We believe this in reality means an upgrade of

the current 200 Motorized Infantry Brigade at Pechenga with new equipment and capabilities, rather than the establishment of a new brigade.

We see a tendency that Russia favours bilateral cooperation and security agreements from multinational organisations like EU and NATO. For Norway however, the NATO Alliance remains the cornerstone of our security. Although we have a good bilateral relationship with Russia, we try to promote contacts and activities within a wider multilateral framework.

For Norway, Allied interest and presence in the High North is an essential part of our security thinking. By this, I mean regional knowledge, situational awareness, intelligence sharing, and regular training and exercise activity. The presence of other NATO-countries in the High North could also facilitate increased cooperation with Russia, but this view is unfortunately not shared in Moscow.

## 2. International law and delimitation issues

All five Arctic littoral states: Russia, Canada, the United States, Denmark and Norway issued in 2008 a joint statement, known as the Ilulissat Declaration, committing them to settle territorial claims diplomatically, using existing legal mechanisms. In spite of potential friction between littoral states e.g. on the issue of maritime border delimitation, it is unlikely



that these issues will develop into any serious security challenge involving the use of force between states.

To sum up, I would say that in a short term perspective, the security challenges we could face could be related to unexpected and provocative military activity and to the possibility of deteriorating relations between Russia, the United States and NATO. Although unlikely, the possibility of friction related to disagreement over the right to resources and to border delimitation issues can neither be completely discarded.

## III. Security challenges in a long term perspective

In a long-term perspective, beyond the next 10 years, as the polar icecap has receded even more, we will be facing other security challenges as the region is becoming more and more accessible.

One of the driving forces of the renewed focus on the High North is climate change, but most likely we will not see the full consequences of this change until 20-30 years from now. We will then be faced with new opportunities for commercial activity and exploitation of the rich energy reserves under the Arctic Seabed. According to some studies, the Arctic has one of the largest unexplored petroleum reserves in the world.

The increased global demand for energy will

most likely make it more profitable to exploit oil and gas fields in the Arctic. It is also likely that Russia will continue to strengthen its presence and position in the region. It has to be said however, that the development of shale oil and gas fields elsewhere in the world, could severely affect the profitability of petroleum extraction in the Arctic.

In a long-term perspective, we will be facing alternative routes of transportation between North America, Europe and Asia. Russia in particular is eager to open up the Northern Sea Route for trade purposes. The shortest passage for sea transport from Asia to Europe will thus go via the Barents- and the Arctic Ocean. New and shorter sailing routes lead to completely new prospects for co-operation, both between nations bordering the Arctic and other interested nations. It means that China may become an important future shipping nation in the High North.

In addition to oil, gas and mineral resources, the Arctic contains one of the largest fish stocks in the world. There are also substantial mineral resources on shore in the region, and we will probably see a considerable increase in transportation in and out of the area, generating increased economic activity.

The danger of large scale military confrontation in the High North seems unlikely, even in a long-term perspective. No actor however, would probably exclude the potential of



limited conflicts or episodes caused primarily by disputes over natural resources, first and foremost energy. There is always a possibility that international competition for energy reserves may develop into military confrontation, especially in case of global energy shortages.

In a long-term perspective, broader geopolitical problems could also impact on established cooperation in the Arctic. These potential problems will most likely have to do with the engagement of the United States, its relationship to Russia and the latter's ambitions as a key Arctic state. How the Arctic states decide to handle China's increasing interest in the North will also be of great importance.

The United States, in particular, is promoting the idea of an open Arctic Council, whereas Russia vigorously defends the privileged position of Arctic littoral states. Russian actors seem to have grown accustomed to the idea of an Arctic regional cooperation where the Arctic littoral states are in the driver's seat. Consequently Russia remains uncomfortable in considering the Arctic as a zone for international relations, with involvement of non-Arctic states and organisations like China and the EU.

Another factor which cannot be totally ignored is the persistent danger of terrorism. This threat is likely to increase as commercial

activity expands in the region. I would say that attacks against on-shore installations are more likely than attacks off-shore, but the most exposed targets are probably ships. Valuable cargo on merchant liners and cruise ships could be tempting targets for capable terrorist groups.

#### IV. Norway and the role of the Norwegian Armed Forces

Military presence and routine military activity do not threaten the stable security situation in the High North – on the contrary. Moreover, military assets constitute important capacities with regard to surveillance, situational awareness and support to search-and-rescue operations.

Norway, like the other Arctic States, has several interests to protect in the High North. Considering the potential for security challenges in the region, routine military presence is an important element in safeguarding these interests. There is no threat to Norwegian territorial integrity today. I believe that shared interests among the Arctic states by far outweigh any conflict of interest.

The Norwegian Armed Forces play an important role in the High North. They provide intelligence and surveillance, exercise sovereignty and authority, and contribute to crisis management. We must be sure that we

have forces capable of preventing and managing incidents and limited crisis situations on Norwegian territory and adjacent areas. Hence, we are constantly investing in our defence.

Since we are controlling an ocean area 6-7 times the size of our mainland, we have especially focused on our Air Force, Navy and Coast Guard. The Coast Guard continuously exercises authority in northern waters, and executes both military and civilian tasks. Our upcoming acquisition of new fighter aircraft, the F-35, is a part of this overall investment. We have also started the process of evaluating our submarine capability post 2020. Furthermore, the old operational headquarters structure was closed down and a new national joint operational headquarters was established north of the Arctic Circle.

Our National Armed Forces are primarily built and organised for the defence of Norway, but the capabilities of our forces are however well suited for operations abroad. They are flexible, interoperable with those of our Allies, small in numbers, but high in quality.

The five littoral states agree that Arctic issues should be discussed and resolved in the Arctic Council, except issues of national security and security policy. Russia sees no role for the EU or NATO in the Arctic, and today, NATO activities in the region are quite limited.

#### V. A role for NATO?

So what about NATO? Is there a role for the Alliance in the High North? For me, the answer is yes. Clearly, with four Arctic littoral states being members, it would be remarkable if this region was exempted from NATO's area of interest. A renationalisation of Allies' security policy must be avoided. Therefore, the Alliance must play a more credible and visible role in raising NATO's profile also in the High North.

NATO presence on the territory of Allies should not contribute to increased tension. The challenge will be to devise policies that take care of fundamental Western security interests, while at the same time recognizing Russian concerns. Key words here would be confidence building, cooperative activities and the development of common procedures.

In dialogue with my Russian colleagues, I have been very clear to underline Norway's

and NATO's right to train and exercise on the territory of Allies. Through military presence in peace time, we also avoid that such presence in a crisis situation could lead to unnecessary escalation. Increased focus on the High North could therefore be an excellent opportunity for NATO to engage in political and military confidence building and cooperative ventures with Russia.

Situational awareness and understanding is always a key to manage a crisis. NATO must therefore be familiar with relevant political-military issues in the High North. In the process of shaping the new Allied Command Structure, Norway has taken an initiative to connect national operational headquarters closer to NATO commands. We believe this is good use of national resources at a time when we seek to uphold the level of ambition, while reducing the number of headquarters and personnel.

Based on the arguments I have just presented, I believe that NATO should increase its focus on the High North. This should both be related to potential security challenges and to opportunities for cooperation.

#### VI. Concluding remarks

To conclude, the primary mission of the Norwegian Armed Forces is at home. Focusing on the High North, protecting our rights and interests in our own neighbourhood is priority number one. That is also the rationale for our defence transformation and our capability development.

Security challenges in the High North are at the top of the Norwegian government's policy agenda. We must prevent a re-militarisation of the area, but in my view, predictable military presence should be seen as a stabilising factor in the High North, not the opposite.

NATO will continue to be a cornerstone in Norwegian security. I also believe the Alliance will remain the primary multilateral security forum for dialogue between the US and Europe. A more active role for NATO in the High North must balance the signal of solidarity with cooperation, and lay the ground for interaction with Russia.

**Thank you for your attention!**



Pääministeri Jyrki Kataisen puheenvuoro

# Enemmän puolustusta Eurooppaan – enemmän Eurooppaa puolustukseen

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen vuosikokouksessa 18.huhtikuuta 2013

**K**eskustelu EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) ja puolustusyhteistyön tiivistämisestä on vilkastunut viime aikoina. Tähän on useita syitä.

Joulukuussa 2009 voimaan tullut Lissabonin sopimus loi puitteet EU:n ulkoisen toiminnan vahvistamiselle ja unioniin kohdistuneet odotukset kansainvälisenä toimijana ovat kasvaneet. Myös Yhdysvallat odottaa Euroopan kantavan enemmän vastuuta lähialueidensa kriisien hoidosta. Samanaikaisesti jäsenmaiden kansalliset puolustusmäärärahat ovat supistuneet ja puolustusmateriaalikustannukset nousseet.

Vuonna 2001 jäsenmaat käyttivät puolustukseen 251 miljardia, 2011 summa oli 194 miljardia. Yhdelläkään EU-maalla ei ole juurikaan varaa kasvattaa puolustusbudjettejaan. Siksi

meidän on mietittävä, miten käytössä olevat rahat kulutetaan viisaammin. On selvää, että välttämättömien suorituskykyjen kehittäminen ja ylläpitäminen yksin on erityisen vaikeaa pienille Suomen kaltaisille maille. Siksi yhteistyö on täysin välttämätöntä.

Turvallisuushaasteet ovat aikaisempaa monimuotoisempia ja vaikutuksiltaan laajalajaisia. Esimerkiksi Malin osalta haasteena on ollut maan tilanteen vakauttaminen kuin myös konfliktin leviämisen estäminen naapurimaihin. Kyseessä on siis koko alueen turvallisuustilanne ja sen heijastuminen myös Eurooppaan. Samalla tulee myös varautua uudentyyppisiin turvallisuushäiriöihin, kuten esimerkiksi kyberhyökkäyksiin.

Turvallisuushäiriöihin vastaaminen ja pienentyvien puolustusbudjettien paine ohjaavat

## Maanpuolustuskurssiyhdistyksen vuosikokous 18. huhtikuuta 2013

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen vuosikokous pidettiin Helsingin yliopiston juhlasalissa 18.4.2013 kello 17.30 alkaen. Paikalla oli noin 500 yhdistyksen jäsentä. Ennen varsinaista kokousta puhui pääministeri Jyrki Katainen aiheesta "Enemmän puolustusta Eurooppaan – enemmän Eurooppaa puolustukseen". Esitelmän jälkeen puheenjohtaja Kari Jordan jakoi kuulijoille puheenvuoroja ja keskustelu kävi vilkkaana.

Vuosikokouksen puheenjohtajaksi valittiin hallituksen puheenjohtaja Peter Fageräs, jonka johdolla vuosikokousasiat käytiin joutuisasti, mutta perusteellisesti läpi. Vuosikokous hyväksyi vuoden 2012 vuosikertomuksen ja ti-

linpäättökseen sekä myönsi hallitukselle vastuu- vapauden vuodelta 2012. Hallituksen vuodelle 2013 valmistelemat toimintasuunnitelma sekä tulo- ja menoarvio hyväksyttiin muutoksitta. Yhdistyksen jäsenmaksua nostettiin 30 eurosta 35 euroon vuonna 2014. Käsiteltiin myös yhdistyksen sääntömuutosehdotus, joka hyväksyttiin tässä kokouksessa ensimmäisen kerran, toinen käsittely on syyskokouksessa 31.10.2013. Hallituksen esityksestä pitkäaikainen yhdistyksen puheenjohtaja, presidentti Pekka Hallberg kutsuttiin kunniapuheenjohtajaksi.

Vuosikokouksen jälkeen jaettiin apurahoja ja tunnustuspalkintoja Päiviö Hetemäen ja Nils Eduard von Veh'n rahastoista.



jäsenmaita tiiviimpään yhteistyöhön: Me tarvitsemme enemmän puolustusta Eurooppaan ja enemmän Eurooppaa puolustukseen.

Viimeaikaisen kehityksen tuloksena jäsenmaiden kiinnostus unionin turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kehittämiseen ja puo-

lustusyhteistyön tiivistämiseen on kasvanut. Tämä näkyy jo nyt esimerkiksi yhteistyössä, jota harjoitetaan sotilaallisten suorituskykyjen yhteiskäytössä ja jakamisessa (nk. pooling and sharing). Tämä on toistaiseksi ollut pienten askelten politiikkaa, mutta suunta on oikea.



Apurahojen ja tunnuspalkintojen vastaanottajat vasemmalta oikealle: toiminnanjohtaja Tuija Nummela, pelastusylitarkastaja Matti Virpiaro, majuri Tommi Lappalainen, everstiluutnantti Jarmo Kiiikka, kapteeni Juha Tuominen ja kasvatustieteiden maisteri Johanna Anttonen.



Yhteistyön syventämistä pohditaan nyt myös laajemmin päämiesten viime joulukuun Eurooppa-neuvostossa antaman toimeksiannon pohjalta. Tarkastelussa on kolme kokonaisuutta: unionin turvallisuus- ja puolustuspolitiikan yleinen kehittäminen, suorituskyky-yhteistyön tiivistäminen edelleen sekä eurooppalaisen puolustusteollisuuden ja -markkinoiden kehittäminen.

Näitä kaikkia tulisi kehittää pitkäjänteisesti, jotta Eurooppa voi ottaa vastuun omasta ja kansalaistensa turvallisuudesta ja olla uskotta-

Pelastusylitarkastaja Tom Tallberg oli estynyt tilaisuudesta:

”Yllättyneenä kiitän saamastani tunnustuspalkinnosta. Hämmäntyneenä luin tunnustuspalkinnon perusteluja ja totesin, että perusteluissa mainitut teot ovat työtäni. Totta on, että me täällä Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa kehitimme Pohjois-Suomen valmiustoimikunnan työskentelyä ja halusimme sille aktiivisemman otteen, jota on toteutettu mm. yhteiskunnan turvallisuusstrategian jalkauttamiseen liittyvässä työssä.

Samoin uudistimme alueellisen maanpuolustuskurssien sisältöä, sekä kurssitarjontaa

va turvallisuuspoliittinen toimija lähialueillaan ja laajemmin. On tärkeää, että yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kehittämiseksi ja puolustusyhteistyölle annetaan strategista ohjausta.

EU:n kriisinhallintakyvyn vahvistaminen edelleen on oleellinen osa yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kehittämistä. Suomi on osallistunut lähes kaikkiin EU:n kriisinhallintaoperaatioihin. Haluamme olla aktiivisesti mukana niin sotilaallisissa kuin siviilikriisinhallinnassa myös jatkossa.

jatko- ja erikoiskurssien osalta. Uudistus ja kehittämistyö eivät olisi olleet mahdollista, ellei ylijohtaja Terttu Savolainen olisi uskonut ja luottanut siihen näkemykseen, joita hänelle olen esittänyt. Ilman sitä luottamusta kehitystyö ja uudistukset olisivat jääneet toteutumatta. Samoin haluan kiittää viestintäpäällikkö Ulla Karppista siitä, että hän on toiminut erinomaisena keskustelukumppanina testatessani ajatuskulkujani varautumisen kehittämiseen liittyvässä työssä.

Paljon kiitoksia, tunnustus valaa uskoa jatkaa valitulla tiellä!

*Tom Tallberg*”



Operaatiot ovat kehittymässä vaativampaan suuntaan ja uudenlaisia kriisinhallintavalmiuksia tarvitaan. EU:n tulee voida vastata kriisitilanteisiin nopeasti ja tehokkaasti. Tähän liittyy myös kysymys taisteluosastojen käytettävyyden lisäämisestä.

EU:n tulee myös hyödyntää kaikkia käytössään olevia politiikkavälineitä kriisialueiden tarpeiden mukaan. Kriisinhallinta on pääsääntöisesti lyhytkestoiseksi tarkoitettua toimintaa, jota voidaan täydentää esimerkiksi EU:n kehitys- ja kauppapolitiikan keinoin. EU:n käytössä olevat politiikkavälineet ovat laajemmat kuin yhdelläkään jäsenvaltiolla. Tämän tulee myös näkyä toiminnassamme kriisialueilla.

Suorituskyky-yhteistyö on myös alue, jossa tarvitaan enemmän Eurooppaa. Eurooppalaisilla valtioilla on käytössään vain yhden suorituskyvyt. Jäsenmaiden välinen yhteistyö on välttämätöntä, jotta voimme turvata kansalliset suorituskykyt nykyisessä määrärahopaineissa.

Läpinäkyvyyden lisääminen eri tasoilla tehtävässä suorituskykytyössä on tärkeää, jotta voidaan maksimoida yhteistyön hyödyt ja välttää päällekkäisyyksiä. Tätä työtä tehdään kansallisesti, EU:n ja Naton piirissä sekä alueellisesti (esim. pohjoismaisessa puolustusyhteistyössä NORDEFCO:ssa).

Jäsenmaiden välisen suorituskyky-yhteistyön tiivistämiseksi tarvitaan sekä poliittista ohjausta että konkreettisia korkean profiilin hankkeita. Mahdollisina uusina yhteistyöalueina on mainittu esimerkiksi kyberturvallisuus, meriturvallisuus, lennokit ja avaruus. Näissä tarvitaan lisää eurooppalaista osaamista ja yhteistyötä.

Kysynnän ohella tulee kiinnittää huomiota tarjontaan. Suorituskyky-yhteistyön tiivistäminen edellyttää myös eurooppalaista teollisuutta, joka kykenee tuottamaan tarvitsemiamme suorituskykyjä.

Komission ehdotuksia eurooppalaisen puolustusteollisuuden ja -markkinoiden kehittämiseksi odotetaan lähiaikoina. Tällä hetkellä Euroopan markkinat ovat hajanaiset, mikä tarkoittaa korkeampia kustannuksia ja päällekkäisiä rakenteita. Markkinoita avaamalla ja yhteistyötä ja koordinaatiota tiivistämällä voidaan saavuttaa säästöjä ja luoda uusia toimintaedellytyksiä eurooppalaiselle puolustusteollisuudelle. Myös tutkimuksen ja kehityksen alueella tehtävää yhteistyötä ja koordinaatiota lisäämällä voidaan vahvistaa eurooppalaisen teollisuuden kilpailukykyä.

Eurooppalaisten markkinoiden avaaminen ja tasapuolinen kehittäminen avaa uusia

mahdollisuuksia myös suomalaisille yrityksille. Suomen näkökulmasta on tärkeää parantaa erityisesti pk-yritysten toimintaedellytyksiä. (Patria lukuun ottamatta, puolustus- ja turvallisuusalan yrityksemme – joita on n. 70 - ovat pieniä tai keskisuuria.)

Eurooppalaisten huoltovarmuusjärjestelyiden syventäminen on edellytys markkinoiden avautumiselle. Syvenevillä eurooppalaisilla järjestelyillä tulisi lisätä jäsenmaiden välistä luottamusta. Se on tärkeää, kun otetaan uusia askelia monella tavalla herkällä alueella.

Yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan ja puolustusyhteistyön kehittämisessä on pohjimmiltaan kyse siitä, millaiset keinot EU:lla on tulevaisuudessa vaalia intressejään ja arvojaan kansainvälisesti.

Kuten sanottu: Me tarvitsemme enemmän puolustusta Eurooppaan ja enemmän Eurooppaa puolustukseen.

### Pohjoismainen yhteistyö hyvänä alueellisena esimerkkinä

Kansainvälisen puolustusyhteistyö tiivistäminen ei ole yksinkertainen tehtävä, vaikka sen tarve laajalti ymmärretäänkin. Tutusta on helppompaa aloittaa, ja tässä onkin alueellisen puolustusyhteistyön tilaus. Pohjoismaat ovat hyvä esimerkki siitä, että pitkät yhteistyöperinteet, samankaltainen arvomaailma ja yhteiskuntamalli lisäävät luottamusta ja helpottavat yhteistyön viemistä uusille alueille.

Pohjoismaat eivät ole yhdistämässä puolustusvoimiaan tai muodostamassa puolustusliittoa. Sen sijaan voimme nostaa joukkojemme tasoa yhteisillä harjoituksilla, säästää rahaa yhteishankinnoilla, kohottaa huoltovarmuutta, toimia yhdessä kriisinhallintaoperaatioissa ja pitää esillä pohjoismaista näkökulmaa turvallisuuskysymyksiin. Kenties voimme pohtia myös erikoistumismahdollisuuksia – sopivathan Pohjoismaiden rauhanturvakoulutuskeskukset urauurtavasti jo 1960-luvulla, että Suomi vastaa sotilastarkkailija-, Tanska sotilaspoliisi-, Ruotsi esikuntaupseeri- ja Norja logistiikkakursseista.

Eivät Pohjoismaatkaan silti muodosta yhtenäistä blokkia. Suomi, Ruotsi ja Tanska ovat EU-jäseniä, mutta Tanskalla on sotilaallista yhteistyötä koskeva varauma. Norja, Tanska ja Islanti kuuluvat Natoon, ja vain Suomi euro-

ryhmään. Pohjoismaisen puolustusyhteistyön yhdeksi vahvuudeksi onkin osoittautunut sen joustavuus; kolme tai kaksikin maata voi toisinaan edetä aloilla, jotka eivät kaikille käy.

Missä siis kulkevat pohjoismaisen puolustusyhteistyön mahdollisuudet ja rajat? Entä eurooppalaisen puolustusyhteistyön? Kummatkin kysymykset ovat tällä hetkellä auki ja tutkailun kohteina, ja meillä on erinomainen tilaisuus vaikuttaa keskusteluun.

Suomi toimii nyt pohjoismaisen puolustusyhteistyön puheenjohtajana. Pohjoismaisessa kehityksessä keskeisiä tavoitteitamme on käydä kuluvaan vuoden aikana perusteellinen keskustelu yhteistyön tulevaisuudesta.

Pohjoismaisen puolustusyhteistyön kehittymistä seurataan suurella mielenkiinnolla hyvinkin laajasti. Ratkaisut joita löydämme, kiinnostavat muitakin. Pohjoismaista yhteistyötä voidaan mahdollisesti soveltaa muuallakin.

Joskus tuntuu siltä, että pohjoismaiselta yhteistyöltä odotetaan vastauksia kovin nopeasti ja kovin moniin ongelmiin. Ylisuurten odotusten synnyttämistä kannattaa tietysti varoa, mutta samalla yhteistyöhön pitää mielestäni suhtautua avoimin mielin ja terveellä kunnianhimmolla. Pohjoismaiset yhteistyöperinteet ovat hyvä lähtökohta ennakkoluulottomalle ajattelulle.

Erilaiset puolustusratkaisut tuovat yhteistyöhön tietysti omat selvät puitteensa: esimerkiksi Norjan ja Tanskan Nato-jäsenyys ohjaa näiden maiden sotilaallisten suorituskykyjen käyttöä. Yhteistyö tuo silti lisäarvoa sekä kansalliseen puolustukseen että Euroopan tasolla tunnistettuihin puutteisiin. Yhdessä kehitettyjä suorituskykyjä voidaan käyttää kunkin osallistujamaan maanpuolustuksen tarpeisiin kuin myös monitasoiseen kansainväliseen yhteistoimintaan, tapahtuu se sitten YK-, EU- tai Nato-johtoisesti.

Suomi tarvitsee yhtä lailla kahdenvälistä, pohjoismaista kuin eurooppalaista yhteistyötä. Nämä tasot eivät kilpaile keskenään. On tärkeää etsiä lisäarvoa ja huolehtia eri yhteistyötasojen läpinäkyvyydestä. Tässä Suomella on aktiivisena EU-jäsenenä ja Naton kumppanina sekä pohjoismaisen puolustusyhteistyön puheenjohtajana tärkeä rooli ja mahdollisuus viedä asioita eteenpäin. ☺

# Arktiset alueet maailmanpolitiikan polttopisteessä

**M**aanpuolustuskurssiyhdistys järjesti 25.4.2013 Maneesikadulla arktisen seminaarin, jossa keskusteltiin pohjoisten alueiden turvallisuuskehityksestä ja siihen vaikuttavista ilmastollisista ja taloudellisista seikoista. Tilaisuudessa alustivat Ilmatieteen laitoksen johtaja **Petteri Taalas** sekä US Army War Collegen strategisten tutkimusten instituutin tutkijaprofessori **Stephen Blank**. Heidän alustustensa pohjalta käytiin vilkas keskustelu.

Arktisen alueen merkitys on lisääntynyt huomattavasti viimeisten vuosien aikana. Ilmaston lämpenemisen ansiosta jää arktisilla alueilla on alkanut sulaa nopeasti. Sen seurauksena laivaliikenne on lisääntynyt merkittävästi, lyhentyhän laivamatka Euroopasta Japaniin ja Kiinaan merkittävästi, Petteri Taalaksen mukaan noin 40%. Hän muistutti kuitenkin, että pelkkä jään sulaminen ei sellaisenaan avaa koillisväylää liikenteelle. Talvi on alueella edelleen pitkä, jolloin liikennöinti ei ole mahdollista. Lisäksi alueella on monia matalikkoja ja infrastruktuurissa on monia puutteita. Lämpötilan jatkaessa kohoamistaan tilanne saattaa kuitenkin muuttua.

Venäjän kasvavat intressit arktisella alueella on määritelty vuonna 2008 valmistuneessa maan turvallisuusneuvostossa laaditussa asiakirjassa Venäjän federaation politiikan perusta arktisella alueella vuoteen 2020 saakka sekä pidemmällä aikavälillä. Asiakirjassa määritellään Venäjälle neljä intressiä: luonnonvarojen (erityisesti öljy ja kaasu) hyödyntäminen, pohjoisen meriväylän tunnustaminen kansalliseksi liikenneväyläksi, ekologisen järjestelmän suojele sekä rauhan ja vakauden säilyttäminen arktisella alueella. Koska arktinen alue on tähän saakka ollut varsin syrjässä, edellyttää uusi strategia merkittäviä infrastruktuuri-investointeja alueelle.

Pohjoisten jäätiköiden sulaminen on luonut edellytyksiä lisääntyville alueellisille risti-



riidoille arktisten alueiden valtioiden kesken. Kansainvälisten sopimusten mukaan valtion aluevesi ulottuu 12 merimailin (22 km) päähän rantaviivasta. Lisäksi on olemassa talousvyöhyke, joka ulottuu 200 merimailin (370 km) päähän rantaviivasta. Tällä vyöhykkeellä rannikkovaltiolla on yksinoikeus alueen merenalaisiin resursseihin. Mikäli mannerjalusta ulottuu tämän vyöhykkeen ulkopuolelle, rannikkovaltio voi vaatia vyöhykkeen ulottamisen aina 350 merimailiin (648 km) saakka. Venäjä on katsonut, että Itä-Siperian pohjoispuolella sijaitsevat Lomonosovin ja Mendelejevin merenalaiset vuoriharjanteet ovat osa sen talousvyöhykettä kaikkine siihen kuuluvine oikeuksineen.

Venäjän kiinnostuksen ymmärtää, sillä pohjoisten merialueiden vedenalaiset rikkauudet ovat poikkeuksellisen suuret ja toisivat omistajalleen hyötyä pitkäksi aikaa eteenpäin.



Ongelmana kuitenkin on, että Venäjällä ei tällä hetkellä ole riittäviä resursseja niiden hyödyntämiseen. Alueen kaasuvoimien katsotaan vastaavan 412 miljardia öljybarrelia. Alueiden tutkimiseen yksinoikeuden saaneet Rosneft ja Gazprom ovatkin joutuneet ottamaan avukseen useampia alan kansainvälisiä suuryrityksiä. Professori Blank muistutti, että useampi Aasian maa – Kiina, Etelä-Korea, Japani ja Kiina – ovat kiinnostuneita arktisista alueista.

Pohjoisen meriväylän avaamisen suurin hidaste on tällä hetkellä infrastruktuurin puutteellisuus. Erityisen suuri pula on jäänmurtaajista – nykyinen kalusto on niukkaa ja vanhenemassa eikä uutta ehditä rakentamaan tarpeen kasvamisen tahdissa. (Tämä saattaisikin tarjota uusia mahdollisuuksia Suomen laivanrakennusteollisuudelle, joka tällä hetkellä kamppailee monenlaisten ongelmien parissa.) Samoin alueelle pitäisi rakentaa toimiva rajavalvonta ja pelastuspalvelu. Tilanne on hallinnassa reitin länsiosissa (Murmansk, Arkangel), mutta vaikeutuu mitä idemmäksi mennään. Myös satamia tulisi rakentaa useita pitkin rannikkoa.

Neuvostoliiton aikana Pohjoisen Jäämeren rannikolla oli useita merkittäviä lento- ja ohjustukikohtia, jotka ovat sittemmin rapautuneet. Tänä päivänä ohjuspuolustus on keskittynyt

Murmanskiin ja Arkangeliin. Pohjoisen laivaston pääsatama on Severomorskissa lähellä Murmanskia ja Tyynen Meren laivaston Vladivostokissa ja Kamtshatkalla. Venäjän asevoimien harjoittelutoiminnassa arktisiin alueisiin on kiinnitetty kasvavaa huomiota. Ja kuten Venäjän silloinen yleisesikunnan päällikkö Nikolai Makarov puheessaan maanpuolustuskurssiyhdistyksen tilaisuudessa kesäkuussa 2012 todisti, Venäjä on kasvavassa määrin huolissaan muiden, erityisesti Yhdysvaltain ja Naton, arktiseen sodankäyntiin liittyvästä harjoittelusta ja kiinnostuksesta.

Arktisen alueen merkityksen muuttuminen on jo nyt näkynyt Venäjän sotilaspolitiikassa. Koillisväylän avautuessa aikaisempaa enemmän Venäjä on ryhtynyt kehittämään Tyynen meren laivastoaan, jonka päätukikohtana on Vladivostok ja tärkeänä tukeutumisalueena Kamtshatka. Uuden infrastruktuurin rakentaminen Venäjän pohjoisrannikolle tulee merkitsemään sitä, että alue on avattava entistä enemmän myös kansainväliselle yhteistyölle. Professori Blank tiivistikin alueen tulevaisuudennäkymät seuraavasti: ”Siksi on mahdollista, että arktisesta alueesta tulee kuuma meri (hot sea), jossa monien eri toimijoiden edut kohtaavat.”

*Jyrki Iivonen*

## Maanpuolustus-metsästäjien Riekkajahti Lemmenjoella 21.–24.3.2013



**M**aanpuolustus-metsästäjät kohtasivat torstai-iltapäivästä Ivalon lentokentällä. Osa oli tullut paikalle autoilla, osa juuri saapuneella lennolla. Kun autojen tripeissä oli jopa reilut toistatuhatta kilometriä, saattoi arvata koirienkin kaipaavan vaihtelua. Erityishuomion metsästäjiltä saivatkin maakuljetuksin paikalle tuodut Eeva-Liisa Inkeröisen Ruska sekä Terho Salon Eccu. Nämä hyväluonteiset ja jahtiporukoihin nopeasti sopeutuvat saksanseisijat olivat heti ryhmämme ytimessä.

Nopean ruoka- ja varustetäydennyksen jälkeen kiiruhdimme kohti Lemmenjoen erämaajaa. Autot pölyttivät kevyttä vitiä pimeään taipuvassa sinisessä hetkessä. Pohjoisen eksoottiset nimikilvet viittilöivät meitä eteenpäin. Perillä rinneportaat putosivat Lemmenjoen rantatöyrään puoliväliin, jossa jahtimajoituksemme odotti. Ovesta aukesi rento tupatila, jossa oli pöytiä ja luonnonkivitakka. Illallisen jälkeen metsästäjät solahtivat punkkiinsa kuin riekot kieppeihinsä.

Perjantain aamupalalla huomion vei tuvan ikkunoista aukeava postikorttimaisema. Edesämme oli monimuotoiseen Lemmenjokeen muotoutunut maisemallinen, pienen järven kokoinen levike. Majan vastapäiseltä taivaanlaidalta nousi ylväs tunturi. Majan korkeudelta töyräs putosi rantaan vielä parikymmentä

metriä. Sitten sovittelimme itsellemme sukset ja pakkasimme pakujen takatilaan myös muutamien silyksen tulisteluklapeja. Metsästyksenjohtajamme Aapo Cederberg antoi marssikäskyn ja matka riekkomaille alkoi.

Ennen puolta päivää olimme suksilla, kylmän ja räyhäkän tunturituulen piestessä maastoa. Lumipukuiset hahmot katosivat urilleen. Koska hankikantaa ei ollut, eivät koirat voineet haravoida maastoa lainkaan. Harmi! Niinpä riekkohavainnot jäivät muutaman partion nautinnaksi. Lumipukuisten maanpuolustus-metsästäjien hiihtojahti oli silti kaikille mieluisa erähenkinen kokemus. Iltapäivällä teimme tienlaitaan nuotion ja paistoimme makkarat. Majalla meitä odotti virkistävä sauna ja illalliseksi nautimme poronkäritystä maineikkaalla Ahkun tuvalla.

Lauantaiaamuna pysäköimme autot Hirvasalmen hollille. Tarkastimme tienvierien verkket riekonjäljet ja jakauduimme kahteen riekkopartioon. Haimme suuntimat Järnäkäspäiden laelle. Nousevan maaston lumiset puuvänkkyrät muodostivat loppumatonta aitalabyrinttiä keulamiesten ratkottavaksi. Tunturinlaelta avautuvaa komeaa horisonttia rytmittivät Penjamvaara, Orpo Kollumi ja Kurupää. Laen länsihelmassa partiot piirittivät pian samaa otollista nypästä. Riekot käpistelivätkin siellä: ilta-auringon puolella, pienten lumikaapuisten



puiden helmoissa, siemeniä napostelemassa. Ekku ja Ruska olivat tilanteen tasalla mutta seisonnan saanti vaikeutui pehmeän lumen vuoksi. Riekot siivittivät tunturin toiseen laitaan. Niitä ei enää nähty, eikä mitakaan osunut hollille. Niinpä jarrutelimme varovaisesti tunturin kuvetta omia jälkiä kohti. Evästettyämme maastossa alkoi pyryttää lunta. Lapinmajalla palatuamme paistimme makkarat ja saunoimme. Illan aikana kuulumme mielenkiintoisia puolustusalan esitelmiä ja pidettiin meille lappalaisien sanojen sanastotesti. Punkassa uni tuli että heilahti.

Säiden haltija säätää myös jahtionnen. Kovatuulisina pakkaspäivinä, ”riekkojen rokulpäivinä” linnut saattavat jäädä joskus kieppeihinsä. Kun taas hankikantoa ei ole, eivät parhaimmakaan koirat voi riekkota millään löytää.

Leiriä purettaessa paikalle kaartoi riemuksemme paikallinen poroisäntä. Kelkan reestä nousi esiin useampi paisti. Niitä käristellessä kelpaa muistella luonnon jylhää kauneutta sekä riekkotahtin moninaisia uusia kokemuksia. Maanpuolustus-metsästäjät kohtaavat jälleen erätulillaan!

*Eräkirjurina Matti Mehtola*



Riekkotahtilaiset Ilmavoimien Lapinmajalla Lemmenjoella 2013.

Ylärivi V-O: Manu Tuominen, Terho Salo, Matti Mehtola, Juha Mäkinen, Jorma Ala-Sankila, Aapo Cederberg, Lapinmajan isäntä Kari Salmi, Ari-Pekka Väänänen, Antti Palomäki

Alarivi: Jari Panhelainen ja (Terho Salon) koira Ekku, Eeva-Liisa Inkeroinen ja koiransa Ruska

## Suuri seikkailu!

**K**ruununhaan Maneesilla kuullaan maanpuolustuskurssin aikana kymmeniä luentoja, mutta syvimmälle opetus uppoaa elämysten kautta. Näin syntyy seikkailu!

Maanpuolustuskurssin aikana jaetaan valtava määrä tietoa, mutta oppi loksahda aivoissa paikoilleen vasta elämysten kautta. Elämyspedagogiikan kolme keskeistä käsitettä ovat pää, sydän ja käsi. Opetusmenetelmässä luodaan puitteet sellaiselle toiminnalle, jossa ihmiset joutuvat käyttämään kognitiivisia taitojaan eli päätään. Sydän kuvastaa tunnetta, kokemusta ja arvoja, käsi taas toimintaa.

Tässä muutamia elämyksiä, joita Maanpuolustuskurssimme 204 pääsi kokemaan.

### Upinniemi

Meidät ohjataan uimahalliin seuraamaan Merivoimien sukeltajakoulun taistelu- ja raivajasukeltajien näytöstä, jossa kovakuntoinen nuori mies sukeltaa helpon näköisesti altaan mitan kädet selän takana ja jalat yhteen sidottuina. Komentaja Markus Aarnio seuraa suoritusta tyytyväisenä. Hän on legenda. Aarnio

kävi ensimmäisenä pohjoismaalaisena USA:n laivaston maineikkaan U.S. Navy Seal -erikoisjoukkojen kurssin, yhden maailman kovimmista. Suurin osa kurssin aloittaneista keskeyttää. Aarnio ei.

Sukelluspukuun sonnustautunut sotilas hyppää altaaseen ja liikkuu pinnan alla ihmisen huomaamattomasti. Selostusta kuunnelllessani ymmärrän, etteivät taistelusukelijat taistelekaan tarzanmaisesti vedessä veistä käyttäen, kuten olen kuvitellut, vaan sukeltavat paikasta toiseen ja taistelevat vasta sitten kuivalla maalla.

Pääsemme myös ohjusveneeseen. Laivan nuori päällikkö esittelee meille aluksensa toimintoja. Mielenkiinto tekniikkaa kohtaan loppahtaa, kun hän tulee maininneeksi osallistumisestaan Atalanta-operaatioon Somalian merialueella. Haluamme kuulla kaiken merirosvoista! Kuulostaa turhauttavalta, ettei yksikään valtio ole halukas tekemään merirosvoista esitutkintaa saati asettamaan heitä syytteeseen. Niinpä pidätetyt merirosvot joudutaan vapauttamaan. Aseet sentään otetaan pois, jotta paluu rosvoiluun edes hieman hidastuisi.



## Katajanokka

Katajanokalla tulee déjà-vu. Olemme kurssin alkupäivinä ehtineet nähdä jo monen monta monitoria, joissa laivat seilaavat Suomenlahdella. Sanan ”tilannekuva” merkitys alkaa avautua. Tällä kertaa tarkastelemme sitä Merivartioston näkökulmasta.

Meidät ohjataan laiturille. Ulkovartiolaivan kannella hoippuu epäilyttävä tyyppi pistooli kädessään. Paikalle kaartaa pakettiauto, jonka sisuksista purkautuu sotilaita. Kypärä, mustat suojalasit, kommandopipo, taisteluliivi ja aseet. Vaikuttavaa väkeä. ”Pudota ase!” joku huutaa. Tyyppi heiluu käsiaseensa kanssa ja huutaa, ettei ole tehnyt mitään. ”Pudota ase!” sotilaat vaativat ja lähestyvät kohdettaan määrätietoisesti. Pian mies on riisuttu aseista ja hänet vietään säilöön. Näytös on ohi.

Pyörähdämme pienen lenkin Helsingin edustalla. Kalastusveneessä on syttynyt tulipalo. Paikalle kaartaa helikopteri, ja kohta kalastajat on nostettu sen uumeniin. Jäällä huitoo mies. Helikopteri noukkii hänetkin kyytiin. Kaikki tapahtuu nopeasti ja kätevästi. Katsojalle tulee turvallinen olo. Näin toimii rajavartiolaitoksen ja pelastuslaitoksen MIRG-yhteistyö (MIRG = Maritime Incident Response Group).

Seuraavana päivänä luemme uutisen: ”Helikopteri pelasti jäälautalla ajelehtivan miehen Helsingissä”. Eipä mennyt harjoitus hukkaan!

## Rissala

Matkalla internaattiin pysähdymme Karjalan lennostossa Rissalassa. Onnekkaimmat meistä pääsevät simulaattoriin ja Hornetin ohjaimiin. Kuskin penkillä temperamentit erot tulevat

esille. Toinen ajelee maisemia katsellen, toinen kieputtaa konetta niin, että sen nokka lopulta jysähtää maahan.

Hornet-lentäjän selostus työstään tekee meihin vaikutuksen. Parhaiten jää muistiin mielikuva painehousuista, jotka pakottavat veren virtaamaan kohti ylävartaloa, jotta lentäjä ei pyörtyisi.

Läksiäisiksi näemme lentonäytöksen, mutta koko kurssin vaikuttavimman elämyksen koemme, kun yksi Horneteista tulee ”tunnistamaan” kuljetuskoneen, jolla meitä jo viedään kohti internaattia. Vilkutan ikkunasta, ja Hornet-lentäjä vilkuttaa takaisin keikuttamalla koneensa siipiä. Unohtumaton hetki.

## Kainuun prikaati

Majoitumme kasarmille. Jo Helsingissä olemme varmistaneet, että internaatista löytyy hiustenkuivaimia, kurssilla kun on ilahduttavan paljon naisia. Yksi on ymmärtänyt ottaa mukaansa myös aamutakin, me muut hiihtelemme käytävillä varusteissa, joita kaivelemme isosta repusta hämmennyksen vallassa. Kolmantena päivänä emme enää haluaisi luopua armeijan vermeistä. Miten helppoa onkaan, kun ei tarvitse miettiä, mitä päälleen laittaa, ja kaikki on niin ihanan käytännöllistä.

Ahtaudumme telakuorma-autoihin. Se ei ole ihan helppoa, kun päällä on melkein kaikki, mitä varusterepusta löytyi. Ryttytämme metsän uumeniin Kassunkuruun, missä meille jaetaan kypärät ja kuulosuojaimet. Taisteluamuntanäytös voi alkaa. Maavoimien uudistuksessa taistelutavassa sotilailla on entistä monipuolisempi aseistus. Uuden tekniikan avulla he

viestivät tehokkaammin. Aktiivisuus, aloitteellisuus, liike ja joustavuus sekä yllättävät iskut ovat nykytyylin avainsanoja.

Seisomme juoksuhaudan reunalla. Naamansa vaaleaksi värjänneitä lumipukuisia taistelijoita vilahtelee siellä täällä. Kuuluu komentoja. Alhaalla laaksossa vilahtelee punaisia valojuvia. Nyt ammutaan. Tuolla näkyy vihollisen tankki. Se saa osuman, savu vain pöllähtää. Vihollinen yrittää lähestyä metsän reunasta, mutta turha toivo. Pian taistelu on ohi. Suomi voitti!

Pääsemme sulattelemaan näkemäämme nuotiopiiriin. Syömme hämärtyvässä illassa hernerokkaa pakista. Tunnelmallinen hetki piirtyy syvälle muistiin.

## Hallitus

Koko kurssin ajan yritämme ratkoa kriisiä, joka meille on annettu. Lähtötilanne on niin synkkä, että kurssin johtaja syystäkin muistuttaa, ettei se ole totta ”tuolla reaali maailmassa”. Hallituksen neuvottelujen ja ministeriöiden kokousten aikana opimme varmasti enemmän kuin mistään muusta.

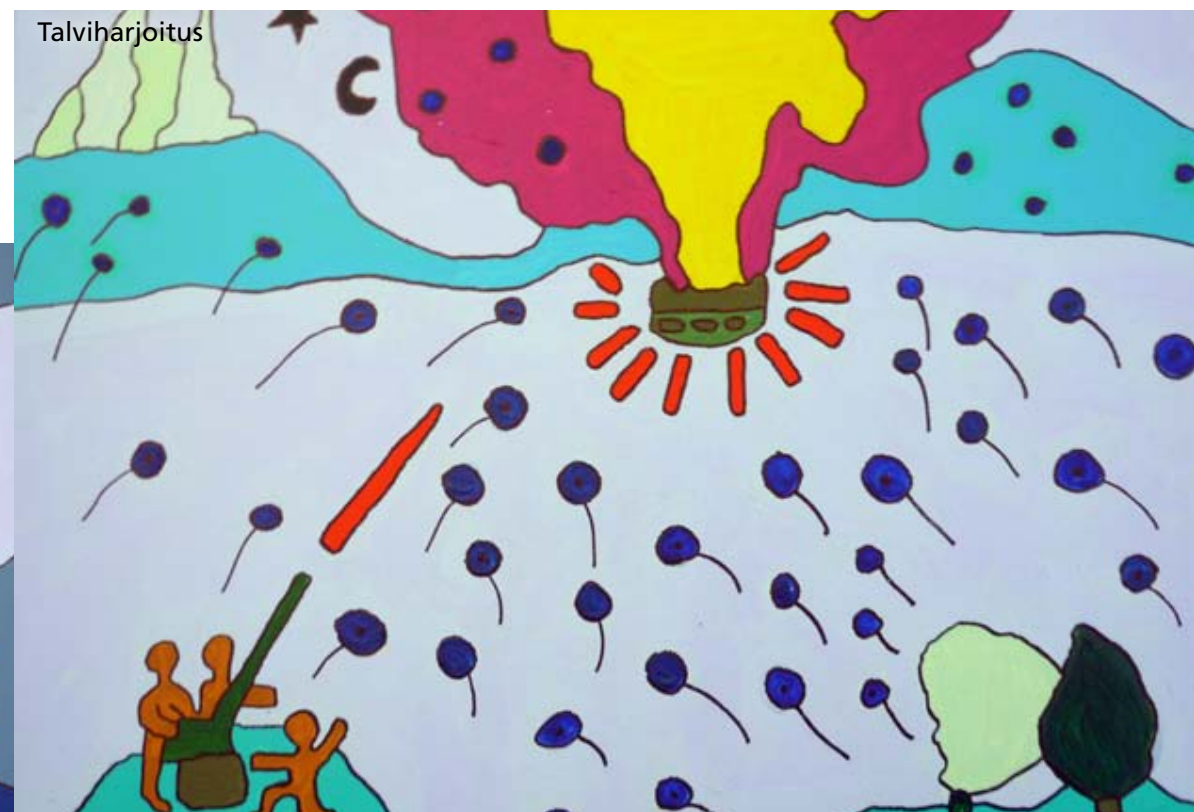
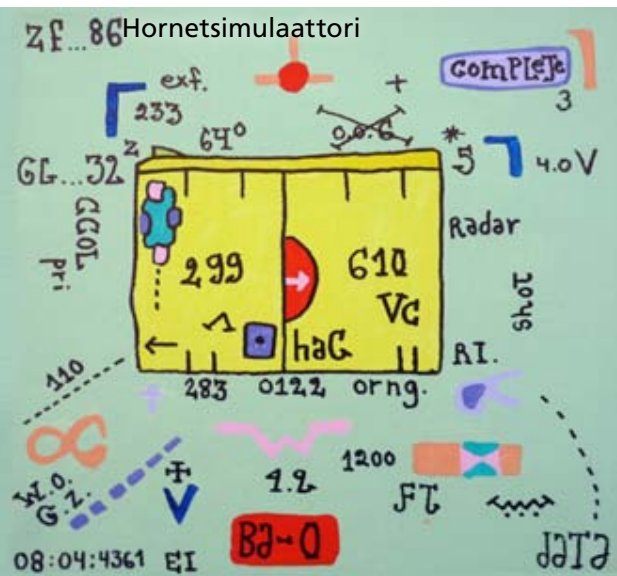
Opimme paljon myös toisistamme: luonteista, vahvuuksista ja osaamisesta. Ensimmäinen pääministeri eroaa ja tilalle nimitetään uusi, joka diplomaattisilla taidoillaan johdattaa

meidät rauhanomaiseen ratkaisuun. Olemme ylpeitä itsestämme ja toisistamme, kun kurssin johtaja kertoo, ettei niin läheskään aina käy.

## Yhdessä

Kurssillamme on paljon naisia. Mukana on runsaasti tanssittaitoisia miehiä! Niinpä tanssimme itsemme hieken ilta illan jälkeen. Josain kumman välissä käsikirjoitetaan näytelmiä ja sanoitetaan lauluja. Kolmessa ja puolessa viikossa meistä tulee yhteisö, joka säilyy muodossa tai toisessa elämämme loppuun saakka. Ei ihme, että vieraat vallat kadehtivat Maanpuolustuskurssien konseptia!

*Teksti: Marja Aarnipuro  
Kuvitus: Rosa Liksom*



# Suuri ja mahtava – 205. Maanpuolustuskurssi

**M**aanpuolustuskurssihistorian 205. saapumiserä valtasi Maneesin 4.–27. maaliskuuta 2013.

Kuten epäilemättä aiemmillekin kursseille, takoi eversti Kim Mattsson myös 205. kurssin mieliin puolustusvoimien kolmijaon: Ilmavoimissa palvelevat älykkäimmät, merivoimissa komeimmat ja maavoimissa useimmat.

Tätä oppia mukaillen voi esitellä myös 205. Maanpuolustuskurssin: Emme ehkä olleet historian älykkäin emmekä taatusti komein valtakunnallinen maanpuolustuskurssi, mutta mitäpä noista: Me olimme suurin.

Kurssihistorian suurimmalle kurssille osallistui peräti 54 koulutettavaa. Lukumäärää voi pitää merkinä maanpuolustuskurssien yhä kasvavasta maineesta, sillä järjestäjän taholta oltiin kertoman mukaan varauduttu normaalikokoiseen kurssiin – normaalit peruutukset mukaan laskien. Maaliskuun kurssille kutsutujen naisten ja miesten keskuudessa maanpuolustustahto oli kuitenkin niin väkevää, että kaikki vastasivat kutsuun.

Ja niin eversti Mattsson esikuntineen pääsi kouluttamaan, kellottamaan, kuljettamaan, kierrättämään ja kahvittamaan ennennäkemätöntä joukkoa julkisen ja yksityisen sektorin päättäjiä. Kuten kuuluu, kurssilla olivat edustettuna niin eduskunta, useat ministeriöt, yliopistot, puolustusvoimien haarat, järjestöt kuin elinkeinoelämä. Ja, kuten kuuluu, johtajien, dekaanien ja everstien joukossa harhaili mausteena myös muutama toimittaja ja yksi elokuvaohjaaja.

205. Maanpuolustuskurssin oltermanniksi valittiin ja tämän tehtävä kunnialla kantoi talous- ja rahoitusjohtaja Timo Ihamuotila. Kurssin emäntänä palveli johtaja Leena Roiko ja isäntänä politiikan toimittaja Timo Toropainen.

**V**irallinen kurssiohjelma vei 205. Maanpuolustuskurssin Upinniimestä Santahaminaan ja Ulkoministeriöstä Suojelupoliisiin – lähes kaikkialla syvälle maan alle. Internaatijaksolla vetäydyimme Rovaniemelle Lapin lennoston ja ilmatorjuntarykmentin vieraisiksi.

Soveltavan tehtävän kriisejä ratkottiin ensin pääministeri Sari Sarkomaa ja sittemmin pääministeri Otto Lehtipuun virkamiesshallituksen johdolla. Lienee tulkintakysymys, tultiinko kriiseistä ulos hengissä – ainakin naurua riitti.

Rovaniemen internaattijaksolta jäi kursilaisten kertoman mukaan päällimmäisenä mieleen kaksi kokemusta ylitse muiden. Ensimmäinen oli Hornetissa istuminen.

”En tiedä, mitä Freud-setä sanoisi, mutta Elisabeth Rehn varmaan tietää tunteen”, kuvaili kokemusta kurssille osallistunut naispuolinen talousmedian edustaja.

Toinen kohokohta oli upseerikokelas Kumpulaisen ja tämän aisaparin, upseerikokelas Majavan esitys Lapin ilmatorjuntarykmentissä. Paitsi ajankohtaista tietoa upseerikoulutuksesta ja puolustusvoimien koulutus- ja palauteperiaatteista, Kumpulaisen ja Majavan saumaton yhteisesitys näytti myös vastaansanomattomalla tavalla, miten ”kaveria ei jätetä” elää tärkeänä arvona yhä Suomen puolustusvoimissa.

**M**itä pidemmälle kurssi ehti, sitä tunnustuksellisemmiksi kävivät iltojen ja öiden keskustelut. Yhä useampi kurssilainen halusi reflektoida muuttuneita käsityksiään, uutta opittua – tai luennoista huolimatta ennallaan säilyneitä aatteitaan. Ainakin maanpuolustuskurssin laadukkaat luennoitsijat ja avoimet

keskustelut saivat ajatukset liikkeelle ja keskustelut käyntiin.

Kurssin jälkeen osallistujat summasivat kokemaansa:

*”Luottamus armeijaan lisääntyi. Samalla kuitenkin lisääntyi huoli sisäisen turvallisuuden nimissä tehtävistä yksilön oikeuksien rajoittamisesta.”*

*”Ymmärsin, miksi Suomi on maailman turvallisin maa. Poliittinen peli helposti hämärtää kaiken fiksun asiantuntija- ja taustatyön.”*

*”Oli hienoa huomata, kuinka hyvä yhteistyö valtion ja yksityisen sektorin välillä vallitsee kriisiolojen turvaamiseksi.”*

*”Takki kääntyi useaan kertaan.”*

*”Ymmärsin, että Suomi on saari, vaikka maantiede muuta kiistatta osoittaa.”*

*”Kurssin paras anti oli se, että ymmärsi syvällisesti, miten turvallisuusuhat ovat muuttuneet – ja sen, miten se pitää jokapäiväisessä päätöksentekotyössä ottaa huomioon.”*

*”Tulin kurssille takki auki, joten opin kaikista uutta. Eri alojen asiantuntijoiden osaaminen ja innostus oli vaikuttavaa. Varusmiesarjen läheltä seuraaminen paikkasi sekin aukkoja yleissivistyksessä.”*

**H**istorian suurin kurssi haluaa esittää nöyrän mutta jämäkän kiitoksen unohtumattomasta kuukaudesta – voimalla 54 naisen ja miehen.

*kurssin puolesta  
Ville Blåfeld*





#### 204. Maanpuolustuskurssi (I/13) 21.1.–13.2.2013

##### Eturivi vasemmalta:

Kansanedustaja Pirkko **Mattila**, hallituksen jäsen Päivi **Koppanen**, toimitusjohtaja Mari **Berglund**, johtaja Kirsi **Karlamaa**, viestintä- ja yritysvastuujohtaja Minna **Aila**, toimitusjohtaja Panu **Routila**, Executive Vice President Kai **Konola**, päätoimittaja Marja **Aarnipuro**, viestintäjohtaja Birgitta **Selonen**, johtaja Tarja **Ikäheimonen** ja Senior Vice President Anne **Gullstén**.

##### Keskirivi vasemmalta:

Politiikan- ja pääkirjoitustoimittaja Mirja **Niemitalo**, johtaja, käyttötavarakauppa, Leena **Laitinen**, taiteilija Anni **Ylävaara**, kaupunginjohtaja Aleksi **Randell**, vähemmistövaltuutettu Eva **Biaudet**, eversti Timo **Mustaniemi**, toimitusjohtaja Jussi **Merikalio**, toimitusjohtaja Kimmo **Alkio**, finanssineuvos Teemu **Eriksson**, johtokunnan 3. puheenjohtaja Markus **Eerola**, toimitusjohtaja Jouko **Pölönen**, finanssioikeuden professori Jaakko **Ossa**, toiminnanjohtaja Tuija **Talvitie**, hovioikeudenneuvos Merja **Söderström**, yksikön päällikkö Katri **Viinikka**, johtava asiantuntija Pertti **Kuronen**, 3. varapuheenjohtaja Sari **Mäkimattila**, talousjohtaja Katri **Westerberg** ja voimalaitosjohtaja Satu **Katajala**.

##### Takarivi vasemmalta:

Hallintojohtaja Marko **Hasari**, kommodori Erkki **Mikkola**, Senior Partner Jerome **Bouix**, tietoturvapäällikkö Antti **Savolainen**, majuri Petri **Toivonen**, johtaja Jouni **Hakala**, kenttäpiispa Pekka **Särkiö**, valtiosihteeri Risto **Artjoki**, kansanedustaja Kaj **Turunen**, ympäristö- ja turvallisuusjohtaja Simo **Honkanen**, Director Yrjö **Lehtonen**, puoluesihteerin Johan **Johansson**, vastaanottoyksikön johtaja Jorma **Kuuluvainen**, johtaja Jukka **Noponen**, pääjohtaja Aulis **Pitkälä**, Services-divisioonan johtaja Christoph **Vitzthum von Eckstädt** ja kansallinen projekti-koordinaattori Harri **Suni**.



204. Maanpuolustuskurssin luottamusjohto  
Oltermanni, toimitusjohtaja Panu **Routila**  
emäntä, viestintä- ja yritysvastuujohtaja Minna **Aila**  
isäntä, Executive Vice President Kai **Konola**



#### 205. Maanpuolustuskurssi (II/13) 4.–27.3.2013

##### Eturivi vasemmalta:

Viestintäpäällikkö Liinu **Lehto**, valiokuntaneuvos Marja **Ekroos**, varatoimitusjohtaja Anne **Mykkänen**, dekaani Tuija **Pulkkinen**, kansanedustaja Sari **Sarkomaa**, yksikön päällikkö Jaana **Teckenberg**, johtaja Leena **Roiko**, talous- ja rahoitusjohtaja Timo **Ihamuotila**, politiikan toimittaja Timo **Toropainen**, kansanedustaja Hanna **Tainio**, puheenjohtaja Hanna-Mari **Manninen**, Senior Vice President Ulrika **Romantschuk**, toimitusjohtaja Pirjo **Pöyhiä**, toimittaja Kaija **Lähteenmaa-Ahtela** ja strateginen johtaja Mari **Pantsar-Kallio**.

##### Keskirivi vasemmalta:

Kansanedustaja Ari **Torniainen**, eversti Jari **Mikkonen**, kommodori Mikko **Santavuori**, edunvalvontajohtaja Nikolas **Elomaa**, yhteiskuntasuhde- ja ympäristöjohtaja Otto **Lehtipuu**, pääjohtaja Heikki **Mannila**, lainsäädäntöneuvos Jyrki **Hurmeranta**, pääsihteeri Björn **Månsson**, satamajohtaja Kimmo **Mäki**, ICT-johtaja Timo **Valli**, pelastusylitarkastaja Ilpo **Helismaa**, vastaava päätoimittaja Matias **Turkkila**, johtaja Kari **Hietanen**, kansanedustaja Jari **Lindström**, eversti Timo **Kakkola**, ulkoasiainneuvos Okko-Pekka **Salmimies**, toimitusjohtaja Sanna **Varpukari-Anttila**, apulaisjohtaja Erka **Koivunen**, varatoimitusjohtaja Hanna **Vainio**, toimitusjohtaja Henriikki **Talvitie** ja toimitusjohtaja Juha **Sihvonen**.

##### Takarivi vasemmalta:

Kansanedustaja Martti **Mölsä**, eversti Harri **Niskanen**, ohjelmajohtaja Mika **Aaltola**, toimialajohtaja Veli-Pekka **Kari**, toimitusjohtaja Valteri **Niiranen**, dekaani, professori Keijo **Hämäläinen**, toimittaja Ville **Blåfield**, lainsäädäntöjohtaja Asko **Välimaa**, johtaja Hannu **Kasurinen**, toiminnonjohtaja Mika V. **Häkkinen**, hallituksen puheenjohtaja Martti **Asunta**, elokuvaohjaaja, käsikirjoittaja Jukka-Pekka **Siili**, pääsihteeri Pekka **Appelqvist**, johtaja Jussi **Kumpula**, toimitusjohtaja Mika **Salokangas**, johtajaylilääkäri Markku **Mäkijärvi**, toimitusjohtaja Hannu **Pitkänen** ja toimialajohtaja Juha **Pylkkö**.



204. Maanpuolustuskurssin luottamusjohto  
Oltermanni,  
talous- ja rahoitusjohtaja Timo **Ihamuotila**  
emäntä, johtaja Leena **Roiko**  
isäntä, politiikan toimittaja Timo **Toropainen**

# Tuleva toiminta kesä 2013

## Valtakunnallinen kurssitoiminta

44. Maanpuolustuksen erikoiskurssi (Kybervarautuminen) ..... 27. - 29.8.2013  
206. Valtakunnallinen maanpuolustuskurssi ..... 23.9. - 16.10.2013

## Maanpuolustuskurssiyhdistyksen toiminta

- MPKY:n turvallisuuspolitiikan matka, Bryssel ..... 17. - 18.9.2013  
MPKY:n syyskokous, Helsingin yliopiston juhlasali ..... 30.10.2013

Maanpuolustus -lehden numero 105 (3/2013) ilmestyy syyskuussa.



Talvi- ja kevätkauden aikana toimituksen tietoon on tullut seuraavat kurssitapaamiset ja -kokoukset, jotka on pidetty 18.4.2013 mennessä. Toimitus on päättänyt, että tapaamisista julkaistaan vain ajankohta ja paikka mikäli kurssi ei ole toimitannut toimitukselle tapahtumasta erillistä kertomusta.

Kertomus tulee lähettää osoitteeseen maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com. Enimmäispituus on noin 1700 merkkiä. Toimituskunta pidättää oikeuden muokata tekstiä tarvittaessa. Kuvat: yhden palstan kuvan minimileveys 800 pikseliä, kahden palstan kuvan minimi 1700 pikseliä.

**”50 kurssin traditio”:** 154. Maanpuolustuskurssin edustajat seurasivat ”kummikurssina” 204. Maanpuolustuskurssin opetusta 12.2.2013 ja 155. Maanpuolustuskurssin edustajat 205. Maanpuolustuskurssin opetusta 26.3.2013 Kruununhaan Maneesissa.

**”100 kurssin traditio”:** 105. Maanpuolustuskurssin edustajat osallistuivat 205. Maanpuolustuskurssin avajaisiin 4.3.2013 Säätyalossa.

**Maanpuolustuskurssit 77.–80.** kokoon tuivat kurssitapaamiseen Katajanokan Kasinolla lounaan merkeissä 14.3. Kurssilaisia oli paikalla 36 henkeä ja heidän lisäksi kaksi esitelmöitsijää. Kurssin 78 emännän Satu Tiivolan toivotettua läsnäolijat tervetulleiksi piti Nordean varatoimitusjohtaja Markku Haapasalmi esityksen ajankohtaisesta taloudellisesta tilanteesta ja edustamansa pankin näkymistä. Seuraavaksi kurssin 77 emäntä Elisabeth Rehn kertoi humanitäärisestä toiminnastaan sotarikosuhrirahaston puheenjohtajana ja sotarikosproblematiikasta laajemminkin. Tämän jälkeen puolustusministeriön kansliapäällikkö Arto Rätty selvitti puolustusvoimauudistuksen nykyvaihetta ja läpiviemistä sekä kertoi pohjoismaisen puolustusyhteistyön nykytilasta ja kehittämismahdollisuuksista. Kuultujen esitysten jälkeen käytiin vilkas keskustelu, jota seurasi maittava lounas. Tilaisuuden päätteeksi siirryttiin vielä yliopistolle Maanpuolustuskurssiyhdistyksen tilaisuuteen kuuntelemaan Norjan puolustusvoimien komentajan esitystä pohjoisten alueiden ajankohtaisista turvallisuushaasteista.

*Esko Illi*

**94. Maanpuolustuskurssin** kurssikokous pidettiin 10.4. Skanska Oy:n uudessa toimitalossa.

**101. Maanpuolustuskurssi** kokoontui 13.2. ensin Katajanokalla Terminaari K 6:ssa, jonka jälkeen siirtyi talvilounaalle Suomalaiselle Klubille.

**102. Maanpuolustuskurssin** kevätkokous pidettiin 11.3. Pääesikunnan keskuspaviljongissa.

**105. – 109. Maanpuolustuskurssien** yhteinen kokoontuminen järjestettiin 17.4. Pääesikunnan keskuspaviljongissa. Mielenkiintoiset esitykset Euroopan turvallisuusrakenteiden kehityskuluista, yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta, kyberturvallisuudesta ja uudesta valmiuslaista sekä Venäjän suhteista naapurimaihin herättivät runsaasti keskustelua sekä ajatustenvaihtoa. Tilaisuuteen osallistui yhteensä 40 kurssilaista näiltä viideltä kurssilta. Tapaaminen päättyi yhteisesti nautittuun päivälliseen.

*Juhani Loikkanen*

**113.–114. Maanpuolustuskurssien** kurssitapaaminen järjestettiin Ulkomministeriön tiloissa.

**Eliittikurssi 122 taas aktiivisena** – kaksi tapaamista ja henkilövaali

Maanpuolustuksen eliittikurssi 122 kokoon tuui Runebergin päivänä oltermanni Matti Klingin johdolla jo 21. kerran. Patsaalta siirryimme Sotilaskotiliittoon, jossa kuulumme pääsihteeri Karoliina Hofmannin esityksen Sotilaskotitoiminnan historiasta ja nykytilasta.

Munkkikahveilla todettiin ajan paino: joulukuussa edesmenneen kurssiemäntämme Sinikka Lallukan muistoa kunnioitettiin hiljaisella hetkellä ja kurssi-isäntämme Leo Lehdistön kuolemasta todettiin kuluneen jo kahdeksan vuotta. Uudeksi kurssiemännäksi valittiin Leena Lahti ja uudeksi kurssi-isännäksi Marja-Riitta Männistö.



Eliittikurssi 122 ja  
Hohenlockstedtin pormestari Didrichsen

Maaliskuun ensimmäisenä viikonloppuna matkustimme 14 kurssilaisen voimin eliittisaremme pääkonsuli Erja Tikan vieraaksi Hampuriin. Saksan vauraus ja Hampurin upea arkkitehtuuri tekivät vaikutuksen. Suomalaisen asia oli hyvin esillä Merimieskirkossa ja jääkärien paluun 95-vuotisjuhlassa Hohenlockstedtissa, missä laskimme kukkalaitteen jääkärimuistomerkillä.

Olemme taas hajaantuneet vuodeksi vaalimaan maanpuolustuksen asiaa tahoillamme, mutta 2014 kokoonnumme jälleen Runebergin patsaalla. *Getrennt marschieren – vereint schlagen!* (von Moltke)

Matti Mäkinen  
Kuva: Erja Tikka

**123. Maanpuolustuskurssi** matkusti Tukholmaan 15.–16.4. kurssiveljemme suurlähettiläs Harry Heleniuksen kutsumana. Oltermanni Matti Sipilän johdolla tapaamiseen osallistui 11 kurssilaista.

Kokoonnuttuamme suurlähettilään residenssiin saimme aluksi kuulla Harry Heleniuksen kattavan ja ajankohtaisen esityksen Ruotsin poliittisesta ja taloudellisesta tilanteesta. Hänen jälkeensä Folk och Försvar'in pääsihteeri Lena Bartholdson valotti meille Ruotsin puolustusreformia ja –politiikkaa. FoF on kansalaisjärjestö, joka tunnetaan Sälenin konferenssin järjestäjäorganisaationa.

Ennen päivällistä tutkija Niklas Granholm Totalförsvarets forskningsinstitut'ista (FOI)



123. MPK Suurlähettilään residenssissä

analysoi laajasti ja monipuolisesti arktisia kysymyksiä, joita hän on tutkinut usean vuoden ajan.

Tukholman vierailumme toisena päivänä saimme edelleen nauttia mielenkiintoisesta ohjelmasta. Kurssiveljemme, energianeuvos Kalervo Nurmimäki oli aikanaan isossa roolissa Fortumin Ruotsin kaupoissa. Hän järjesti meille tilaisuuden tutustua Fortum Värmeen Värtanissa. Toimitusjohtaja Anders Egelundin selkeä esitys, Kalervo Nurmimäen taustoittamana, avautui maallikoillekin ja jäi erityisesti mieleen.

Ilkka Kylä-Harakka

**136. Maanpuolustuskurssin** kurssitapaaminen pidettiin 11.2. Elinkeinoelämän Keskusliiton tiloissa.

**141. Maanpuolustuskurssi** vieraili 12.3. SUPO:ssa.

**145. Maanpuolustuskurssin** 10 hengen seurue suuntasi kevääseen Pietariin 11.–13.4. oltermannimme Matti A Mantereen johdolla. Matka taittui Allegro-junalla 3,36 tunnissa täsmällisesti aikataulun mukaan. Rajamuodollisuudet sujuivat kiitettävän asiakaslähtöisesti molempiin suuntiin. Kyseessä oli kurssimme 23. tapaaminen ja neljäs ulkomaanmatka. Kolmen päivän matka jakautui kahden arkipäivän viralliseen osuuteen ja lauantaan turismiin.

Seurueemme siirtyi suoraan Suomen asemalta Vasilin saarella entisessä tupakkatehtaan kiinteistössä sijaitsevan Rakennus Lemminkäisen vieraaksi isäntien järjestämällä kuljetuksella. Kuljetuspalvelu oli käytössämme koko matkan ajan, josta esitämme tässäkin lämpimät kiitoksemme.

Kuulimme toimitusjohtaja Juha Vätön ja tuotantojohtaja Mika Kärkkäisen asiantuntevat ja kiinnostavat esitykset rakennusalaista ja suomalaisten yritystoiminnasta Venäjällä. Lemminkäinen on ollut Venäjällä jo lähes 40 vuotta vuoden 1975 alusta alkaen.

Lemminkäinen rakentaa toimivia, turvallisia ja terveellisiä olosuhteita asumiseen, työntekoon ja liikkumiseen myös Venäjällä. Juhan esityksestä jäi erityisesti mieleen suomalaisen rakentamisen edellä kävijyys, venäläiset tarjouskäytännöt sekä Lemminkäisen arvot ja

niiden noudattaminen, joka on tärkeää myös venäläisille. Työntekijöitä arvostetaan, heihin luotetaan ja heistä huolehditaan. Työntekijöiden terveysvakuutukset pidetään kunnossa ja kaikki heidän terveystutkimukset saadaan kerralla yhdellä klinikalla.

Rakenteilla on seitsemän kohdetta Pietarissa. Viimeisin merkittävä kohde oli Eremitaasi varaston toisen vaiheen valmistuminen joulukuussa. Kolmas vaihe on tulossa. Lemminkäisen osuus asuntotuotannosta on nyt alle 1 %, mutta strategisen tavoitteen mukaan sen uskotaan kasvavan n 3 %. Maanomistajia ovat kaupunki, federaatio tai yksityinen omistaja. Lupakäytäntö on joskus erityisen haastavaa. Inflaatio on korkea, 6-7 % ja asuntolainakorko 13 %. Rajut hintavaihtelut lyhyehköllä ajalla ja kiire ovat täällä tyypillisiä piirteitä. Päivä päättyi syventävään käsittelyyn ja Lemminkäisen isännöimään erinomaiseen illalliseen venäläiskansallisen musiikin säestyksellä.

Toisen virallisen vierailupäivän aloitimme tutustumalla Pietarin Suomen Pääkonsulaattiin. Pääkonsuli Pirjo Tulokas esitteli aluksi konsulaattia. Aamupäivän aikana kuulumme myös varakonsuli Jari Määttäsen, rajavartiolaituksen yhdysmies Jaakko Ruokosen, poliisiyhdyismies Petri Erosen ja ympäristöministeriön erityisasiantuntija Riitta Hemmin avartavat puheenvuorot.

Pietarissa asuu noin 4 000 suomalaista ja kaupunkiin on asettunut lähes 500 suomalaisyritystä. Pääkonsulaatti edustaa Suomen ja suomalaisten etuja Luoteis-Venäjällä, pitää yllä laajaa kosketuspintaa alueen viranomaisiin, seuraa alueen kehitystä sekä vahvistaa myönteistä Suomi-kuvaa alueella. Suomen ”brändi” onkin vahva ja maahamme suhtaudutaan hyvin myönteisesti. Suomalaiset palvelut ja tuotteet ovat korkealuokkaisia ja luotettavia sekä ekologisesti puhtaita. Suomen perinteisiä osaamisalueita Luoteis-Venäjällä ovat rakentaminen, metsäteollisuus ja konepajateollisuus. Vahvoina kasvusektoreina mainittiin vähittäiskauppa ja ympäristöosaaminen. Potentiaalisia kehittämisalueita ovat lisäksi arktinen yhteistyö, autoteollisuus, turvallisuuspalvelut ja koulutuspalvelut. Pohjoinen ulottuvuus ja yhteistyö ovat kokonaisuus, jolla työtä riittää jatkossa yhä enemmän. Suomea voidaan pitää

tämän yhteistyön suurvaltana, koska EU:lla ei ole alueella pysyvää edustajaa.

Viisumihakemusten määrä nousi viime vuonna jo 1,03 miljoonaan ja on kaksinkertaistunut viidessä vuodessa. Viisumikäytäntö tuottaa vuositasona jo noin miljardin tulot. Kasvupotentiaalia on yhä, sillä vain 15 % alueen asukkaista omaa ulkomaan passin. Viisumivapauden toteutuminen EU:n ja Venäjän välillä sisältää Suomen kannalta edelleen runsaasti käytännön haasteita, joista kulttuurierot eivät ole kaikkein vähämerkityksellisimpiä.

Ympäristöyhteistyötä pääkonsulaatti tukee erityisesti Suomenlahden suojelun kehittämiseksi. Viimeisin myönteisin aikaansaannos on Pietarin vesilaitoksen uuden vedenpuhdistusjärjestelmän käyttöönotto tänä vuonna. Suurkaupungin jätevesistä 97 % kulkee nyt uuden järjestelmän kautta. Jätteiden lajittelu- ja keräysjärjestelmä ovat kuitenkin yhä alkutekijöissään. Laittomia kaatopaikkoja lasketaan olevan noin 44 600 eli nelinkertainen määrä laillisiin verrattuna. Maatilojen valtavien karjamäärien aiheuttamat jäteongelmat odottavat myös ratkaisua.

Konsulaatin henkilöstömäärä on yhteensä noin 200, joista Suomesta lähetettyä henkilökuntaa on 30. Uusi rakennus vihittiin käyttöön marraskuussa 2004.

Gruusialaisravintolassa nautitun lounaan jälkeen suuntasimme Pietarin ydinkeskustaan Suomi-instituuttiin ja Suomi-talolle. Johtaja

Elina Kahla kertoi instituutin olevan suomalaisen ja venäläisen kulttuurin kohtaamispaikka, joka edistää Suomen ja Venäjän välistä kulttuuri- ja tiedeyhteistyötä. Instituutti järjestää näyttelyitä, konsertteja, seminaareja ja muita tapahtumia sekä tukee ruotsin ja suomen kielten harrastusta, joka onkin Pietarissa erityisen suosittu opiskelun kohde. Autonomisena, eikaupallisena järjestönä instituutti toimii Venäjän tiukentuneen lainsäädännön alla ja joutui hiljattain tarkastuksen kohteeksi, kuten muutkin ulkomaista rahoitusta saavat organisaatiot. Kahlan mukaan ratsiasta selvittiin hyvin.

Suomi-talon johtaja Arto Mikonsaari johdatti seurueemme tutustumiskierrokselle taloon. Talossa toimivassa suomalaisessa peruskoulussa opetetaan suomalaislapsia esiluokasta yhdeksännelle luokalle. Oppilaita on noin 60. Talo on osa historiallista kirkkokartanoa, jonka keskus on Inkerin suomalais-luterilainen Pyhän Marian kirkko. Kirkkokartanossa aloitti toimintansa suomalainen koulu jo vuonna 1847. Sen ensimmäinen johtaja oli Uno Cygnaeus, joka hyödynsi kokemuksiaan perustaesään Suomen kansakoululaitosta.

Päivä huipentui vuonna 1860 perustetussa ooppera- ja balettiteatterissa, Mariinski – teatterissa, oopperan ”La Traviata” kulttuurintuontoon.

Lauantaina, turismipäivänä koimme kaupungin keskeiset nähtävyydet oppaamme

Seurue Iisakin kirkon edessä oppaamme Leenan kanssa



Leenan johdolla. Leena johdatti meitä suunnistajan varmuudella ja erinomaisella, huumoripitoisella asiantuntemuksella. Suuntasimme aluksi Moskovan valtatieä etelään ohi riemukaaren sekä uusien korkeiden asuin- ja liiketalojen. Nousimme uudelle kehätielle, joka pääosin kulkee toisen tai kolmannen kerroksen tasolla. Tietä reunustavat kaarevat valaisimet sekä äkillisesti päättyvä tien länsipää jäivät erityisesti mieleen.

Jatkoimme Iisakin kirkkoon, jonka rakentaminen kesti neljäkymmentä vuotta 1818–1858. Iisakin kirkko, joka on neljäs paikalla ollut kirkko ja maailman neljänneksi korkein kupolirakennus, 101,5 metriä.

Lounaan jälkeen kohteenamme oli Eremitaasi. Eremitaasi nimi tulee ranskan kielien sanasta ermitage, joka tarkoittaa erakkomajaa. Eremitaasilla tarkoitettiin alkujaan Katarina II:n vuonna 1764 Talvipalatsin yhteyteen perustamaa hovimuseota. Näyttelytilat käsittävät 365 huonetta museon päätiloissa Pietarin historiallisessa keskuksessa, UNESCO:n maailmaperintökohteessa. Vajaan kolmen tunnin kierroksella saimme nähdä kokoelman muutamia taidearteita kahdesta Leonardo da Vincin maalauksesta alkaen.

Iltapäivän loppu oli varattu ostoksia ja omaa aikaa varten.

*145. MPK:n pääsihteeri Vesa Tervo*

**176. Maanpuolustuskurssi** kokoontui 11.3. Helsingin hovioikeudessa.

**MPK 177** naiset ovat ottaneet tavakseen kokoontua kurssisisar Eija Limnellin viehättävään Fleuriste-kahvilaan Helsingin Uudenmaankadulla kerran kuussa. Lounaalla keskustellaan ajankohtaisista asioista, suunnitellaan tulevia tutustumiskohteita sekä vaihdetaan kuulumiset.

*Heli Uusimaa*

Valtakunnan työmarkkinatilanteen kehitysnäkymät olivat tarkastelun alla, kun **178. Maanpuolustuskurssi** kokoontui ystäväpäivänä 14.2. SAK:n tiloissa kurssiveljien Harri Järvisen ja Matti Tukiaisen kutsumana. Noin 20 paikalla ollutta kurssilaista sai ajankohtaisannoksen tietoa keskusjärjestön toiminnasta ja näkemyksiä syistä, jotka ovat johtaneet

neuvottelutilanteen – tai neuvottelemattoman tilanteen – syntymiseen.

Luentoesitysten jälkeen keskustelu jatkui kurssimme perinteikkääseen tapaan vilkkaana illallispöydän ja joidenkin aktivistien osalta myös jatkojen merkeissä. Kiitokset isännille ja kaikille mukaan päässeille!

*Ari Uusikartano*

**189. Maanpuolustuskurssi** kokoontui kurssitapaamiseen ja vuosikokoukseen 18 kurssilaisen voimin Fennovoimaan kurssiveli Pekka Ottavaisen isännöimänä 20. maaliskuuta. Tapaamisessa saimme kattavan katsauksen uuden ydinvoimalahankkeen etenemisestä. Kurssi toi voivansa kutsun Pyhäjoelle uuden voimalan peruskiven muuraukseen ja avajaisiin joskus tuonnempana.

*Anders Gardberg*

**Maanpuolustuskurssi 190:n** ajankohtaisseminaari – Talouden, politiikan ja median murros tunnissa

Jo kutsu seminaariin vakuutti: Ilmarisen Jaakko Kiander alustaa työmarkkinoiden ja talouspolitiikan umpisolmusta, politiikan moniottelija Jari Rauhamäki poliittisen kentän murroksesta ja Ylen Ville Vilén median murroksesta. Kaikki tämä tunnissa ennen iltapäivää ja illan huvituksia. Voiko olennaisempia aiheita ja viisaampia puhujia kevään 2013 ajankohtaisseminaariin toivoa?

Tätä me sankoin joukoin paikalle saapuneet kurssilaiset ihmettelimme illan isännälle ja toiselle pääministerillemme, Jenny ja Antti Wihurin rahaston asiamies Arto Mäenmaalle, joka oli saanut kurssiveljien kanssa idean kevätseminaarista Urhon pubin kurssikaljoilla ja toteuttanut sen tuttuun tapansa pikavauhdilla.

Ja myönnetään: Tuttu MPK-henki levisi meihin hetkessä kuin samppanjahumala. Puhe oli suoraa ja vilkasta, asiat yksinkertaisia, ja nauru raikui. Kurssiveli, Satakunnan Lenoston komentaja eversti Sampo Eskelinen muistuttikin jossain vaiheessa iltaa kurssimme johtajan, nykyisen ilmavoimien operaatiopäällikön Kim Jäämeren kutsuneen ymmärrettävästi kurssiamme adjektiiveilla ”aktiivinen ja hyperaktiivinen”.

**Entä itse seminaari?**

Arto Mäenmaa kertoi ensin Jenny ja Antti



Wihurin perustamasta rahastosta. Selvisi se, että ”suomalaisen henkisen ja taloudellisen viljelyn edistämisen” lisäksi vuoden 1942 toukokuussa perustettu rahasto oli perustamiskirjan mukaan perustettu myös ”lujittamaan maamme isänmaallista maanpuolustustahtoa”. Olimme siis Jenny ja Antti Wihurin rahaston vieraina hyvästä syystä.

Sitten syöksyttiin talouden ytimeen. Synkä-Jaakkona kurssillamme tunnettu Kiander antoi viileän analyysin eläkejärjestelmämme kestävydestä, työvoiman tarjonnan lisäämisen tehoista tai tehottomuudesta ja kestävyysvajeen syvimmästä olemuksesta. ”Jos julkisen velan suhde kansantuotteeseen kasvaa jatkuvasti, puhutaan kestävyysvajeesta”, Kiander selitti takapenkin nuokkujille ja kukkujille. Selvisi muun muassa, että nyt 69 prosentin tasolla oleva työllisyysasteemme täytyisi nostaa 75–77 prosentin tuntumaan, niin kestävyysvajetta ei olisi. Sekin selvisi, että jos Nokian merkitys lasketaan luvuista pois, kilpailukykyämme ei ole heikentynyt parhaista päivistämme. ”Nyt Nokian aiheuttama reikä täytyy vain täydentää muuta toimintaa parantamalla”, Kiander opetti.

Keskustan eduskuntaryhmän kabinetista Uuteen Insinööriliittoon siirtynyt Jari Rauhamäki kävi puolestaan historiankin valossa läpi sitä, kuinka Suomi on siirtynyt kolmen suuren puolueen ajasta neljän suuren puolueen maaksi. Hän näki Timo Soinin kuljettavan joukkoaan kohti hallitusvastuuta seuraavien vaalien jälkeen. Siinä välissä on jopa mahdollista, että ensi kevään Euroopan Parlamentin vaaleissa Soini

johdattaa puolueensa maan suurimmaksi euro-puolueeksi.

Yleisradion luovien sisältöjen johtaja Ville Vilén puolestaan herätteli kurssilaisia tajuamaan, millaista on alle 25-vuotiaiden mediakäyttö. 15–24-vuotiailla mieluisin media Suomessa on tutkimusten mukaan 65-prosenttisesti internet. TV nappaa 30 prosenttia, radio neljä ja lehdet yhden prosentin, Vilén kertoi. Selvisi, että ”lineaarinen” eli televisiosta tiettyyn aikaan katsottava tv-ohjelma on enää meidän ikäpolvemme juttu nuorempien siirtymässä ripeästi erilaisten Areena- tai Netflix-tyyppisten palveluntarjoajien asiakkaisiksi. Mediayhtiöiden on kyettävä muuttumaan täysin, ettei niille käy niin kuin musiikkiyhtiöille, joiden liikevaihto putosi kymmenessä vuodessa puoleen, kun ne kävivät lakimiesarmeijan kanssa väärään taisteluun vääjäämätöntä muutosta vastaan, Vilén tiivistä murroksen ytimen.

Illallispöydässä käytiin kiihkeitä keskusteluja ja suunniteltiin uusia retkiä. Työmarkkinasopimuskin saatiin aikaan parissa minuutissa. Prosentin palkankorotus ja liukumatakaavat ostovoiman pysymisen ennallaan inflaatiota vastaan.

Turhaa on asioista niiden määräänsä vaikeampaa tehdä, todettiin kurssiveljeyden parhaassa hengessä.

*Juha-Pekka Raeste ja Jari Rauhamäki*

**192. Maanpuolustuskurssin** syksyn tapaamisessa Suomen Kirjallisuuden seurassa Tuomas Lehtosen vieraana saimme kutsun Budapestiin Unkarin suurlähettiläältäämme Pasi

Tuomiselta. Opintomatalle 19.–21.4. osallistui 16 kurssilaista, kaksi puolisoa sekä tietysti isännöintiä hoitaneen Pasin puoliso Marjut. Kiitokset Pasille loistavasta ohjelmasta ja isännyydestä sekä ennen kaikkea kesäisestä tunnelmasta upeassa kaupungissa.

Perjantain ohjelma alkoi Sanoma Oy:n vieraana Anu Nissisen ja paikallisen toimitusjohtajan György Szabónin isännöiminä. Heiltä saimmekin vaikuttavan esityksen Sanoman asemasta Unkarissa sekä laajempaa pohdintaa median murroksesta ja taloudellisesta tilanteesta Unkarissa.

Ensivierailulla suurlähetystössä kuulumme Unkarin puolustusministeriön katsauksen Unkarin osallistumisesta kriisinhallintaan. Profiili on lähes sama kuin Suomella, joskin osallistumisvahvuus on tällä hetkellä lähes kaksinkertainen Suomeen verrattuna.

Ilta huipentui suurlähettiläs Pasi ja Marjutin tarjoamaan illalliseen suurlähetystössä. Ohessa kävimme perinteisen pöydän ympäri kierroksemme kuullen toistemme tärkeimmät kuulumiset. Paljon ehtii lyhyessäkin ajassa tapahtumaan, joskin osallistujien kertomuksista ei onneksi mitään dramaattista tullut esille.

Lauantaina matkasimme Balatonjärven maisemiin. Vierailu Papan lentotukikohdassa strategiseen ilmakuljetuskykyyn tutustuen teki vaikutuksen kaikkiin. Saimme kolme hyvää katsausta tukikohdan toiminnasta ja yhteiseurooppalaisesta hankkeesta. Yllätys oli isäntien avoimuus ja mahdollisuutemme tutustua hyvinkin yksityiskohtaisesti C-17 kuljetuskoneeseen. Tukikohdassa työskentelevän neljän suomalaisen sotilaan tapaaminen loi ymmärryksen, miten välittömästi ja luontevasti





suomalaisia sotilaista toimii monella tasolla erilaisissa kansainvälisissä tehtävissä.

Unkarin vierailua ei voine toteuttaa ilman pulahtamista kuumaan kylpyyn. Hevizin kuumavesikylpylä terveysvesineen oli hieno ja unohtumaton kokemus.

Lauantai-iltana jokilaivan ravintolassa haastoimme unkarilaisen käsityksen päivän tuheimmasta ja monipuolisimmasta ateriasta. Oltermannimme Timo Kohtamäen isännöimällä illallisella oli ruokailuvälineitäkin niin paljon, että - Pekka Merilampea lainatakseni - kyynärpäät eivät mahtuneet pöydälle.

Sunnuntai sujui pienryhmissä kesää ja paikallisia nähtävyyksiä hämmästellessä kävelen tai avolinja-autolla. Löysipä yksi taiselijapari arvolleen sopivan limusiininikin käyttöönsä.

*Petteri Tervonen*

**MPK 194** tutustui Oikeusministeriön hallinnonalaan

Maanpuolustuskurssi 194 kokoontui ennätysvahvuudella oikeusministeri Anna-Maja Henrikssonin emännöimään tilaisuuteen Oikeusministeriössä 16.4. Tilaisuudessa kuultiin ministerin katsaus sekä oikeusneuvos Jarmo Littusen ja valtakunnansyyttäjä Raija Toiviasen esitykset oikeusministeriön hallinnonalan monisyisestä toiminnasta.

Tilaisuuden osallistumisprosentti oli pysyvistä ulkomaan komennuksista, työmatkoista ja -kiireistä huolimatta yli 70 %. Illan teema oli kiinnostava ja esiintyjät luonnollisesti huippuluokkaa. Korkea osallistumisprosentti puhuu silti omaa kieltään kurssilaisten vankasta tahotilasta pitää yhtä. Hyvä!

Kurssi kiittää Oikeusministeriötä vieraanvaraisuudesta.

Seuraavaa tapahtumaa valmistellaan Suomen Pankkiin, jossa järjestelyvastuun otti Kimmo Virolainen. Perästä kuuluu.

*Pääsihteeri Heikki Välivehmas*

**198. Maanpuolustuskurssi** vieraili 19.3. Suomen Pankissa.

**200. Maanpuolustuskurssi** vieraili 27.2 Helsingin Sanomien toimituksessa. Kierros aloitettiin kurkistamalla Nelosen uutisten studioon. Toimituspäälliköt Paula Salovaara ja Jaakko Lähteenmaa kertoivat Hesarin viime aikojen uudistuksista ja kurssi kävi kiihkeitä keskusteluja median tilasta, uutispainotuksista ja tabloidista. Lopuksi kierrettiin vielä toimituksessa katsomassa kuinka aamun lehti, illan tv-uutiset ja HS.fi -verkkosivut syntyvät.

Tapaamiseen osallistui 24 kurssilaista.

*Paula Salovaara*

### Volgan risteily 19.–29.9. M/S Kirurgi Razymovskyllä

Risteily on matka Venäjän historiaan ja nykypäivään, johon mahtuu myös leppoisaa ja viihtyisää oleilua. Risteilyn käännapiste Volgograd oli toisen maailmansodan käännekohta – Stalingrad, josta matkaisännät kenr. Pentti Lehtimäki ja kommodori Seppo Kanerva luonneivat. Korkeatasoisen matkan laivahyittit ovat parvekkeelliset ja sijaitsevat ylimmällä kannella. Risteilyllä on täysihoito.

### Volga on mahtava. Se pitää kokea.

Ohjelma: 19–20.9. Yöjuna Helsinki–Moskova • 20.9. Moskova • 20.–21.9. yöjuna Kazaniin • 21.9. Kazan • 21.–26.9. Volgan purjehdus. Käyntikohteina Samara, Saraton ja Volgograd (Stalingrad). Hotelli 27.–28.9. Kazanissa. Yöjuna Pietariin, josta 29.9. yöjunalla Helsinkiin. Hinta 1980 €/henkilö kahden hengen hytissä laivalla ja hotellissa sekä neljän hengen hytissä junassa. 2280 € kahden hengen hytissä junassa ja laivalla. Laivassa kahden hengen lux-hytti yhdelle 350 € lisämaksusta.

### Saarenmaan oopperapäivät 22.–28.7.

Matkat (oopperaliput lisämaksusta):

22.–24.7. Spa Hotelli Meri 289 €

Oopperat 22.7. *Lucia di Lammermoor* ja 23.7. *Rigoletto*

22.–25.7. Hotelli Mardi 292 €, Arabella 298 € ja Grand Rose Spa 457 €

Oopperat 22.7. *Lucia di Lammermoor*, 23.7. *Rigoletto* ja 24.7. *Madame Butterfly*

25.–28.7. Hotellien hinnat kuten edellä.

Ooppera *Attila* 25.7., Baletti-ilta 26.7. ja *Wagner* ja *Verdi* 200 -gaala 27.7.

### Luostarimatkoja Venäjälle

Karjalan Kannas–Konevitsa	28.–30.6.	434 €
Petroskoi–Syväri–Kizhi	6.–10.7.	685 €
Vanha Venäjä ja sen luostareita	15.–19.8.	571 €
Vienan Karjala ja Solovetskin luostari	16.–19.8.	590 €
Leigon järvimusiikkifestivaali ja Tartto	2.–4.8.	398 €
Krakova	16.–19.7.	735 €

Kysy myös muita matkojamme: puh 09-444774.

Ilmoittautumiset: puh 09-444774 tai

vihdin.liikenne@clarinet.fi

www.vihdinliikenne.fi



Kymen läänin Maanpuolustusyhdistys ry

# Kymenlaaksossa kurssitettiin

**A**lueellisen maanpuolustuskurssin yhteydessä järjestettiin esitelmätilaisuus ja osaston vuosikokous 9. huhtikuuta Haminassa RUK:n Maneesissa. Sotatieteiden tohtori Vesa Valtonen esitelmöi turvallisuuspolitiikasta. Lähes 100 kurssilaista ja yhdistyksen jäsentä seurasivat mielenkiintoista esitystä, jonka jälkeen kurssilaiset lähtivät viettämään puolikurssijuhlaansa. Osasto jäi pitämään vuosikokousta, jota johti puheenjohtaja Kari Soininen ja päätökset kirjasi sihteeri/taloudenhoitaja Paavo Mikkonen.

Kokous sujui nopeahkosti normaalein vuosikokouksessa käsiteltävin asioin. Puheenjohtajana jatkaa edelleen Kari Soininen. Järjestäytymiskokouksessa varapuheenjohtaja Paavo Aho ja sihteeri Paavo Mikkonen valittiin edelleen jatkamaan tehtävissään. Toimintasuunnitelmasta voidaan poimia, että perinteinen esitelmätilaisuus Kouvolan kaupungintalossa pidetään to 10. lokakuuta klo 19.00 alkaen. Kahvit alkaa klo 18.00 Esitelmän pitäjä on vielä hakusessa.

*Teksti ja kuva Paavo Mikkonen*

Esitelmän pitäjä sotatieteitten tohtori Vesa Valtonen sai muistoksi osaston standaarin ja tarkka-ampuja Simo Häyhän ampuman patruunan hylsyn puualustaan kiinnitettyä asianmukaisin testein. Luovuttajana puheenjohtaja Kari Soininen (oikealla)



Vaasan läänin Maanpuolustusyhdistys ry – Vasa läns Försvarsförning rf

## Rikkidirektiivi keskustelutti Vaasan läänin Maanpuolustusyhdistys ry:n vuosikokouksen osallistujia

Vaasan läänin Maanpuolustusyhdistys ry – Vasa läns Försvarsförning rf järjesti kevätkokouksensa Kokkolan Sataman konttorissa 18.4.2013. Satamajohtaja Thorbjörn Witting esitteli Kokkolan sataman menestyksellistä toimintaa. Kokkolan sataman kokonaisliikennemäärä oli vuonna 2012 yhteensä 7,5 miljoonaa tonnia, jolla liikennemäärällä satama nousi Suomen kolmanneksi suurimmaksi yleissatamaksi Hamina-Kotkan ja Helsingin satamien jälkeen. Sataman kokonaisuusviite vuodelta 2012 oli 20,1 miljoonaa euroa ja tilikauden ylijäämä 6,8 miljoonaa euroa. Näillä tunnusluvulla Kokkolan satama oli edellisenä vuonna Kaupalehden listauksessa Suomen kannattavin julkisen sektorin yritys. Kokkolan sataman merkitys kaupungin ja alueen elinkeinoelämälle on suuri myös kauttakululiikenteen toteuttajana. Satamaan tehdyt isot investoinnit ovat toteutuneet laajamittaisesti Suomen EU-jäsenyyden

Yhdistyksen sihteeri Marja-Liisa Tenhunen, puheenjohtaja Mauri Volama ja satamajohtaja Torbjörn Witting

ja sen tarjoamien rahoitusmahdollisuuksien myötävaikutuksella.

Kevätkokouksessa keskusteltiin satamaan liittyvistä turvallisuusriskeistä ja todettiin suurimmaksi uhkatekijäksi vaarallisten aineiden käsittelyyn liittyvät uhkatekijät. Suomen kaivannaisteollisuus lisäsi kuljetuksiaan Kokkolan kautta. Sataman viennistä 40 % muodostuu malmeista ja rikasteista. Tuonnin osalta 24 % muodostuu malmeista ja rikasteista sekä 22 % kalkkikivestä. Kokonaisturvallisuuden turvaaminen on keskeinen osa toiminnan kehittämistä. Venäjän transitoliikenne on tärkeä osa sataman toimintaa. Laajan satama-alueen eräs erikoisuus on All Weather Terminal, jossa laivojen lastaus ja lastien purkaminen tapahtuu sisätiloissa.

Rikkidirektiivi huolestuttaa Suomen satamien toimintaa. Jos rikkidirektiivi toteutuu Itämerellä nyt päätetyllä tavalla, aiheuttaa se merkittävän takaiskun Suomen elinkeinotoiminnalle. Kokkolan satama, jossa palvellaan enenevässä määrin Panamax-luokan ja Capesize-luokan aluksia, suljetaan rikkidirektiivin

toteutuessa nykyisen tiedon mukaan pois edellä mainituilta maailmanlaajuisilta laivamarkkinoilta. Isojen laivojen liiketoiminnassa rikkidirektiivi nykyisessä muodossaan on sataman näkemyksen mukaan kilpailullisesti syrjivä.

Vuosikokouksessa hyväksyttiin yksimielisesti toimintakertomus ja positiivinen tilinpäätös vuodelta 2012. Syyskokous päätettiin pitää Kaskisissa ja käynnistettiin vuonna 2015 vietettävän 50-vuotisjuhlan valmistelut. Juhlapaikaksi on valittu Vaasan kaupunki. Yhdistyksen jäsenmäärä oli vuoden 2012 lopussa 315 jäsentä.

Kokkolan satamalle luovutettiin yhdistyksen standaaari kiitoksena kokousjärjestelyistä.

*Teksti Marja-Liisa Tenhunen  
kuvat Pekka Viitaniemi*

Varsinais-Suomen Maanpuolustusyhdistys ry

## Varautumista ja kyläpäälli- köitä Salossa

Varsinais-Suomen Maanpuolustusyhdistys teki koulutusmatkan Saloon lauantaina 13.4.2013. Mukaan oli tullut linja-autollinen yhdistyksen jäseniä ja ilahduttavasti peräti kuusi edellistä puheenjohtajaa. Aamupäivän seminaarin teemaksi oli sovittu varautuminen. Kokonaiskuvan uudesta turvallisuusstrategian kokonaisuudesta loi omissa esitelmässään kommodori Timo Hirvonen.

### Salon kaupunki panostanut varautumiseen

Viime vuosien myrskyt Hannu ja Tapani käynnistivät Salossa pohdinnan, miten saada hallittua tilanne uudessa kymmenen kunnan liitoskunnassa. Tapani oli erinomainen testi kuntien varautumisesta. Suuri osa kunnista joutui miettimään, miten vastaavista myrskyistä jatkossa selviydytään. Salo selviytyi testistä kohtuullisesti hyvän varautumisensa ansiosta, olihan juuri päättynyt valmiusharjoitus VASU. Kaupungin varautumissuunnittelu on saatu tehtyä hyvälle tasolle ja vietyä eri kunnan toimialueille. Myös vapaaehtoisjärjestöjen merkitys on ymmärretty kunnassa hyvin. Siitä osoituksena on mm. kunnan alueelle kehitteillä oleva kyläpäällikkökonsepti. Käytännön toteuttajana on Maanpuolustuskoulu ry (MPK). Uudessa Salossa on runsaasti kyläkeskuksia ja kyläpäällikköajatus ja siihen kuuluvan paikallistoimijoiden verkosto edistävät ennen kaikkea keskusjohdon tilannekuvan ylläpitoa. Salon kaupungin varautumista esitteli kaupungin muutosjohtaja Seppo Koskinen.

### Defence – Security - Safety

Onnettomuustutkintakeskuksen johtaja Veli-Pekka Nurmi johdatti innostavalla tavalla kuulijat laitoksensa toimintaan. Laitoksen



tekemän tutkimuksen luonne on yhä selvemmin muuttunut onnettomuustutkinnasta turvallisuustutkintaan, jonka tavoite on aina turvallisuuden parantaminen. Syyllisyyskysymysten tutkinta ei sen sijaan kuulu Onnettomuustutkintakeskuksen tehtäviin. Laitos laatii turvallisuuden parantamiseen tähtääviä suosituksia tutkimistaan onnettomuuksista. Myös Valtioneuvosto antaa laitokselle tutkintatehtäviä erittäin vakavista ja tahallaan aiheutuista ns. poikkeuksellista tapahtumista (esim. Myyrmäen pommitapaus). Veli-Pekka Nurmen esitys oli erinomainen kuvaus laitoksen tehtävistä ja oli selvästi uutta monelle kuulijalle. Varautumisen hän kuvasi kytkemällä yhteiskunnan elintärkeiden kohteiden turvaamisen kolmella toisiinsa kytkeytyvällä kokonaisuudella: Defence – Security – Safety.

Koulutuspäivän iltapäivä käytettiin vieraillemalla Salon telakoilla Teijossa. Vierailukohteina olivat Marine Alutech Oy, joka valmistaa turvallisuusviranomaisten venekalustoa. Tuotannosta menee huomattava osa myös ulkomaille. Aivan yrityksen vieressä toimiva Teijon telakka eli Oy Western Shipyard Ltd on telakkayritys, jonka asiakkaina ovat mm. Merivoimat ja Rajavartiolaitos. Iltapäivä päätettiin Perniöön Suomen Viljavan viljasiiloille. Länsi-Suomen aluejohtaja Seppo Kopen esityksen aiheena oli luonnollisesti viljan varmuusvarastointi Suomessa.

Varsinais-Suomen Maanpuolustusyhdistys pitää vuosittain yhden koulutuspäivän, joka on muotoutunut kevätretki-nimiseksi.

*Kuva ja teksti: Sakari Kinnarinen*

Maanpuolustusyhdistys viljasiilokahveilla Suomen Viljavassa Perniössä



**Etelä-Savon Maanpuolustusyhdistys ry**  
Sihteeri Anneli Niskanen  
Purolantie 3  
50350 NOROLA  
040 519 0881  
anneli.niskanen@surffi.fi

**Kanta-Hämeen Maanpuolustusyhdistys**  
Mikko Kero  
Aurinkokatu 5 B 39  
13110 HÄMEENLINNA  
040 575 9997  
expomus@saunalahti.fi

**Keski-Suomen  
Henkisen Maanpuolustuksen Liitto ry**  
Sirkku Laurila  
Kolikkotie 5 A 10  
40320 JYVÄSKYLÄ  
050 68186  
sirkku.laurila@kojamo.fi

**Kymen läänin Maanpuolustusyhdistys ry**  
Paavo Mikkonen  
Keskikoskentie 4 A 3  
46800 MYLLYKOSKI  
044 550 9375  
paavo.mikkonen@pp.inet.fi

**Lapin läänin Maanpuolustusyhdistys ry**  
Johtaja Jari Aalto  
Lapin aluehallintovirasto  
PL 8002  
96101 ROVANIEMI  
040 520 0486  
jari.aalto@avi.fi

**Oulun läänin Maanpuolustusyhdistys ry**  
Pelastusylitarkastaja Tom Tallberg  
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto  
PL 293  
90101 OULU  
0400 159 789  
tom.tallberg@avi.fi

**Pirkanmaan Maanpuolustusyhdistys ry**  
Kristina Alho  
Arkkitehdinkatu 18 A 10  
33720 TAMPERE  
040 833 8490  
kisse.alho@elisanet.fi

**Pohjois-Karjalan Maanpuolustusyhdistys ry**  
Majuri Arto Jeskanen  
Pohjois-Karjalan Aluetoimisto  
PL 5  
80791 KONTIORANTA  
0299 434 161  
pkarmpy@gmail.com

**Pohjois-Savon Maanpuolustusyhdistys ry**  
Everstiluutnantti Eero Heikkinen  
Hiihtäjätie 15 B 19  
70200 KUOPIO  
050 490 5711  
psavmpy@gmail.com

**Päijät-Hämeen alueen Maanpuolustusyhdistys ry**  
Toiminnanjohtaja Tuija Nummela  
Suojalantie 21  
12130 MOMMILA  
050 544 8682  
tuija.nummela@phnet.fi

**Satakunnan Maanpuolustusyhdistys ry**  
Hannu Aho  
Peltopyyntie 22  
28200 PORI  
044 363 7011  
hannu.aho@porijazz.fi

**Uudenmaan Maanpuolustusyhdistys ry**  
Sihteeri Aili Lamminen  
Koroistentie 3 B 25  
00280 HELSINKI  
040 199 0755  
allu.lamminen@umpy.fi

**Vaasan läänin Maanpuolustusyhdistys ry –  
Vasa läns Försvarsforening rf**  
Marja-Liisa Tenhunen  
Ajurintie 6  
67100 KOKKOLA  
040 7544 113  
marja-liisa.tenhunen@anvianet.fi

**Varsinais-Suomen Maanpuolustusyhdistys ry**  
Pelastustarkastaja Pirjo Tuominen  
Lounais-Suomen Aluehallintovirasto  
PL 22  
20801 TURKU  
040 539 1024  
pirjo.tuominen@avi.fi

"Oikotie yhteiskunnan huipulle"

# Maanpuolustus



**Maanpuolustus on neljä kertaa vuodessa ilmestyvä lehti, jonka jakeluun kuuluvat mm. kaikki valtakunnallisen maanpuolustuskursin käyneet. Lehden levikki on 12 000 kappaletta.**

Maanpuolustus on kokonaisturvallisuuden ajankohtaisiin aiheisiin teemanumeroitain syvennyvä julkaisu, joka tarjoaa yritykselle kanavan antaa täsmätietoa korkealaatuisista tuotteistaan ja palveluistaan suoraan yhteiskunnallisille vaikuttajille. Lehti on ilmestynyt vuodesta 1966.

## Hinnasto

Ilmoitushinnat nelivärisenä:

3. kansi eli takakannen sisäpuoli	1200 €
Kokosivuilmoitus	1000 €
½ sivu	600 €
¼ sivu	300 €

<p>1/1 SIVUN MAINOS 170 x 250 mm</p> <p>1 000 €</p>	<p>1/2 SIVUN MAINOS 125 x 170 mm</p> <p>600 €</p>	<p>1/4 SIVUN MAINOS 125 x 80 mm</p> <p>300 €</p> <p>leikkuuvarat 3 mm joka sivulle</p>

## Ilmoitustila on varattavissa jo nyt.

Ilmoitustilan varaukset sekä tiedustelut:  
Toimituksen sihteeri Anita Pursiainen  
maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com  
040 149 3649

## Aineistopäivämäärät (alustavat)

Vuoden	1. lehden aineisto	31. tammikuuta mennessä
	2. lehden aineisto	30. huhtikuuta mennessä
	3. lehden aineisto	20. elokuuta mennessä
	4. lehden aineisto	22. lokakuuta mennessä

## ELEKTRONIIKAN SOPIMUSVALMISTUSTA SUOMESSA

Enics tarjoaa maailmanluokan valmistus-  
palveluja, tuotesuunnittelua, protovalmistusta  
sekä jälkimarkkinointipalveluja reilun  
40 vuoden kokemuksella. Lähellä sinua.

Tuotantolaitoksemme sijaitsee Lohjalla, lisäksi  
meillä on korjaamopalvelupiste Jyväskylässä ja  
suunnittelutoimisto Vantaalla.

Enics on kansainvälinen teollisuuselektronikkaan  
keskittynyt sopimusvalmistaja, jolla on Suomen  
lisäksi toimintaa Kiinassa, Ruotsissa, Slovakiassa,  
Sveitsissä ja Virossa.



Lue lisää

[www.enics.com](http://www.enics.com)



**Itella Green**

**ISSN 0357-2080**  
**Edita Prima Oy, Helsinki 2013**